

Omvårdnadsnämnden

Kallelse och föredragningslista

Sammanträdatedatum: 2025-10-23

Sammanträdestid: kl. 08:30-12:00

Plats: Valfärd Gävle, Magasinsplan 19, Gevaliasalen

Övrig information:

Om du inte kan delta anmäler du det till Lena Wigg.

Gruppmöten:

Den 23 oktober, klockan 07.30-08.30, Magasinsplan 19. Lokaler finns tillgängliga enligt följande:

(S), (MP), (C), (L), (KD): Gevaliasalen

(M): Bistro, plan 2

(SD), Ebony, plan 1

(V): Espresso, plan 2

Presskonferens:

Den 23 oktober, kl 13.00, Valfärd Gävle, Magasinsplan 19 (separat inbjudan kommer).

Eva Älander (S), ordförande

1. Mötets öppnande

2. Upprop

3. Val av justerare

4. Fastställande av föredragningslista

5. Anmälan av beredning

Ärendebeskrivning

Beredning har ägt rum 2025-10-09, kl 08.15 - 08.50

Närvarande var ordförande Eva Ålander (S) 1:e vice ordförande Ullrica Hurtig Hedin (KD) och 2:e vice ordförande Anders Jansson Gladh (M).

6. Informationsärende: Dataskyddsombudets granskning av Valfärd Gävles dataskyddsarbete, 2024

Ärendebeskrivning

Informationsärende. Föredragande: Boel Burman, Mia Lindh.

Handlingar i ärendet

- Granskning av Valfärd Gävles dataskyddsarbete, 2024

7. Informationsärende: Aktuellt från sektor Valfärd

Ärendebeskrivning

Informationsärende. Föredragande: Magnus Höijer.

- Dialogmöte revisorerna 22/10
- Rapport från socialchefsdagarna
- Frågor från (M) till sektor Valfärd - Är hyreskostnaden på VåBo i Gävle kommun högre än i riket?

Handlingar i ärendet

- Svar på frågor från (M) - Hyreskostnader vård- och omsorgsboenden(632786) (0)
- Fråga till Sektor Välfärd – Är hyreskostnaden på VåBo i Gävle kommun högre än i riket?

8. Beslutsärende: Ekonomisk månadsrapport för Omvårdnadsnämnden, september 2025

Diarienummer: 25ON31

Förslag till beslut

- Att godkänna den ekonomiska månadsrapporten för omvårdnadsnämnden avseende september 2025.

Ärendebeskrivning

Beslutsärende. Föredragande: Emma Edorsson.

Handlingar i ärendet

- Missiv Ekonomisk månadsrapport för Omvårdnadsnämnden, september 2025
- Bilaga 1 - Ekonomisk månadsrapport för Omvårdnadsnämnden, september 2025

9. Beslutsärende: Remiss - Politisk organisationsöversyn (POG) inför mandatperioden 2026-2030, 24KS346

Diarienummer: 25ON254

Förslag till beslut

- Att anta yttrandet som sitt eget.

Ärendebeskrivning

Beslutsärende. Föredragande: Magnus Höijer.

Handlingar i ärendet

- Yttrande – Politisk organisationsöversyn (POG) inför mandatperioden 2027-2030
- Missiv gällande remiss - Politisk organisationsöversyn (POG) inför mandatperioden 2026-2030
- Kommittéberättelse - Politisk organisationsöversyn (POG) inför mandatperioden 2026-2030, 24KS346

10. Beslutsärende: Remiss gällande handlingsplan Äldrevänlig kommun 2026

Diarienummer: 25ON379

Förslag till beslut

- Att anta yttrandet som sitt eget.

Ärendebeskrivning

Beslutsärende. Föredragande: Caroline Engberg

Handlingar i ärendet

- Yttrande - Handlingsplan - Äldrevänlig kommun 2026
- Missiv - Remiss gällande handlingsplan Äldrevänlig kommun 2026. 19KS245
- Handlingsplan för Gävle - en äldrevänlig kommun 2026.

11. Beslutsärende: Initiativärende (SD) - Framtagande av riktlinjer för religiösa pauser inom Valfärd Gävle

Diarienummer: 25ON384

Ärendebeskrivning

Beslutsärende. Föredragande: Magnus Höijer.

Bordlades vid nämnd 25/9.

Handlingar i ärendet

- Initiativärende (SD) - Framtagande av riktlinjer för religiösa pauser inom Valfärd Gävle

12. Beslutsärende: Kurser/konferenser

Ärendebeskrivning

Beslutsärende.

13. Beslutsärende: Delegationsbeslut

Diarienummer: 25ON34

Förslag till beslut

- Att godkänna redovisningen av delegationsbeslut.

Ärendebeskrivning

Beslutsärende.

Handlingar i ärendet

- Delegationsbeslut - sammanställning
- Borttagen på grund av sekretess
- Borttagen på grund av sekretess
- Borttagen på grund av sekretess
- Borttagen på grund av sekretess

14. Kommande beslut: Gallringsbeslut för pappershandlingar efter ersättningsskanning

Diarienummer: 25ON397

Ärendebeskrivning

Kommande beslut.

Handlingar i ärendet

- Gallringsbeslut för pappershandlingar efter ersättningsskanning

15. Kommande beslut: Sammanträdesplanering år 2026 för Omvårdnadsnämnden

Diarienummer: 25ON351

Ärendebeskrivning

Kommande beslut.

Handlingar i ärendet

- Sammanträdesplanering år 2025 för Omvårdnadsnämnden

16. Informationsärende: Initiativärende (SD) och (M) - Inför en stående informationspunkt på dagordningen

Diarienummer: 25ON382

Ärendebeskrivning

Informationsärende. Föredragande: Magnus Höijer.

Togs emot och hanteras för beredning, ON 25/9. Fortsatt beredning, beslut i november.

Handlingar i ärendet

- Initiativärende (SD och M) - Inför en stående informationspunkt på dagordningen

17. Informationsärende: Svar på frågor från (M) till Sektor Velfärd – Vilka åtgärder har vidtagits utifrån 2024 års Patientsäkerhetsberättelse?

Diarienummer: 25ON346

Ärendebeskrivning

Informationsärende. Föredragande: Anneli Lindblom.

Handlingar i ärendet

- Svar på frågor från (M) - Åtgärder utifrån Patientberättelsen
- Frågor från (M) till Sektor Velfärd – Vilka åtgärder har vidtagits utifrån 2024 års Patientsäkerhetsberättelse?

18. Informationsärende: Nattfasterapport 2025 samt sektorns arbete med nutrition

Diarienummer: 25ON327

Ärendebeskrivning

Informationsärende. Föredragande: Linnéa Skytt, Tina Nordström.

Handlingar i ärendet

- Nattfasterapport 2025

19. Informationsärende: Information om beredskapsveckan

Ärendebeskrivning

Informationsärende. Föredragande: Morgan Österström, Stina-Lisa Flodin.

20. Informationsärende: Ej verkställda beslut, kvartal 3 år 2025

Diarienummer: 25ON149

Ärendebeskrivning

Informationsärende.

Handlingar i ärendet

- Ej verkställda beslut, kvartal 3 2025

21. Informationsärende: Anmälningssärenden

Diarienummer: 25ON157

Ärendebeskrivning

Informationsärende.

Handlingar i ärendet

- §13 KF Sammanträdesdagar för Kommunfullmäktige 2026(632177)
- §12 KF Samarbete med Brovary City Territorial Community(632173)
- Dom överklagat beslut , Mål nr 2316-25
- Svar på interpellation från Moderaterna (M) - Andersberg (631742) (0)

Informationsärendet:
Dataskyddsombudets
granskning av Valfärd Gävles
dataskyddsarbete, 2024

Personuppgiftsansvarig

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

Omvårdnadsnämnden

Socialnämnden

Granskningsrapport 2024

Dataskyddsombud

Boel Burman

Datum

2025-08-07

Innehåll

Sammanfattning.....	2
1. Inledning.....	3
1.1 Allmänt om dataskyddsförordningen, GDPR	3
1.2 Om årlig granskning	3
1.3 Avgränsning	4
1.4 Metod	4
1.5 Efterlevnad	4
2. Granskning.....	5

2.1	Del 1: Kamerabevakning.....	Sid 11(147) 5
2.1.1	Utgångspunkt	5
2.1.2	Efterlevnad	6
	<i>Rekommendation</i>	12
2.2	Del 2: Uppföljning av föregående års granskningar	13
3.	Slutsats	14

Sammanfattning

I aktuell granskning har dataskyddsombudet granskat styrande dokument. Det som har kontrolleras är hur den personuppgiftsansvarige uppfyller ansvarsskyldigheten i artikel 5.2. Granskningen visade att Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, Omvårdnadsnämnden och Socialnämnden i rätt stor utsträckning har relevanta styrdokument på plats för att kunna visa på ansvarsskyldigheten i artikel 5. Det som kan behöva kompletteras är styrdokument på "högre nivå" som riktlinjer för att få en helhet (hierarkiskt) som visar på ansvarsskyldigheten.

De tre nämnderna har i denna granskning, granskats gemensamt eftersom styrdokumenterna är framtagna gemensamt för Sektor Velfärd.

Dataskyddsombudet har också följt upp handlingsplaner och åtgärder som personuppgiftsansvarig vidtagit enligt tidigare rekommendationer som getts i samband med granskningarna 2022 och 2023. Uppföljningen indikerar att de tre nämnderna har ett kontinuerligt dataskyddsarbete.

1. Inledning

1.1 Allmänt om dataskyddsförordningen, GDPR

Dataskyddsförordningen, GDPR, trädde i kraft inom EU den 25 maj 2018 och är det generella regelverk som reglerar behandlingen av personuppgifter i såväl privat som offentlig sektor. Dataskyddsförordningen är bindande och direkt tillämplig i samtliga EU:s medlemsländer, men tillåter och förutsätter att medlemsstaterna kompletterar förordningen med nationell lagstiftning.

Dataskyddsförordningen ska skydda enskildas grundläggande fri- och rättigheter, särskilt rätten till skydd av personuppgifter. Förordningens syfte är också att anpassa regelverket till det digitala samhället samt att skapa en enhetlig och likvärdig nivå för skyddet av personuppgifter inom EU så att det fria flödet av uppgifter inom unionen inte hindras.

Kraven i förordningen är ur ett internationellt perspektiv högt ställda och de organisationer som inte lever upp till dessa riskerar sanktioner från respektive lands tillsynsmyndighet. Den svenska tillsynsmyndigheten IMY, Integritetsskyddsmyndigheten, har möjlighet att utdöma administrativa sanktionsavgifter för svenska myndigheter och företag.

1.2 Om årlig granskning

Enligt dataskyddsförordningen ska myndigheter samt företag som hanterar stora mängder personuppgifter ha ett utnämnt dataskyddsombud. Dataskyddsombudet, som har en fristående ställning i förhållande till myndigheten eller företaget, ska kontrollera att dataskyddsförordningen följs inom organisationen genom att bland annat genomföra kontroller och informationsinsatser.

Inom ramen för dataskyddsombudets kontrollerande arbete gör dataskyddsombudet en årlig granskning. Inriktningen på granskningen varierar år för år utifrån bland annat organisationens mognad och den risk som kan tänkas förekomma. I årets granskning har dataskyddsombudet under Q3-Q4 granskat styrande dokument. Det som har kontrolleras är hur den personuppgiftsansvarige uppfyller ansvarsskyldigheten i artikel 5.2..

Dataskyddsombudet har också följt upp handlingsplaner och åtgärder som personuppgiftsansvarig vidtagit enligt tidigare rekommendationer som getts i samband med granskningarna de senaste två åren:

- Registerförteckning (2023)
- Information till de registrerade (2023)
- Personuppgiftsbiträdesavtal (2023)
- Personuppgiftsbiträdesavtal och uppföljning av leverantörer (2022)
- Motivering av rättsliga grunder (2022)

1.3 Avgränsning

Ingen avgränsning.

1.4 Metod

Ett antal frågor har skickats ut till den personuppgiftsansvariges dataskyddssamordnare som besvarats skriftligt. I förekommande fall har dataskyddsombudet har begärt in relevanta dokument.

1.5 Efterlevnad

Uppfyller dataskyddsförordningens krav, mindre brister med låg risk kan förekomma

Uppfyller delvis dataskyddsförordningen krav, brister finns

Uppfyller till stora delar inte dataskyddsförordningens krav, stora brister finns

2. Granskning

2.1 Del 1: Styrande dokument

2.1.1 Utgångspunkt

Enligt dataskyddsförordningen ska den personuppgiftsansvarige ansvara för och kunna visa att förordningens sex principer efterlevs.¹ Detta kallas principen om *ansvarsskyldighet*.

Med beaktande av behandlingens art, omfattning, sammanhang och ändamål samt riskerna, av varierande sannolikhetsgrad och allvar, för fysiska personers rättigheter och friheter ska den personuppgiftsansvarige genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa och kunna visa att behandlingen utförs i enlighet med dataskyddsförordningen. Dessa åtgärder ska ses över och uppdateras vid behov. Om det står i proportion till behandlingen, ska åtgärderna omfatta den personuppgiftsansvariges genomförande av lämpliga strategier för dataskydd.

En del av ansvarsskyldigheten innebär således att organisationen ska ha styrande dokument som beskriver hur dataskyddsarbetet ska bedrivas i verksamheten. Styrande dokument är ett viktigt verktyg för ledning och styrning och anger vad verksamheten ska göra, vem som ska göra det och i vissa fall hur det ska göras.

Denna granskningsdel har som syfte att kontrollera hur den personuppgiftsansvarige uppfyller ansvarsskyldigheten i artikel 5.2.

Granskningsunderlag:

Välfärd svar på granskning på Granskningsprogram Q3-Q4 2024 – Q1-Q2 2025

VG-RUT-S -8089 v1.0 Rutin för videosamtal i Teams

VG-RUT-S 5707 v6.0 Rutin för hantering av personuppgiftsincidenter

VG-RUT-S 7770 v2.0 Rutin för upprättande och uppsägning av personuppgiftsbiträdesavtal

VG-RUT-S 5969 v5.0 Rutin för hantering av begäran av registerutdrag

VG-RUT-S 8376 v.2.0 Rutin för Konsekvensbedömning avseende dataskyddsförordningen

VG-RUT-S 4638 v6.0 Rutin för hantering och lagring av information

VG-RUT-S 8829 v2.0 Rutin vid användning av generativ AI

VG-RUT-S 8468 v2.0 Mellanlagring av information med högre skyddsbehov

VG-RUT-E 8541 v2.0 Rutin för administration av medarbetare med skyddad identitet

¹ artikel 5.2

VG-RUT-S 1241 v9.0 Rutin för kund med skyddade personuppgifter

VG-RUT-S 1407 v13.0 Rutin för loggkontroll

VG-RUT-S 7828 v2.0 Behörighetsbeställningar i Treserva VO och TES

VG-RUT-V 5888 v9.0 Rutin för hantering av elever med skyddad identitet

Instruktion för hantering av personuppgiftsincident Mindre allvarlig som inte anmäls till IMY

Instruktion för hantering av personuppgiftsincident Mindre allvarlig som anmäls till IMY

Instruktion för hantering av personuppgiftsincident Allvarlig som anmäls till IMY

2.1.2 Efterlevnad

Uppfyller dataskyddsförordningens krav, mindre brister med låg risk kan förekomma

Dataskyddspolicy

Skäl 78

För att den personuppgiftsansvarige ska kunna visa att och hur dataskyddsförordningen efterlevs bör den personuppgiftsansvarige anta interna strategier och vidta åtgärder därav, exempelvis genom dataskyddspolicy / integritetspolicy, riktlinjer och andra rutiner. I sammanhanget ska nämnas att dataskydd ofta beskrivs som en juridisk mekanism som säkerställer integritet. I praktiken spelar det ingen större roll om dokumenten är namngivna med integritet eller dataskydd, det viktigaste är innehållet. Dataskyddsombudet har i fortsättningen av denna granskning valt att använda benämningen dataskyddspolicy, men det är innehållet som granskats, oaktat den personuppgiftsansvariges benämning av motsvarande dokument.

De personuppgiftsansvariga nämnderna har varsin informationstext på Gävle kommuns publika webbplats om hur de behandlar personuppgifter inom respektive nämnd:

[Så här behandlar Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden dina personuppgifter – Gävle kommun](#)

[Så här behandlar Omvårdnadsnämnden dina personuppgifter – Gävle kommun](#)

[Så här behandlar Socialnämnden dina personuppgifter – Gävle kommun](#)

Informationen är en komplettering med nämndspecifik information till kommunens gemensamma information om dataskydd. Dataskyddsombudet anser att texten är mer av karaktären "information till de registrerade" än interna strategier för dataskydd.

Det finns en centralt framtagna policy för informationssäkerhet och där ingår i begränsad utsträckning dataskydd: "Informationssäkerhetspolicy – Gävle 2020"². Den

² [Policy för informationssäkerhet Gävle kommun. Beslutad version 2020-09-28.pdf](#)

har inte bifogats i svaret på granskningen, vilket skulle kunna indikera att de personuppgiftsansvariga inte känt till dokumentet och därmed inte heller fattat beslut om att det ska antas för de tre nämnderna med eventuella anpassningar. Dock hänvisas till ovan nämnda policy i andra styrdokument. Av policyn framgår att "Respektive sektorchef eller bolags VD ska analysera behovet av och ta fram, egna rutiner/instruktioner för underliggande verksamheter till stöd för denna policy". Ovannämnda policy verkar är inte uppdaterad på flera år vilket som dataskyddsombudet förstår det är kommunstyrelsens (Sektor Styrning och Stöd) ansvar att göra. En personuppgiftsansvarig bör/ska ha en dataskydds-/integritetspolicy för att visa på ansvarsskyldigheten, inom en kommun är det rimligt att det finns en kommungemensam som antas av varje nämnd (med eventuella anpassningar). Utifrån detta resonemang rekommenderar dataskyddsombudet respektive nämnd att antingen anta den kommungemensamma policyn eller upprättar och fattar beslut om en egen för varje nämnd.

Rutiner för att hantera begäran om de registrerades rättigheter

Artikel 15–18, 20–22

Den registrerade, det vill säga den vars personuppgifter behandlas, har ett antal rättigheter enligt dataskyddsförordningen. Den personuppgiftsansvarige har ett ansvar att ha rutiner på plats för att hantera begäranden om att utöva dessa rättigheter när någon begär det. En sådan begäran ska hanteras så snabbt som möjligt, dock som huvudregel senast en månad efter att den inkom.

De tre personuppgiftsansvariga nämnderna har en gemensam rutin för hantering av registerutdrag "VG-RUT 5969 v5 Rutin för hantering av begäran av registerutdrag, GDPR". Det framgår tydligt vilken roll som upprättat den, vem som fattat beslut och när det gjordes (senast 2024-05-20). Det framgår också att den som upprättar dokumentet är ansvarig för revidering och att innehållet ska kontrolleras en gång per år av upprättare och granskare. Rutinen är mycket tydlig (och pedagogisk) med både bakgrund och tillvägagångssätt för att hantera en begäran om registerutdrag. För de andra rättigheterna som de registrerade har, rätten till radering, rättelse, begränsning av behandling, göra invändningar samt rätten till dataportabilitet verkar det saknas rutiner. Dataskyddsombudet rekommenderar att befintlig rutin kompletteras eller att separata rutiner tas fram för rätten till radering, rättelse, begränsning av behandling, göra invändningar samt rätten till dataportabilitet.

Tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder

Artikel 24 och 27

Personuppgiftsansvariga måste vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa en säkerhetsnivå som är lämplig i förhållande till den risk som behandlingen av personuppgifter utgör för fysiska personers rättigheter och friheter, särskilt när det gäller rätten till skydd av personuppgifter. Tekniska åtgärder är sådana som ger data- eller systemsäkerhet, kommunikationssäkerhet eller fysisk säkerhet medan organisatoriska åtgärder omfattar sådant som styrdokument, processer, rutiner, metoder, analyser och utbildning. Utformningen av tekniska åtgärder förutsätter ofta organisatoriska åtgärder för att åtgärden ska ge det skydd som behövs. Många åtgärder innehåller därför både tekniska och organisatoriska delar. När det gäller till exempel säkerhetskopior behövs rutiner och ställningstaganden kring hur kopiorna ska sparas, hur ofta de ska tas och hur länge de ska sparas, med mera. Ett annat exempel, behörighetsstyrning, kräver både tekniska funktioner för att kunna begränsa åtkomst

liksom analyser av vem som behöver åtkomst till vilka uppgifter och när samt rutiner för hantering av behörigheterna. Särskilt viktiga områden att belysa är hantering av skyddad identitet, behörighetsstyrning och hantering av verksamhetskritiska system. ^{Sid 17(147)}

I svaret på granskningen har bifogats två rutiner, "Rutin för hantering och lagring av information (VG-RUT-S-4638-6) och "Mellanlagring av information med högre skyddsbehov" (VG-RUT-S-8468-2). Dataskyddsombudet bedömer att båda dessa rutiner är konkreta exempel på organisatoriska skyddsåtgärder som ger chefer och medarbetare god vägledning i var information ska lagras, tillfälligt i vissa fall och för lång tid. Båda hänvisar bland annat till Gävle kommuns informationssäkerhetspolicy. Det är oklart hur dessa rutiner kommuniceras men av svaret på granskningen framkommer att det inte finns beslutade sätt för att kommunicera rutiner till verksamheten.

Av svaret på granskningen framgår att de tre nämnderna gemensamt har rutiner fastställda för kund med skyddade personuppgifter (VG-RUT-S-1241-v.9.0); för elever med skyddad identitet (VG-RUT-V-5888-v.9.0) samt för medarbetare med skyddade personuppgifter i systemen Treserva, TES, MIM och HSA (VG-RUT-E-8541-v.1.0). Två av dem är senast beslutade i september 2024 och den tredje i november 2022 (kunder med skyddad identitet). Sammantaget bedömer dataskyddsombudet att dessa rutiner, utifrån dataskyddsförordningen, uppfyller kraven för säkerhetsåtgärder för skyddade identiteter för de grupper av individer som är aktuella i de olika nämndernas verksamhet.

Enligt svaret på granskningen finns det två rutiner för behörighetsstyrning, en för loggkontroll Treserva och NPÖ (VG-RUT-S 1407) senast beslutad 2024-03-20 och en för behörighetsbeställningar i Treserva VO och TES (VG-RUT-S 7828) beslutad 2024-09-10. Rutinerna är tydliga utifrån gällande regelverk och verkar stämma överens med de ändringar som gjordes i lagen (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten, SoLPUL de första mars förra året. Dataskyddsombudet gör därför bedömningen att de uppfyller kraven i dataskyddsförordningen med tillhörande regelverk. Det är viktigt att rutinerna efterlevs och följs upp.

Det finns ett flertal rutiner för de personuppgiftsansvarigas verksamhetskritiska system, det rör framför allt systemen Treserva (IFO, VO och TES). Det finns tex. rutiner för att hantera driftstopp (VG-RUT-S-5913-v.5.0 Rutin för att hantera driftstopp och VG-RUT-S-4265-v.6.0 Rutin för utförare att hantera driftstopp i Treserva och TES båda fastställda 2023). För Edlevo saknas skriftliga rutiner men enligt svaret finns etablerade arbetssätt. Dataskyddsombudet kan inte bedöma om det möjligen saknas någon rutin för de verksamhetskritiska systemen men uppmanar att verksamheten förvissas sig om att de är heltäckande utifrån ett dataskyddsperspektiv samt att ta fram skriftliga rutiner för Edlevo.

Inbyggt dataskydd och dataskydd som standard

Artikel 25

För att kunna visa att dataskyddsförordningen följs bör den personuppgiftsansvarige anta interna strategier och vidta åtgärder, särskilt för att uppfylla principerna om inbyggt dataskydd och dataskydd som standard.³ Inbyggt dataskydd (privacy by design) innebär att den personuppgiftsansvariga tar hänsyn till integritetsskyddsreglerna redan när it-system och rutiner utformas, exempelvis användning av pseudonymisering det

³ skäl 78 Allmän dataskyddsförordning

vill säga att ersätta personligt identifierbart material med artificiell identifiering eller hantering av fritextfält. Dataskydd som standard innebär att inställningarna för en produkt, ett system eller en tjänst ska vara dataskyddsvänliga, exempelvis ska inte opt-ins användas. Sid 18(147)

Den personuppgiftsansvarige har inga dokumenterade rutiner avseende inbyggt dataskydd och dataskydd som standard. Dataskyddsombudet rekommenderar den personuppgiftsansvarige att upprätta ett styrdokument eller komplettera annan befintlig med information om att principerna om inbyggt dataskydd och dataskydd som standard ska beaktas för tekniska system där personuppgifter behandlas (kan vara ett kommungemensamt styrdokument).

Ett sätt att arbeta med inbyggt dataskydd är att ha styrdokument avseende fritextfält. Enligt svaret på granskningen finns inget generellt styrdokument för fritextfält. Däremot pekar man i svaret på att det dokumenteras i de informationsklassningar, konsekvensbedömningar och riskanalyser som görs hos de personuppgiftsansvariga. Att använda fritextfält innebär en ökad risk för otillåten behandling och det är därför bra att där så är möjligt använda fördefinierade uppgifter i tex. kryssfält eller rullistor där så är möjligt. Tillsammans med ett styrdokument för fritextfält minimeras risken för otillåten behandling. Dataskyddsombudet rekommenderar de personuppgiftsansvariga att se över behovet av att ta fram ett styrdokument för användningen av fritextfält, troligen behövs det både ett generellt styrdokument och rutiner för vissa system såsom Treserva och Edlevo.

Personuppgiftsbiträden

Artikel 28

Det är vanligt att personuppgiftsansvariga anlitar personuppgiftsbiträden för att utföra en viss personuppgiftsbehandling. Även om den faktiska behandlingen överläts kan aldrig själva personuppgiftsansvaret överlåtas. Den personuppgiftsansvarige måste således säkerställa att behandlingen sker i enlighet med dataskyddsförordningen, oavsett om denne utför behandlingen själv eller genom ett personuppgiftsbiträde. Ansvarsskyldighetsprincipen återspeglas bland annat i artikel 28 som fastställer den personuppgiftsansvariges skyldigheter när denne anlitar ett personuppgiftsbiträde.

Huvudregeln är att det är den personuppgiftsansvarige som är skadeståndsansvarig för skada som uppstår till följd av att personuppgifter har behandlats i strid med förordningen. Ett personuppgiftsbiträde kan dock bli ansvarigt för överträdelser av dataskyddsförordningen som är en följd av att biträdet inte har efterlevt den personuppgiftsansvariges instruktioner eller om biträdet har brutit mot de bestämmelser i förordningen som specifikt riktar sig till biträden. Eftersom den personuppgiftsansvarige måste säkerställa att personuppgiftsbehandlingarna som denne är ansvarig för sker i enlighet med dataskyddsförordningen, även om den faktiska behandlingen utförs av ett biträde, krävs det att denne har vetskap om hur biträdet behandlar och skyddar personuppgifterna. Ett första steg är att upprätta ett personuppgiftsbiträdesavtal eller annan rättsakt för att reglera förhållandet sinsemellan samt instruera personuppgiftsbiträdet. Nästa steg är att följa upp så att biträdet behandlar personuppgifterna i enlighet med de instruktioner som den personuppgiftsansvarige givit. Uppföljning av biträden bör göras löpande, men kan dock ske med olika intervall och olika omfattning beroende på hur riskfylld respektive behandling är. Rutiner för hantering av biträdessituationer bör finnas på plats hos verksamheten.

De personuppgiftsansvariga nämnderna har en gemensam rutin för upprättande och uppsägning av personuppgiftsbiträdesavtal (VG-RUT -S 7770-2). Precis som för tidigare rutiner så finns information om vem som upprättat dokumentet, vem som godkänt det samt när det reviderades. Det är tydligt i rutinen vad regelverket säger, vem som är ansvarig för vad. Det framgår också vad som gäller när någon av nämnderna är personuppgiftsbiträde. Dataskyddsombudet bedömer att rutinen mycket väl uppfyller kraven i dataskyddsförordningen.

Registerförteckning

Artikel 30

Personuppgiftsansvariga och personuppgiftsbiträden är skyldiga att föra ett register över sina behandlingar av personuppgifter. Register över personuppgiftsbehandlingar ska upprättas skriftligen, vara tillgängliga i elektroniskt format och hållas uppdaterade. På begäran ska registret göras tillgängligt för IMY. Vad som ska finnas med i registret beskrivs i artikel 30. För att hålla behandlingarna uppdaterade och på så sätt säkerställa efterlevnad av dataskyddsförordningen bör den personuppgiftsansvariga ha rutiner för upprätthållandet av registerförteckning.

Det finns ingen upprättad rutin för upprätthållandet av de personuppgiftsansvariga nämndernas registerförteckning. Som dataskyddsombudet förstår det har det för samtliga nämnder gjort ett omtag med registerförteckningen där man byter förteckningsverktyg (från Draftit till Stratsys). När det grundarbetet är färdigt är det viktigt att det finns ett kontinuerligt arbete med registerförteckningarna så förteckningarna hålls uppdaterad. Dataskyddsombudet rekommenderar de personuppgiftsansvariga nämnderna att anta en rutin (eventuellt som en del av ett årshjul) och implementera denna i verksamheten.

Incidenthantering

Artikel 33–34

Vid en personuppgiftsincident ska den personuppgiftsansvarige utan onödigt dröjsmål anmäla personuppgiftsincidenten till IMY inom 72 timmar såvida det inte är osannolikt att personuppgiftsincidenten medför en risk för fysiska personers rättigheter och friheter. Om personuppgiftsincidenten sannolikt leder till en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter ska den personuppgiftsansvarige utan onödigt dröjsmål informera den registrerade om personuppgiftsincidenten. Den personuppgiftsansvarige är skyldig att dokumentera alla personuppgiftsincidenter oavsett om de är av sådan grad att de ska anmälas till IMY eller inte. Dokumentationskravet inbegriper omständigheterna kring incidenten, dess effekter och de korrigerande åtgärder som vidtagits. Dokumentationsskyldigheten hänger ihop med principen om ansvarsskyldighet vad gäller att den personuppgiftsansvarige ska ansvara för och kunna visa att de grundläggande principerna i dataskyddsförordningen efterlevs. För att kunna uppfylla skyldigheterna enligt förordningen är det viktigt att ha tillräckliga rutiner på plats för att kunna upptäcka, rapportera och utreda personuppgiftsincidenter.

Den personuppgiftsansvarige har en tydlig rutin för hantering av personuppgiftsincidenter. Den är upprättad i september 2024 och det är tydligt vem som är ägare av dokumentet (dataskyddssamordnare). Till rutinen finns tre tillhörande instruktioner, dessa ger tydliga steg för steg instruktioner som komplement till rutinen

och utgår ifrån olika scenarion, om incidenten är allvarlig eller mindre allvarlig och om den som mindre allvarlig ska anmälas till IMY eller ej. Dataskyddsombudets bedömning är att rutinen med tillhörande instruktioner mycket väl uppfyller kraven i artikel 33–34 i dataskyddsförordningen. ^{Sid 20(147)}

Högriskbehandlingar

Artikel 35–36

Om en typ av behandling, särskilt med användning av ny teknik och med beaktande av dess art, omfattning, sammanhang och ändamål, sannolikt leder till en hög risk för fysiska personers rättigheter och friheter ska den personuppgiftsansvarige före behandlingen utföra en bedömning av den planerade behandlingens konsekvenser för skyddet av personuppgifter. Den personuppgiftsansvarige ska vidare samråda med IMY före behandling om en konsekvensbedömning visar att behandlingen skulle leda till en hög risk om inte den personuppgiftsansvarige vidtar åtgärder för att minska risken. För att säkerställa arbetsgången vid en sådan riskbedömning bör den personuppgiftsansvarige ha rutiner gällande konsekvensbedömning och eventuellt förhandssamråd.

De personuppgiftsansvariga nämnderna har en rutin för högriskbehandlingar VG-RUT-S 8376. Även för denna rutin är det tydligt vilken roll som ansvarar för att upprätta den, vem som godkänner och när den senast uppdaterades. Av rutinen framgår tydligt varför, när och hur en konsekvensbedömning ska göras. Samt vilka roller som behöver vara involverade inklusive dataskyddsombudets roll. Dataskyddsombudet bedömer att rutinen väl motsvarar kraven i artikel 35 i dataskyddsförordningen. Det vore önskvärt om det i en policy eller en riktlinje fanns en kortare skrivning avseende högriskbehandlingar för att följa den hierarki av styrdokument som är brukligt att en personuppgiftsansvarig har.

Dataskyddsorganisation

Artikel 37–39

Den personuppgiftsansvarige ska under alla omständigheter utnämna ett dataskyddsombud bland annat om behandlingen genomförs av en myndighet eller ett offentligt organ. Den personuppgiftsansvarige har en skyldighet att tillhandahålla de resurser som krävs för att dataskyddsombudet ska kunna fullgöra sina arbetsuppgifter enligt förordningen. Det innebär att den personuppgiftsansvarige måste ha en dataskyddsorganisation inom sin verksamhet för att organisatoriskt skapa ett effektivt dataskyddsarbete enligt förordningens krav. Den personuppgiftsansvarige bör således ha en rutin eller annan beskrivning för att tydliggöra dataskyddsorganisationens roller och ansvar.

Som svar på granskningen har inte de personuppgiftsansvariga nämnderna bifogat någon dataskyddsorganisation i egentlig mening. Sektor Velfärd har en utsedd dataskyddssamordnare. I svaret på frågan om det finns en dataskyddsorganisation har ett antal rutiner räknats upp som bland annat, var för sig, visar på hur olika krav i dataskyddsförordningen tas om hand organisatoriskt. Det rör tex. hanteringen av personuppgiftsincidenter och begäran om registerutdrag. Dataskyddsombudet rekommenderar, speciellt med beaktande av att det rör tre nämnder men många och känsliga personuppgifter, att ett styrdokument för en dataskyddsorganisation tas fram, fastställs på lämplig nivå och implementeras.

Övriga relevanta styrande dokument

För att den personuppgiftsansvarige ska kunna visa att och hur dataskyddsförordningen efterlevs kan andra styrande dokument än ovanstående vara nödvändiga. Ett sådant exempel kan vara i de fall det förekommer kamerabevakning. Av föregående års granskning avseende kamerabevakning rekommenderas de personuppgiftsansvariga nämnderna att ta fram styrdokument avseende kamerabevakning. Ett arbete som vid tidpunkten för denna granskning inte är färdigt.

I svaret på granskningen har bifogats en rutin för videosamtal i Teams (VG-RUT-S 8089-1). Rutinen redogör tydligt för bakgrunden (med bland annat utmaningen med tredjelandsöverföringar) och vad som gäller för att använda Teams och dess olika funktioner. Dataskyddsombudet är positiv till att det finns en rutin framtagen för samtal i Teams.

Beslut, översyn och kommunikation

För att effektivt arbeta med styrande dokument som ett verktyg för ledning och styrning rekommenderas att löpande göra översyn av dokumenten. Genom att kontinuerligt revidera och fastställa säkerställs regelefterlevnaden och dataskyddet inkluderas systematiskt. Det rekommenderas också att ha utpekad ägare som ansvarar för att dokumenten uppdateras. Det behöver inte vara samma roll som faktiskt uppdaterar dokumentet men en roll med ansvar att revidering görs med återkommande intervall. En tydlig kommunikationsplan för styrande dokument är också viktigt för att upprätthålla informationen hos berörda medarbetare.

Det framgår mycket tydligt av de rutiner som bifogats svaret vem som är ägare av dokumentet och när det senast revideras. Enligt svaret på granskningen ansvarar medarbetare och chefer själva för att ta del av nya och reviderade rutiner i ledningssystemet Canea. Önskemål finns från dataskydds- och informationssäkerhetssamordnare att nya och ändrade styrdokument ska kommuniceras dels på intranätet dels på olika chefsforum, något som inte sker i dag. Dataskyddsombudet rekommenderar att de personuppgiftsansvariga ser till att dataskyddsfrågor i allmänhet och nya styrdokument i synnerhet kommuniceras i organisationen så att medvetenheten om dessa frågor ökar.

Det är i huvudsak rutiner som bifogats svaret på granskningen inte någon policy eller några riktlinjer avseende dataskydd. Ett vanligt synsätt när det gäller struktur för styrdokument är att nämnden (eller kommunen centralt som sedan antas av respektive nämnd) antar en policy som beskriver inriktning och att något ska göras, i det här fallet en integritetspolicy. Därefter antar ledningsgrupp eller liknade en riktlinje som talar om vad som ska göras. Till dessa styrdokument finns det sedan ett antal rutiner som talar om hur det ska göras och som ansvarig tjänsteperson fattar beslut om. För de tre personuppgiftsansvariga nämnderna saknas åtminstone delvis de två första leden. Dataskyddsombudet rekommenderar att nämnderna ser över behovet att en integritetspolicy med tillhörande riktlinjer.

Rekommendation

Dataskyddsombudet rekommenderar de personuppgiftsansvariga att:

- anta en integritetspolicy med tillhörande riktlinje(r) avseende dataskydd

- komplettera befintlig rutin eller upprätta separata rutiner för registrerades rättigheter avseende, rätten till radering, rättelse, begränsning av behandling, göra invändningar samt rätten till dataportabilitet
- se över behovet av styrdokument avseende fritextfält såväl generellt som för enskilda personuppgiftsbehandlingar/system
- när grundarbetet med registerförteckningen är klar ta fram en rutin för kontinuerlig översyn av förteckningen
- upprätta, besluta och implementera om en dataskyddsorganisation
- upprätta, besluta och implementera styrdokument på lämplig nivå avseende kamerabevakning
- se över hur nya och förändrade styrdokument avseende dataskydd bäst kommuniceras till verksamheten och hur de följs upp

Sid 22(147)

2.2 Del 2: Uppföljning av föregående års granskningar

Dataskyddsombudet har vid tidigare års granskningar funnit brister inom vissa områden i dataskyddsarbetet hos personuppgiftsansvarig. Dataskyddsombudet har i denna granskningsdel följt upp handlingsplaner och åtgärder som personuppgiftsansvarig vidtagit enligt tidigare rekommendationer.

De personuppgiftsansvariga nämnderna har sedan granskningen av registerförteckningen, som gjordes 2023, reviderat respektive registerförteckning i samband med att man flyttat över förteckningen från Draftit till Stratsys. Av svaret framgår på generell nivå vilka åtgärder som vidtagits. Dataskyddsombudet har inte inom ramen för denna granskning, granskat innehållet i registerförteckningarna. 2023 granskades även information till de registrerade och för samtliga tre nämnder har ett arbete gjorts för att uppfylla kraven i artikel 13–14 i dataskyddsförordningen. I dag framgår det på hemsidan tex. tydligare vilka olika personuppgiftsbehandlingar respektive nämnd har. Sedan granskningen 2023 har en rutin för tecknande och uppsägning av PUB-avtal tagits fram, denna rekommendation ses därför som åtgärdad. Det återstår ett arbete med att få till uppföljning av ingångna PUB-avtal.

Dataskyddsombudet rekommenderar den personuppgiftsansvarige att prioritera samtliga rekommendationer i utförda granskningar. Hanteringen bör göras med ett riskbaserat angreppssätt. Det är viktigt att tillräckligt med resurser avsätts för att kunna genomföra ett systematiskt dataskyddsarbete över tid.

3. Slutsats

Dataskyddsombudet har i sin granskning av styrande dokument funnit mindre brister med låg risk. Det framstår som att de tre nämnderna i rätt stor utsträckning jobbar proaktivt med styrdokument rörande dataskydd framför allt rutiner. Arbetet med dataskydd, är precis som övrigt kvalitetsarbete en löpande process som ständigt pågår och som aldrig är något som blir färdig. Samhällsutvecklingen går allt snabbare och de förändringar som sker i omvärlden ställer nya krav när det kommer till dataskyddsarbetet i stort. Styrande dokument är ett viktigt verktyg för ledning och styrning och anger vad verksamheten ska göra, vem som ska göra det och i vissa fall hur det ska göras. Dataskyddsombudet rekommenderar därför den personuppgiftsansvarige att prioritera, resurssätta och aktivt arbeta med frågor kopplade till dataskydd för att hantera de brister som konstaterats och för att fortsätta arbeta med att skapa en god dataskyddskultur.

Informationsärende: Aktuellt från sektor Valfärd

7

Tjänsteskrivelse

2025-10-08

Handläggare:

Emma Edorsson
Tfn 026- 17 80 00
emma.edorsson@gavle.se

Diarienummer: 25ON393

Nämnd:

Omvårdnadsnämnden

Sektor Vårlds svar på frågor från (M) – Är hyreskostnaden på VåBo i Gävle kommun högre än i riket?

Bakgrund

Anders Jansson Gladh (M) har inkommit med frågor till Sektor Vårld angående hyreskostnaden på vård- och omsorgsboenden i Gävle kommun.

Sektor Vårlds svar på frågorna

Är medborgarens beräkningar och antaganden rimliga, om inte redovisa mer rättvisande beräkningar? Om VåBo i Gävle kommun har högre hyra än riket, vad beror detta på i så fall?

Gävle kommun och Hyresgästföreningen Aros – Gävle är överens om gällande principer för hyressättning. I bedömningen av respektive lägenhets totala hyra ska hänsyn tas till den enskilda lägenhetens utformning, standard samt till de gemensamma bostadskompletterande ytornas standard, storlek och utformning. Förutom hyra per kvm förhandlas även om månadstillägg för gemensamma ytor såsom kök, allrum etc. För att få likvärdig bedömning av kvadratmeterhyras storlek har jämförelser med allmännyttans bostadsbestånd gjorts vid införandet av hyressättningsmodellen. Kommunen påkallar hyresförhandling med HGF efter att allmännyttan är klar med sin förhandling, där kommunens ingång är allmännyttans överenskommelse med HGF. För lägenheter som hyrs in från andra hyresvärdar och upplåts av kommunen i andra hand, sker hyresförhandling mellan aktuell hyresvärd och Hyresgästföreningen.

Kommunens förhandlade hyresnivå för 2025:

Kategori 1	163,9 kr/kvm och mån
Kategori 2	126,3 kr/kvm och mån
Kategori 3	107,2 kr/kvm och mån

Kommunens förhandlade månadstillägg för 2025 avseende gemensamma utrymmen är 1 048 kr per månad. För att kunna jämföra en lägenhets kvadratmeterhyra med andra lägenheter behöver alltså månadstillägget först dras av, beskrivningen i frågan är gissningsvis med månadstillägget inkluderat men med ytan för gemensamma utrymmen exkluderad, vilket ger en missvisande hyreskostnad per kvadratmeter.

Eftersom lägenheternas standard behöver vara desamma vid en jämförelse är det enklast att jämföra nya boenden. Hemlingborgs våbo i kategori 1 skulle därför kunna jämföras med en lägenhet i Gavlegårdarnas ordinära bestånd i Södra Hemlingby, med en hyresnivå om 168,4 kr/kvm.

Boendebeståndet i kommunen har hög standard, för närvarande finns endast lägenheter i kategori 1 och 2. Frågan om jämförelser med riket är därför inte så enkel som uttryckt i frågan.

En annan fråga från samma medborgare, vad händer med vård/matkostnader om en boende på VåBo hamnar på sjukhus? Att man får betala hyra är naturligt, det får man göra i vanligt boende också. Görs det avdrag på vård/matkostnader under sjukhusvistelsen?

Matavdrag görs på samtliga dygn vid sjukhusvistelse. För omvårdnadsavgift reduceras avgiften endast om kunden är borta hela månaden, då maxtaxan motsvarar 6 timmar hemtjänst.

Magnus Höijer
Sektorchef
Sektor Valfärd

Fråga till Sektor Välfärd – Är hyreskostnaden på VåBo i Gävle kommun högre än i riket?

En medborgare hävdar att skillnaden i hyra 2024 mellan vård- och omsorgsboende (VåBo) och lägenheter i det ordinära beståndet i Gävle är 35 %, dvs hyrorna på VåBo är 35 % dyrare. Detta är mätt på lägenheter på max 40 kvm i både kategorierna. I kronor innebär det i Gävles fall följande för en lägenhet på 37 kvm: Lägenhet i VåBo $37 \times 184 \text{ kr/kvm} = 6\,800 \text{ kr}$ och en lägenhet i det ordinära beståndet $37 \times 136 \text{ kr/kvm} = 5\,000 \text{ kr}$. I Sverige var genomsnittet 20 % dyrare att bo i VåBo än lägenhet i det ordinära beståndet.

Fråga 1

Är medborgarens beräkningar och antaganden rimliga, om inte redovisa mer rättvisande beräkningar?

Fråga 2

Om VåBo i Gävle kommun har högre hyra än riket, vad beror detta på i så fall?

Fråga 3

En annan fråga från samma medborgare, vad händer med vård/matkostnader om en boende på VåBo hamnar på sjukhus? Att man får betala hyra är naturligt, det får man göra i vanligt boende också. Görs det avdrag på vård/matkostnader under sjukhusvistelsen?

Anders Jansson Gladh (M)

Beslutsärede: Ekonomisk
månadsrapport för
Omvårdnadsnämnden,
september 2025

8

25ON31

Tjänsteskrivelse

2025-10-13

Diarienummer: 25ON31

Handläggare:

Emma Edorsson
026-17 88 37
emma.edorsson@gavle.se

Nämnd:

Omvårdnadsnämnd

Ekonomisk månadsrapport för omvårdnadsnämnden, september 2025

Förslag till beslut

Att godkänna den ekonomiska månadsrapporten för omvårdnadsnämnden
avseende september 2025.

Ärendebeskrivning

Akkumulerat resultat uppgår till plus 7,6 mnkr för hela nämndens ansvarsområde.
Utfallet avviker mot budget med 13,8 mnkr.

De största positiva avvikelserna avser personal (pga. arbetet med bemanningshandbok och brist på sjuksköterskor) samt köpt verksamhet där hemtjänstverksamheten har minskade volymer och externa vård- och omsorgsboenden har tomma platser. De största negativa avvikelserna avser kostnader för bemanningssköterskor.

I prognosen har hänsyn tagits till den kommunbidragsförändring som beslutet i KF den 16/6 kring PO-pålägg och lönekompensation kommer att innebära. För nämnden innebär beslutet ett minskat kommunbidrag om netto -3,4 mnkr varav minskat kommunbidrag på grund av överkompensation PO -7,4 mnkr och ökat kommunbidrag för full kompensation efter lönerörelsens resultat med +4 mnkr.

De besparingsåtgärder nämnden arbetat med sedan föregående år ger goda ekonomiska effekter och nämndens prognos uppgår till +30 mnkr, varav 3,4 mnkr avser PO och löneökning enligt ovan.

Prognosen utgör en avsevärd förbättring jämfört med föregående år och tillskrivs det arbete med bemanningshandboken och utvecklingsstegen som bedrivs inom samtliga enheter. Färre belagda platser på externa vård- och omsorgsboenden bidrar till lägre kostnad för köp av verksamhet. Lägre utförd tid för såväl externa utförare som i egen regi innebär positiv avvikelse för hemtjänstverksamheten. Fortsatt behov av flertalet bemanningssköterskor ger höga kostnader för tillfällig personal.

Investeringsbudget för året uppgår till 10,6 mnkr efter justering. Utfall uppgår till 1,8 mnkr för ackumulerad period och avser bland annat trygghetslarm, ersättning av trasig medicinkyl samt diverse inventarier till renoverade avdelningar på vård- och omsorgsboendet Furugården.

Beslutsunderlag

I bifogad bilaga 1 redovisas omvårdnadsnämndens resultat och investeringar för september 2025.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Sektor Velfärd

Månadsrapport till nämnd

Omvårdnadsnämnd

Sep 2025

2025-10-13

Diarienummer: 25ON31

Handläggare: Emma Edorsson

Innehållsförteckning

1 Resultatrapport	3
2 Resultat.....	3
3 Årsprognos	8
4 Investeringsverksamhet.....	10
5 Sammanfattande kommentarer till kommunstyrelsen (FU).....	10

1 Resultatrapport

Omvårdnadsnämnden	Utfall fg år	Utfall	Budget	Avvikelse mot budget	Förändring %	Budget
	202401-202409	202501-202509	202501-202509		2024 / 2025	202501-202512
Intäkter						
Taxor och avgifter	89 769	91 488	89 905	1 583	1,9%	119 874
Hysesintäkter	40 416	43 487	41 471	2 016	7,6%	55 294
Statsbidrag	50 673	41 277	16 754	24 522	-18,5%	22 339
Övriga intäkter	44 895	45 905	44 453	1 453	2,2%	59 365
Kommunbidrag	1 121 226	1 110 350	1 110 350	0	-1,0%	1 480 467
Summa intäkter	1 346 979	1 332 507	1 302 933	29 574	-1,1%	1 737 338
Kostnader						
Personalkostnader	-687 860	-639 309	-642 891	3 581	-7,1%	-847 464
Inhyrd personal och konsulter	-33 578	-39 949	-1 431	-38 518	19,0%	-1 908
Bidrag och transfereringar	-10 684	-10 154	-2 284	-7 870	-5,0%	-3 045
Köp av verksamhet och entreprenader	-410 454	-407 996	-431 677	23 682	-0,6%	-577 151
Hyror och fastighetskostnader	-132 976	-129 010	-129 108	98	-3,0%	-172 144
Övriga kostnader	-46 570	-25 831	-24 520	-1 311	-44,5%	-32 694
Material och förbrukning	-31 154	-28 876	-29 031	155	-7,3%	-38 708
Fordon och transporter	-14 817	-13 925	-15 373	1 448	-6,0%	-20 498
Måltider	0	-21 463	-24 041	2 578	0,0%	-32 054
Avskrivningar och intern ränta	-9 361	-8 399	-8 754	356	-10,3%	-11 673
Summa kostnader	-1 377 454	-1 324 911	-1 309 110	-15 801	-3,8%	-1 737 338
Resultat	-30 474	7 596	-6 177	13 773		0

2 Resultat

Sammanfattning av resultatet för omvårdnadsnämnden, september 2025

Ackumulerat resultat uppgår till plus 7,6 mnkr för hela nämndens ansvarsområde.

Utfallet avviker mot budget med plus 13,8 mnkr.

De största positiva avvikelserna avser personal (pga. arbetet med bemanningshandbok och brist på sjuksköterskor) samt köpt verksamhet där hemtjänstverksamheten har minskade volymer och externa vård- och omsorgsboenden har tomma platser. De största negativa avvikelserna avser kostnader för bemanningssköterskor.

Kommunstyrelsen har beslutat att utöka nämndens kommunbidrag som kompensation för kapitaltjänst och hyror gällande färdigställda investeringar, motsvarande 430,6 tkr.

Kommentarer och åtgärder till större avvikelser i resultatet per verksamhetsområde

Vård- och omsorgsboende egen regi / Avlösningvistelse -14,9 mnkr (aug -12,5 mnkr)

De största avvikelserna avser timlön, övertid, OB, samt sjuklöner. Hög sjukfrånvaro har resulterat i ökade kostnader för timanställda. Verksamheten rapporterar även in en

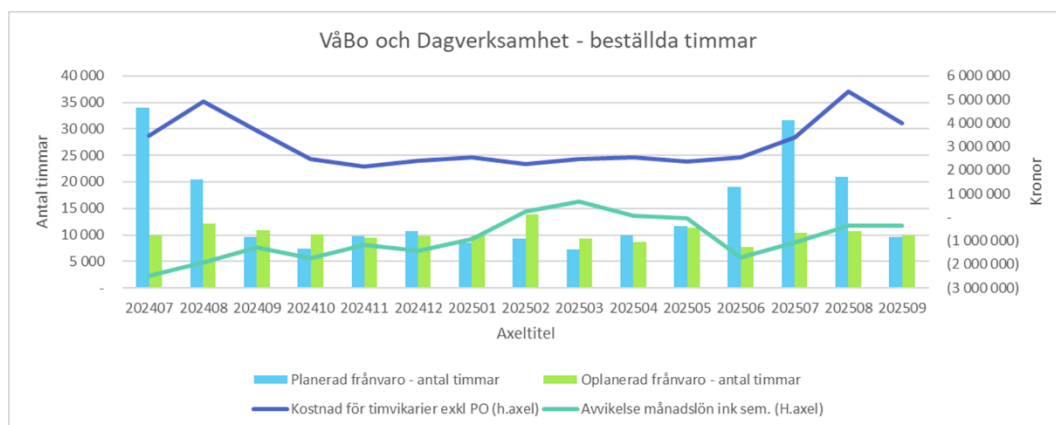
fortsatt trend att vikarier bokar arbetspass som de sedan sjukanmäler sig ifrån, detta föranleder fortsatta kostnader för vikarie för vikarie. Vidare så har verksamheten introducerat vikarier inför sommarperioden, tyvärr har det förekommit att vikarierna efter slutförd introduktion inte har arbetat i verksamheten.

Verksamheten rapporterar in behov av förstärkning/vak utifrån kundernas komplexa behov samt utifrån ett arbetsmiljöperspektiv. De korttidsplatser som finns inom ramen för två av boendena påverkar behovet av förstärkning i de fall det är svårt sjuka eller palliativa kunder som beviljas insatsen.

De flesta verksamheter har bedrivit ett intensivt arbete med personalplanering och bemanning, vilket har givit positiva resultat så till vida att bemanningen minskats eller är på väg att minska. Fortsatt arbete med detta kommer att ske under resterande del av året. I arbetet med bemanning har svårigheten att boka ut korta resursspass noterats, och därför har rutiner kring resursturer i samarbetet med Bemanningsenheten ändrats, så att samtliga långa pass ska lämnas till dem.

Även gällande kostnaderna för sjukfrånvaro har effekten av det aktiva arbetet med rehabiliteringsarbete och förebyggande arbete fortsatt.

Antalet platser på avlösningstvisten har successivt minskats utifrån beslut 2024, men för att kunna verkställa gynnande beslut har enheten nu 12 platser istället för 10 platser.

Hemtjänst egen regi -6,6 mnkr (aug -5,9 mnkr)

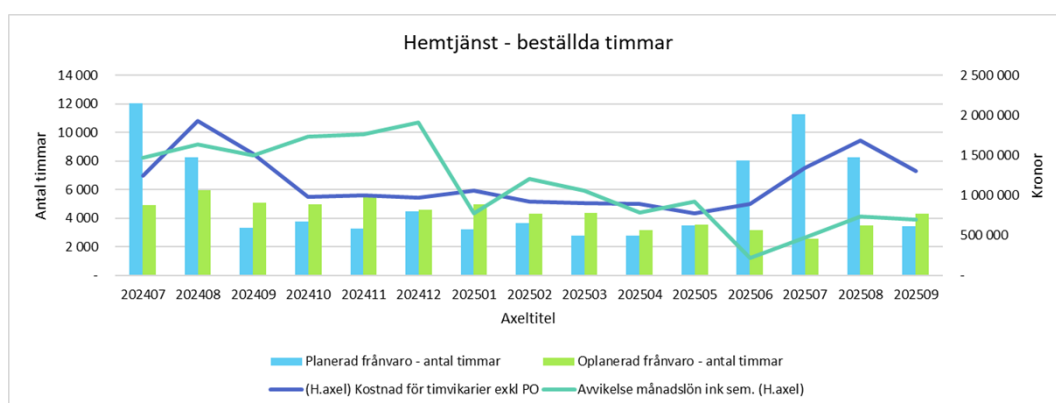
Varav yttreområden -2,2 mnkr, innerområden -4,4 mnkr.

Lägre volymer än budgeterat ger en minskad intäkt samtidigt som personalkostnader

inte balanserar mot den minskade intäkten. Under sommaren har verksamheten haft en viss överkapacitet relaterat till ett minskat kundunderlag. Detta till följd av att vikarier beställts till semesterperioden baserat på ett större kundunderlag.

Verksamheter i ytterområdena har minskade volymer och svårigheter att utnyttja den resurstid som följt av det. Detta på grund av att det är ett stort geografiskt område, ofta korta kundbesök, långa resvägar samt kunder som tackar nej till insatser med kort varsel, vilket leder till en låg nyttjandegrad.

Kontinuerligt arbete sker kring planering och schemaläggning. Verksamheten arbetar enligt framtagna metod avseende årsanställda kopplat till utförd tid hos kund för att öka nyttjandegraden, vilket har gett resultat inom flera områden. Minskning har skett gällande årsanställda samt vikarieanvändning.

Hälso- och sjukvård -22,3 mnkr (aug -19,4 mnkr)

Kostnader för bemanningssköterskor är fortsatt höga och anledning till negativ avvikelse, per september uppgår kostnaden till 37,7 mnkr. Hyrsköterskor ersätter vid vakanser. Utöver dessa finns hyrsköterskor i verksamheten för att stödja vid introduktion av nya medarbetare. Totalt antal för september månad: 35,39 årsarbetare hyrsköterskor.

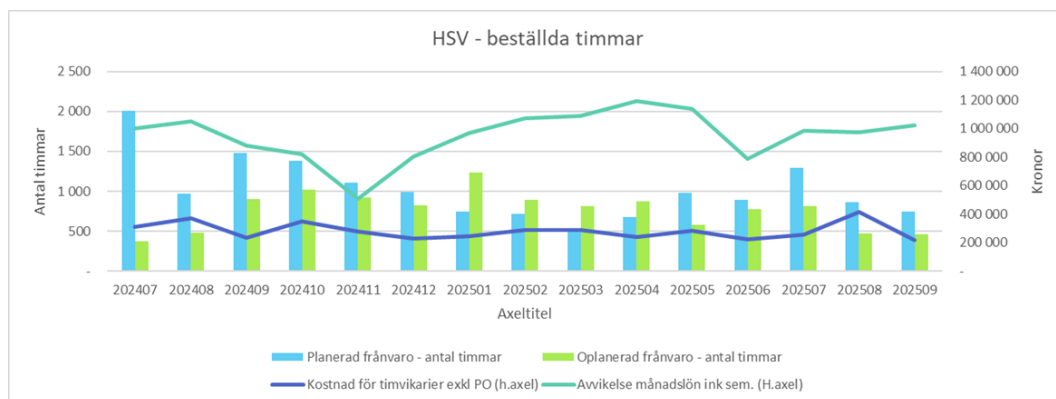
Verksamheten tilldelas 6,4 mnkr (helår) i prestationsersättning för tidigare års förtätning av sjuksköterskor per boende vilket täcker delar av kostnader för hyrpersonal. Kontoret har vidtagit åtgärder för att minska antal uppsägningar.

Riktade åtgärder för att minska hyrbehov:

- Utökning med en femte enhetschef för ökad tillgänglighet till chef – närvarande

chef. Tjänsten finansieras genom avveckling av två koordinatorstjänster.

- Infört telefonistöd med köfunktion; MICC. Detta för att samtal från patienter och anhöriga skall komma fram. En kvalitetshöjning, men leder även till minskad stress hos ledningssköterskor.
- Infört beslutsstöd, VISAM, för samtliga sjuksköterskor.
- Kompetensutveckling inom palliativ vård.
- Fortsatt genomlysning och arbete kring schemaläggning och arbetstider utifrån ett helhetsperspektiv.
- Förbättringsarbeten utifrån rapport avslutningsorsaker sjuksköterskor.
- Rekryteringskampanj pågår 2025.
- Inrättande av fyra nya tjänster med förlängd tid för introduktion.

Vård och omsorgsboende myndighet +8,9 mnkr (aug +9,7 mnkr)

Kostnaderna för köp av platser på externa vård- och omsorgsboenden är 5,6 mnkr lägre än budget på grund av tomma platser på Sättraåsen. Taxor/avgifter är svåra att prognostisera och beror på dels hur många kunder vi har men även deras ekonomiska utrymme, för perioden finns positiv avvikelse om 1,9 mnkr.

Hemtjänst myndighet +32,9 mnkr (aug +30,4 mnkr)

De delar av hemtjänstverksamheten som ligger inom Myndighets verksamhetsområde har en positiv avvikelse till följd av lägre volym än budgeterat för såväl egen regi som för externa utförare.

Natt och larm +2,0 mnkr (aug +1,7 mnkr)

Lägre personalkostnader än budgeterat, vilket beror på optimering i schemaplanering.

Dagverksamhet +0,9 mnkr (aug +0,9 mnkr)

Lägre personalkostnader än budgeterat som främst beror på tjänstledighet som inte ersatts.

Förebyggande verksamhet +1,0 mnkr (aug +0,9 mnkr)

Efter nämndens besparingsbeslut 2024 motsvarande 3,8 mnkr (60% av verksamhetens budget) ställde verksamheten om på flertal sätt och prioriterade att utföra uppdrag i enlighet med tilldelade statsbidrag, vilket gav möjlighet att behålla personella resurser under 2024. Verksamheten bedrivs till stora delar via statsbidrag, vilka dock är en osäker intäktskälla varför det är oklart vilka insatser som över tid kan utföras.

Besparingskravet är realiserat och innebär bland annat att lokaler används mer kostnadseffektivt och att personalresurserna omfördelats och minskats. Detta ger viss minskning i insatser och kvalitetsförsämring för målgruppen, delar av detta räddas via tillfällig extern finansiering via statsbidrag.

Utveckling och stöd + 5,2 mnkr (aug + 4,3 mnkr)

Positiva avvikelser på hyresintäkter, el, statsbidrag, personalkostnader, licenser, IT-konsulting samt övriga främmande tjänster. Negativa avvikelser på fordonskostnader.

Utveckling och stöd har fått ett ytterligare beslut om besparing kopplat till det underskott som AFN har för 2025. Under delår 1 och 2 har kontoret aktivt vakanshållit tjänster i syfte att åstadkomma kostnadsminskningar vilket har gett utfall. Fortsatt arbete pågår avseende inköps- och anskaffningsstopp av appar, system och licenser. Parallellt pågår en genomgång av befintliga system och licenser för inbördes prioritering.

Övergripande avvikelser +6,6 mnkr (aug +5,7 mnkr)

Fördelning av kommunbidrag har skett utifrån preliminärt PO-påslag. Det faktiska PO-

påslaget blev lägre och nämnden har därför tagit höjd för minskat kommunbidrag genom att lägga mellanskillnaden på posten personalkostnader övergripande.

3 Årsprognos

Total prognos för nämnden uppgår till +30 mnkr (+32 mnkr).

I prognosen har hänsyn tagits till den kommunbidragsförändring som beslutet i KF den 16/6 kring PO-pålägg och lönekomensation kommer att innebära. För nämnden innebär beslutet ett minskat kommunbidrag om netto -3,4 mnkr varav minskat kommunbidrag på grund av överkomensation PO -7,4 mnkr och ökat kommunbidrag för full komensation efter lönerörelsens resultat med +4 mnkr.

De besparingsåtgärder nämnden arbetat med sedan föregående år ger goda ekonomiska effekter och nämndens prognos uppgår till +30 mnkr, varav 3,4 mnkr avser PO och löneökning enligt ovan.

VåBo och avlösning egen regi -17 mnkr (-6,3 mnkr)

Justeringen av prognos beror på behov av utökad personaltäthet utifrån kundernas komplexa behov. Detta för att säkerställa kundernas trygghet och omvårdnadspersonalens arbetsmiljö. Det finns samtidigt fortsatta sjukfrånvarokostnader och vikariekostnader samt introduktionskostnader för densamma. Prognosen utgör fortsatt en förbättring jämfört med föregående år och tillskrivs det arbete med bemanningshandboken och utvecklingsstegen som bedrivs inom samtliga enheter.

VåBo och avlösning myndighet +9,6 mnkr (+9,7 mnkr)

Lägre ersättning till egen regi till följd av att öppning av Furugården blev förskjuten i tid. Färre platser på Sätträåsen bidrar till lägre kostnad för köp av verksamhet.

Hemtjänst egen regi -6,4 mnkr (-3,6 mnkr)

-4 mnkr innerområden, -2,4 mnkr ytterområden

Lägre volymer än budgeterat vilket också ger ett lägre utfall per timme oberoende på nyttjandegrad. Verksamheter i innerområden har en nyttjandegrad på 68%, där budgeterad nyttjandegrad höjdes inför 2025 från 67% till 69%. En del enheter har trots en högre nyttjandegrad än 69% ett negativt resultat till följd av lägre volymer och därmed en för låg ersättning per timme.

Fortsatt arbete med bemanningshandboken och framtagna metod avseende årsanställda kopplat till utförd tid hos kund för att öka nyttjandegraden. Arbete med utvecklingsstegen pågår resterande del av året i samarbete med schema- och planeringsteamet. Flytt av personal kommer att ske under hösten inom ytterområden till närliggande VÅBO för ökad resurseffektivitet.

Justeringen av prognos avser hemtjänst ytterområden och beror på minskade volymer och svårigheter att utnyttja den resurstid som följt av det. Detta på grund av att det är ett stort geografiskt område, ofta korta kundbesök, långa resvägar samt kunder som tackar nej till insatser med kort varsel, vilket leder till en låg nyttjandegrad.

Hemtjänst myndighet +38,9 (+27,4 mnkr)

Lägre volymer än budgeterat inom Hemtjänst egen regi bidrar till lägre resursfördelning.

På grund av avslut av två externa utförare samt anhörganställda 2024 baserades volymprognosen för hemtjänst på högre utförd tid än verksamheten egentligen haft, vilket nu ger kraftig avvikelse från budget.

Hälso-och sjukvård -25 mnkr (-21 mnkr)

Kopplat till höga timpriser och fortsatt behov av hyrsköterskor.

Natt och larm +2,3 mnkr (+1,5 mnkr)

Fortsatt förväntat något lägre personalkostnader än budgeterat. Högre kostnad för larm än budgeterat på grund av prisökning.

Förebyggande verksamhet +1,2 mnkr (+0,6 mnkr)

Genom nyttjande av hög andel statsbidrag samt effektiviseringar och förändringar i arbetssätt förväntas verksamheten ha positivt resultat vid årets slut.

Utveckling och stöd +4,4 mnkr (+2,6 mnkr)

Kopplat till högre hyresintäkter och lägre hyreskostnader, samt vakanser inom personal, beräknas kontoret generera en positiv avvikelse.

Dagverksamhet +0,9 mnkr (+1,0 mnkr)

Fortsatt förväntat lägre personalkostnader till följd av frånvaro som inte ersätts. Planering av antal medarbetare som behövs för bemanning genomförs utifrån noggrann uppföljning av antal kunder.

Övergripande samt mindre enheter +21,1mnkr (+20,1 mnkr)

Fördelning av kommunbidrag har skett utifrån preliminärt PO-påslag. Det faktiska PO-påslaget blev lägre och nämnden har därför tagit höjd för minskat kommunbidrag genom att lägga mellanskillnaden på posten personalkostnader övergripande. Prognos för ännu ej fördelade statsbidrag ligger på övergripande nivå.

4 Investeringsverksamhet

Kommunfullmäktige tog i slutet av mars beslut gällande justering av investeringsbudget, vilket innebär en ökad investeringsbudget för nämnden med 1,0 mnkr. Investeringsbudget för året uppgår till 10,6 mnkr efter justering. Utfall uppgår till 1,8 mnkr för ackumulerad period och avser bland annat trygghetslarm, ersättning av trasig medicinkyl samt diverse inventarier till renoverade avdelningar på vård- och omsorgsboendet Furugården.

Återhållsamhet generellt samt gällande anpassningar av lokaler gäller fortsatt.

5 Sammanfattande kommentarer till kommunstyrelsen (FU)

Resultat / Årsprognos/Investeringsverksamhet

Resultat

Ackumulerat resultat uppgår till plus 7,6 mnkr för hela nämndens ansvarsområde. Utfallet avviker mot budget med 13,8 mnkr.

De största positiva avvikelserna avser personal (pga. arbetet med bemanningshandbok och brist på sjuksköterskor) samt köpt verksamhet där hemtjänstverksamheten har minskade volymer och externa vård- och omsorgsboenden har tomma platser. De största negativa avvikelserna avser kostnader för bemanningssköterskor.

Årsprognos

I prognosen har hänsyn tagits till den kommunbidragsförändring som beslutet i KF den 16/6 kring PO-pålägg och lönekomensation kommer att innebära. För nämnden innebär beslutet ett minskat kommunbidrag om netto -3,4 mnkr varav minskat kommunbidrag på grund av överkompensation PO -7,4 mnkr och ökat kommunbidrag

för full kompensation efter lönerörelsens resultat med +4 mnkr.

De besparingsåtgärder nämnden arbetat med sedan föregående år ger goda ekonomiska effekter och nämndens prognos uppgår till +30 mnkr, varav 3,4 mnkr avser PO och löneökning enligt ovan.

Prognosen utgör en avsevärd förbättring jämfört med föregående år och tillskrivs det arbete med bemanningshandboken och utvecklingsstegen som bedrivs inom samtliga enheter.

Färre belagda platser på externa vård- och omsorgsboenden bidrar till lägre kostnad för köp av verksamhet. Lägre utförd tid för såväl externa utförare som i egen regi innebär positiv avvikelse för hemtjänstverksamheten.

Fortsatt behov av flertalet bemanningssköterskor ger höga kostnader för tillfällig personal.

Investeringsverksamhet

Investeringsbudget för året uppgår till 10,6 mnkr efter justering. Utfall uppgår till 1,8 mnkr för ackumulerad period och avser bland annat trygghetslarm, ersättning av trasig medicinkyl samt diverse inventarier till renoverade avdelningar på vård- och omsorgsboendet Furugården.

Beslutsärende: Remiss -
Politisk organisationsöversyn
(POG) inför mandatperioden
2026-2030, 24KS346

9

25ON254

2025-10-13

Diarienummer: 25ON254

Handläggare:

Magnus Höijer

026-17 80 00

magnus.hojjer@gavle.se

Nämnd:

Omvårdnadsnämnden

Yttrande – Politisk organisationsöversyn (POG) inför mandatperioden 2027-2030, 24KS346

Förslag till beslut

Att anta yttrandet som sitt eget.

Sammanfattning av ärendet

Omvårdnadsnämnden har tagit emot rubricerad remiss för yttrande.

Hösten 2024 fattade kommunfullmäktige beslut om att inleda en översyn av den politiska organisationen inför kommande mandatperiod (2027-2030). Nu har kommittén tagit fram ett förslag som sammanfattas i en Kommittéberättelse.

Texten består av en genomgång av kommitténs utgångspunkter och uppdrag samt de överväganden som sedan legat till grund till de konkreta förslag som kommittén föreslår som förändring i den politiska organisationen av Gävle kommun.

Kommittéberättelsen skickas på internremiss under sommaren och hösten till berörda instanser.

Yttrande

Arbetet med POG och därtill även beakta förvaltningsorganisationens pågående arbete bedöms ha fungerat väl. Därtill har det uppfattats positivt att berörda politiker och tjänstepersoner har intervjuats för sakkunskap och för reflektioner.

Det hade varit värdefullt om kommittén fått i uppdrag att ta fram förslag på hantering samt utveckling av kommunstyrelsens rådgivande organ.

Mandatperioden börjar 2027, varför titeln på Kommittéberättelsen behöver justeras.

Begreppet "resultatuppfyllelse" är ovanligt, och svårtolkat. Det kan vara tydligare att använda begreppet "måluppfyllelse" då resultat brukar relatera till hur väl man når uppsatta mål.

Det är angeläget att samordningen mellan kommunalråd och nämndsordförande beaktas och förtydligas likt det som beskrivs i remissen.

Kommittén skulle ha tjänat på att i högre grad problematisera kring hur rollen som förtroendevald fungerar på den lokala nivån idag och behöver fungera framöver. Komplexiteten och kraven på de kommunala verksamheterna tenderar öka, vilket medför att förutsättningar och krav på förtroendevalda ökar. Det skulle kunna medföra att man också ser över hur sammansättningen i nämnder görs, samt även det totala antalet nämnder med tillhörande ansvarsområden. Det är t ex möjligt att variera antalet ledamöter mellan nämnderna beroende på uppdrag, komplexitet och ansvarsområden. Beredningsprocessens konstruktion (form och innehåll) kan också ses över för att skapa mer effektiva nämndsprocesser. Frekvensen på sammanträden, samt sammanträdenas lokalisering i tid på dagen kan också påverka förutsättningarna för förtroendevalda att kombinera det politiska uppdraget med en vardag bestående av alltifrån arbete till föräldraskap. De politiska partiernas möjligheter att besätta platser i nämnderna framstår emellanåt som en generell utmaning i många kommuner, vilket också kan spela roll för antalet nämnder i en kommunal organisation.

Samverkan mellan nämnder och sektorer

En viktig utgångspunkt för förändringar är att de förklaras och motiveras. Det kan annars bli svårt att bedöma om en ny POG ger önskat resultat. Det beskrivs en rad områden som kommittén bedömt som särskilt angelägna att organisera samverkan runt. Dock framgår det inte i texten varför dessa områden bedöms särskilt angelägna. Exempelvis lyfts funktionsrättsfrågor och näringslivsfrågor, medan äldrefrågor, beredskapsfrågor eller miljöfrågor (för att nämna några) inte alls nämns, frågor och områden som får sägas vara av betydande vikt på en övergripande kommunnivå och samhällsnivå.

Meningen "kommunkoncernen behöver ha en tydligare gemensam styrning kopplad till kommunens övergripande strategiska program" behöver tydligare beskrivas i sammanhanget kring nämndernas stärkta förmåga som beskrivs på sidan 12 samt implementeringen av processororienterad styrning i organisationen.

Ingenstans nämns Kommunal primärvård/Hälso- och sjukvård, som är centralt och viktigt i det kommunala kärnuppdraget, och då ej heller vilka överväganden kommittén gjort. Idag är både Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden samt Omvårdnadsnämnden vårdgivare för den kommunala hälso- och sjukvården. Det bör framgå att det sker en förändring rörande vårdgivare (där Valfärd Gävle tolkar förslaget som att det sker en förändring), och på vilket sätt.

Det är har varit värdefullt att vuxenutbildningen är organiserad i sektor Valfärd för samarbete kring kompetensutveckling för omvårdnadspersonal. Ett samarbete som lett till kompetensutveckling bland annat i språkutveckling, språkutvecklande arbetsplatser, äldreomsorgslyftet, introduktion för nya medarbetare, förflytningsutbildning, samt dokumentationsutbildningar.

Namnet "Stöd- och omsorgsnämnden" kan behöva ses över. Namnet bör vara tydligt så att det går att förstå ungefär vad nämnden ansvarar för, samtidigt som det bör ligga i linje med vad nämnder med dessa ansvarsområden brukar kallas i Sverige. Följande kan noteras:

- Örebro kommun har en särskild nämnd för LSS, "Funktionsstödsnämnden"
- Umeå kommun samlar ansvaret för LSS tillsammans med Individ- och familjeomsorg (SoL) under "Individ- och familjenämnden"
- Eskilstuna kommun samlar motsvarande områden som föreslås i POG-kommitténs förslag i "Vård- och omsorgsnämnden"
- Norrköpings kommun har samma fördelning som Umeå kommun inom det som kallas "Socialnämnden"
- Västerås stad har en särskild nämnd för LSS, "Nämnden för personer med funktionsnedsättning"
- Lunds kommun samlar motsvarande områden som föreslås i POG-kommitténs förslag i "Vård- och omsorgsnämnden"

Ett förslag till alternativt namn skulle kunna vara "äldre- och funktionsstödsnämnden".

Magnus Höjer

Sektorchef
Sektor Valfärd

Missiv

24KS346-7
2025-06-26

Handläggare: Jakob Nobuoka
E-post: jakob.nobuoka@gavle.se

Till Enligt sändlista

Ärende Politisk organisationsöversyn (POG) inför mandatperioden 2026-2030

Vårt dnr **24KS346**

Remiss - Begäran om yttrande i rubricerat ärende

Handlingar Kommittéberättelse - Politisk organisationsgenomlysning 2026-2030.
Remissversion

Svarsdatum **Senast den 31 oktober 2025**

Upplysningar

Hösten 2024 fattade kommunfullmäktige beslut om att inleda en översyn av den politiska organisationen inför kommande mandatperiod (2026-2030). Nu har kommittén tagit fram ett förslag som sammanfattas i en Kommittéberättelse. Texten består av en genomgång av kommitténs utgångspunkter och uppdrag samt de överväganden som sedan legat till grund till de konkreta förslag som kommittén föreslår som förändring i den politiska organisationen av Gävle kommun. Kommittéberättelsen skickas på internremiss under sommaren och hösten till berörda instanser. Om ni inte avser besvara remissen ber vi er svara att ni inte ämnar inkomma med svar.

Senast den **31 oktober 2025** önskas eventuella synpunkter/svar. Svaren skickas till kommunstyrelsen@gavle.se. Märk ämnesraden med **24KS346 Politisk organisationsöversyn (POG)**.

Sändlista:

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Omvårdnadsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Socialnämnden
Utbildningsnämnden
Överförmyndarnämnden
Valnämnden
Jävsnämnden
Gävle Energi AB
AB Gavlegårdarna
Gavlefastigheter Gävle kommun AB
Gävle Hamn AB
Gävle Parkeringsservice AB
Gästrike Vatten AB
Kommunala Funktionsrättsrådet
Kommunala Pensionärsrådet
HBTQI-rådet
CSG – Central Samverkansgrupp
Region Gävleborg
Centerpartiet Gävleborg
Kristdemokraterna Gävleborg
Liberalerna Gävle
Miljöpartiet de gröna Gävle
Nya Moderaterna Gävleborg
Socialdemokraterna Gävle
Sverigedemokraterna Gävle
Vänsterpartiet Gävle

Politisk organisationsgenomlysning för mandatperioden 2026-2030

Kommittéberättelse

Typ av dokument: Remissversion

Överordnat dokument: Saknas

Fastställt av: POG-kommittén

Datum: 2025

Diarie- eller ärendenummer: 24KS356

Revideringshistorik: Version 1 2025-05-23, Version 2 2025-05-23, Version 3 2025-06-09, Version 4 2025-06-25

Dokumentet gäller för: Gävle kommun

Dokumentägare: POG-kommittén

Dokumentansvarig: Ordförande POG-kommittén

REMISS

Förord

Inför varje ny mandatperiod är det nödvändigt att se över den politiska organisationen. I Gävle kommun kallas denna översyn för POG – politisk organisationsgenomlysning.

Den kommunala organisationen är omfattande, och de ärenden som hanteras är ofta både komplexa och tvärsektoriella. Här möts nationell och internationell lagstiftning, beslutad av riksdagen och Europeiska unionen, med lokala politiska visioner och ambitioner som formats utifrån Gävlebornas vardag. För att på ett effektivt och rättssäkert sätt kunna hantera detta krävs en välfungerande och ändamålsenlig organisation.

Att regelbundet analysera och pröva den politiska organisationen är därför avgörande. Det ger möjlighet att identifiera förbättringsområden, stärka styrning och samordning samt skapa bättre förutsättningar för att kommunen ska kunna fullfölja sitt uppdrag gentemot invånarna.

Den 23 september 2024 beslutade kommunfullmäktige att inrätta en fullmäktigeberedning med uppdrag att se över den politiska organisationen inför mandatperioden 2026–2030. I samband med detta antogs ett kommittédirektiv som legat till grund för kommitténs arbete.

Kommittén har nu tagit fram ett utkast till rapport, som i detta skede skickas ut på remiss för synpunkter.

Kommittéledamöter:

Olsson, Daniel (S) (ordförande)

Andersson, Eva Marja (M)

Andersson, Jan-Eric (KD)

Carlsson, Richard (SD)

Centeno De Lundkvist, Carmen (L)

Cullfors, Anna (V)

Dahlgren, Kristofer (L)

Ekman, Anders (C)

Elofsson, William (M)

Eriksson Falk, Mattias (SD)

Hellstrand Hort, Emanuel (MP)

Johansson, Marita (V)

Metz, Therése (MP)

Myléus, Jan (KD)

Wedin, Margaretha (C)

Älander, Eva (S)

Kommunjuristen Filip Henriksen har biträtt kommittén tillsammans med kanslichefen tillika kommittésekreteraren Jakob Nobuoka.

Gävle den 23 maj, 2025 (remissversion)

Daniel Olsson

Ordförande

Filip Henriksen

Kommunjurist

Jakob Nobuoka

Kommittésekreterare

Innehåll

Förord.....	3
Kommitténs arbete.....	6
Kommitténs uppdrag.....	6
Nuvarande organisation.....	7
Nämnderna och förvaltningsorganisationen.....	9
Kommunstyrelsens roll och arbetsgivaransvar.....	11
Koppling mellan nämnd och förvaltning	11
Revisorer för granskning av revisorskollegiet.....	12
Målsättning med ny politisk organisation.....	12
Kommitténs överväganden	14
Allmän motivering till kommitténs förslag	14
Ny nämndsorganisation.....	14
Sektorerna.....	14
Uppdraget som förtroendevald	16
Kommitténs förslag	19
Oppositionsråd	20
Samverkan mellan nämnder och sektorer.....	20
Nämnderna ska ha arbetsmiljöansvar.....	22
Avveckling av gruppen Revisorer för granskning av revisorskollegiet	23
Bilaga 1 – Organisationsschema och förkortningar	24

Kommitténs arbete

Kommittén har sedan den inrättades haft åtta sammanträden. I sitt arbete har kommittén haft stöd av en sekreterare och en kommunjurist.

För att bredda sin kunskapsinhämtning och skapa möjligheter att diskutera uppkomna frågor har kommittén bjudit in både politiker och tjänstepersoner. Dessa har inkluderat nämndsordförande, kommunalråd, kommundirektör, sektorchefer, verksamhetschefer samt HR-direktör och förhandlingschef. Kommittén har även tagit del av information från andra kommuner för inspiration.

Kommitténs ordförande och kommunjuristen har också, under arbetets gång, vid ett flertal tillfällen fört en dialog med den centrala samverkansgruppen för att inhämta synpunkter från de fackliga organisationerna.

Kommittén har denna gång haft en större sammansättning än vid tidigare översyner av organisationen. Tidigare har kommittén bestått av en representant från varje parti. Inför denna mandatperiod beslutades att varje parti skulle ha två representanter, i syfte att skapa bättre förankring i partiorganisationerna och säkerställa att varje parti alltid är representerat även vid frånvaro.

Kommitténs uppdrag

Kommittén arbetar på uppdrag av kommunfullmäktige som har fastställt dess uppgift som går att sammanfatta i följande punkter:

1. **Nämnderna och förvaltningsorganisationen**
 - a. Analysera hur den politiska organisationen och förvaltningsorganisationen förhåller sig till varandra och utifrån analysen ge förslag på förändringar.
 - b. Analysera och ta ställning till huruvida ett eller flera områden som någon nämnd ansvarar för idag bör fullgöras av någon annan nämnd samt analysera behovet och nödvändigheten av de nämnder som finns idag

2. Kommunstyrelsen

- a. Överväga om styrelsens ställning gentemot de övriga nämnderna kan behöva stärkas och på vilket sätt det i sådana fall kan ske.

3. Uppdraget som förtroendevald

- a. Undersöka modeller för hur styrning och ledning i rollerna nämndsordförande och kommunalråd kan se ut

Efter att kommunfullmäktige fattat beslut om sitt uppdrag till POG-kommittén uttryckte kommunfullmäktiges presidium en önskan om att kommittén även skulle utreda huruvida kommunfullmäktige, även under kommande mandatperioder, bör utse den grupp som benämns *Revisorer för granskning av revisorskollegiet*. Denna önskan behandlades vid ett av kommitténs sammanträden, där man enades om att även inkludera denna fråga i det pågående utredningsarbetet.

Nuvarande organisation

Den senaste större förändringen av Gävle kommuns politiska och förvaltningsmässiga organisation genomfördes år 2019. Inom den politiska organisationen inrättades då en ny nämnd, arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden, samtidigt som vissa ansvarsområden omfördelades mellan nämnderna. I samband med detta bestämdes att nämnderna skulle ha en andre vice ordförande, vilket representeras av oppositionen.

Samtidigt infördes en ny förvaltningsorganisation. En gemensam förvaltning etablerades under kommunstyrelsen och organiserades i fyra sektorer med ansvar för att genomföra den operativa verksamheten:

- Sektor Styrning och stöd
- Sektor Livsmiljö
- Sektor Utbildning
- Sektor Valfärd

Tre av de fyra sektorerna är knutna till flera nämnder, totalt tio till antalet. Varje nämnd^{SS16(257)} är kopplad till en specifik sektor. I huvudsak utför sektorn den verksamhet som nämnden ansvarar för, men det finns undantag där ansvarsfördelningen skiljer sig.

Inom varje sektor delas även ett antal funktioner mellan de nämnder som är knutna till sektorn. Det gäller till exempel sektorchef, administrativt stöd och ibland även verksamhetsnära funktioner kopplade till genomförandet av nämndens uppdrag.

Före 2019 genomfördes flera andra större förändringar i både den politiska och förvaltningsmässiga organisationen. Bland annat slogs mindre nämnder samman till större, såsom när Byggnads- och miljönämnden och Tekniska nämnden bildade Samhällsbyggnadsnämnden.

Sedan reformen 2019 har inga större förändringar genomförts. I samband med de nya reglementena som antogs av fullmäktige år 2024 beskrivs sektorerna som nämndernas gemensamma förvaltningsorganisationer.¹ De tidigare föreskrifterna om att kommunen har "en förvaltning" fasades ut. Bakgrunden till det var flera. För det första är det nämnderna som beslutar i frågor som rör förvaltningen. Det framgår av 6 kap. 3 § KL. Vidare kom idén om "en förvaltning", som infördes år 2019, aldrig till uttryck rent organisatoriskt i termer av att sektorerna låg direkt under kommunstyrelsen. I stället kom sektorerna att fungera som nämndernas gemensamma förvaltningsorganisationer.

¹ Gävle kommuns organisation regleras i *Gemensamt reglemente för Gävle kommuns nämnder* (antaget av Kommunfullmäktige 2024-06-17, 23KS263). Reglementet är publicerat på Gävle kommuns hemsida (Styrande dokument)

Nämnderna och förvaltningsorganisationen

Under sitt arbete har kommittén tagit del av synpunkter från både förtroendevalda och anställda inom kommunens verksamheter, i syfte att fånga upp upplevelser av den nuvarande politiska organisationen och förvaltningsorganisationen.

I det material som kommittén tog del av blev det tydligt att det fanns behov av att se över både nämndsorganisationen och förvaltningsorganisationen. Det som lyftes särskilt gällande den politiska organisationen var att arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens verksamhetsansvar upplevdes som otydligt. Nämnden ansvarar för en bred verksamhet med skilda uppdrag och olika tillämpliga lagstiftningar, vilket gör det svårt för de förtroendevalda, särskilt för dem utanför nämndens presidium, att få en tillräcklig överblick och insyn i hela verksamheten. Det framkom att nämndens olika verksamheter inte har några naturliga kopplingar till varandra, vilket innebär att de synergieffekter som var avsedda att uppnås genom att samla dessa verksamheter inom en och samma nämnd i praktiken uteblir. Istället blir organisationen svåröverskådlig, vilket försvårar den politiska styrningen. Även från den professionella organisationens sida uttrycktes att verksamheterna inom nämnden inte upplevs ha en naturlig inbördes koppling.

När det gäller förvaltningsorganisationen har kommittén tagit del av synpunkter som pekar på att Sektor Velfärd upplevs ha ett mer omfattande uppdrag än övriga sektorer. Sektorn arbetar på uppdrag av tre stora nämnder, till skillnad från andra sektorer som antingen arbetar på uppdrag av färre nämnder eller nämnder med mindre omfattande verksamhet. Därtill är Sektor Velfärds organisation uppbyggd på ett sätt som innebär att olika avdelningar inom sektorn kan arbeta på uppdrag av flera olika nämnder, vilket ytterligare bidrar till komplexiteten i uppdraget. Parallellt med kommitténs arbete genomför sektorn en egen intern organisationsöversyn.

Mot denna bakgrund fann kommittén att Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden samt Sektor Velfärd behöver studeras närmare.

Kommittén noterade även att vissa verksamheter kan behöva belysas ytterligare för att utreda om synergier och förbättrad styrning kan uppnås genom att organisera närbesläktade verksamheter inom samma nämnd. Exempel på sådana områden är myndighetsutövning kopplad till restaurangverksamhet samt möjliga samordningsvinster mellan gymnasieskolan och vuxenutbildningen.

Det konstaterades också att det i vissa fall förekommer verksamhetsansvar inom en nämnd där den operativa verksamheten bedrivs inom en annan sektor än den nämnden formellt tillhör. Detta skapar svårigheter i den politiska styrningen, särskilt när det gäller uppföljning och ansvarstagande för ekonomi.

Kommittén konstaterade vidare att sektorsindelningen, samt relationen mellan sektorer och nämnder, behöver belysas. I den nuvarande organisationen varierar antalet nämnder som är knutna till respektive sektor:

- Sektor Utbildning arbetar på uppdrag av en nämnd
- Sektor Livsmiljö arbetar på uppdrag av två nämnder
- Sektor Vårld arbetar på uppdrag av tre nämnder
- Sektor styrning och stöd arbetar på uppdrag av fyra nämnder, varav tre bedöms ha relativt begränsad verksamhet

Även denna obalans mellan sektorerna bedöms av kommittén vara viktig att belysa vidare.

Kommunstyrelsens roll och arbetsgivaransvar

När det gäller kommunstyrelsens roll noterade kommittén särskilt behovet av att genomlys konstruktionen av anställningsmyndigheten och det arbetsmiljöansvar som gäller i Gävle kommun. I nuvarande ordning är alla medarbetare anställda av en och samma myndighet – kommunstyrelsen – som enligt gällande reglemente även har det formella arbetsmiljöansvaret.

Kommittén konstaterar att detta har skapat betydande otydlighet i den politiska organisationen avseende nämndernas ansvar för arbetsmiljöfrågor. Även om kommunstyrelsen enligt reglementet är ansvarig för arbetsmiljön, är det i praktiken mycket svårt att särskilja detta ansvar från nämndernas ansvar för respektive verksamhet. Det bedöms därför vara nödvändigt att tydliggöra ansvarsfördelningen, för att möjliggöra ett mer effektivt och begripligt politiskt arbetsmiljöansvar för kommunens medarbetare.

Koppling mellan nämnd och förvaltning

Före 2019 speglade förvaltningarna i hög grad nämndernas ansvarsområden, vilket innebar att förändringar i nämndernas uppdrag återspeglades direkt i motsvarande förvaltningsstruktur. Sedan 2019 sker inte denna anpassning längre per automatik. Vid 2019 års omorganisation infördes "en förvaltning" i Gävle kommun och att denna förvaltning låg direkt under kommunstyrelsen. En förändring i denna ordning skedde 2023 mot bakgrund av kommunallagens krav på att det är nämnderna som beslutar i frågor som rör förvaltningen. Idag organiseras det inte på det vis som tidigare benämndes "en förvaltning". Sektorerna definieras i stället som en gemensam förvaltningsorganisation för en eller flera nämnder. Denna definition finns i det gemensamma reglementet för samtliga nämnder i Gävle kommun.

Tidigare organisationsöversyner inom Gävle kommun har ofta inneburit att en POG (Politisk OrganisationsGenomlysning) ansvarat för översynen av den politiska organisationen, och en FOG (FörvaltningsOrganisationsGenomlysning) för förvaltningsorganisationen. Dessa översyner har dock inte alltid genomförts samordnat eller med hänsyn till varandra.

Kommitténs uppfattning är att det inte är möjligt att helt separera den politiska organisationen från förvaltningsorganisationen. När den politiska strukturen ses över

behöver även förvaltningsorganisationen beaktas i syfte att säkerställa en fungerande helhet.

Revisorer för granskning av revisorskollegiet

Kommunfullmäktige i Gävle har under en längre tid, vid varje ny mandatperiod, utsett en grupp ledamöter ur fullmäktige med uppdrag att granska revisorskollegiets verksamhet. Syftet med detta har varit att säkerställa en granskning av revisorernas egen förvaltning, något som revisorerna själva inte kan utföra.

Denna grupp, *revisorer för granskning av revisorskollegiet*, saknar dock ett tydligt stöd i kommunallagen. Gruppen får snarare betraktas som en lokal konstruktion, som en gång införts av kommunfullmäktige utifrån en upplevd lämplighet och som därefter kommit att bestå över tid.

Det råder viss oklarhet kring gruppens uppdrag och ansvar, vilket skapar osäkerhet kring dess funktion och legitimitet. Mot denna bakgrund finns det skäl att se över om denna granskningsgrupp fortsatt bör utses, eller om uppgiften kan lösas på ett annat sätt, i enlighet med gällande regelverk och principer för god intern kontroll och revision.

Målsättning med ny politisk organisation

Kommittén enades om en gemensam målsättning baserad på det uppdrag som erhållits från kommunfullmäktige. Målsättningen har varit att föreslå en organisationsstruktur som är ändamålsenlig och hållbar över tid.

Utgångspunkterna för att uppnå detta har varit att stärka nämndernas förmåga att:

- resultatuppfyllelse,
- kvalitetsutveckling,
- upprätthålla en god ekonomisk förvaltning samt
- förmågan att styra och prioritera verksamheten.

Kommittén identifierade även att det fanns ett behov av att belysa medarbetarperspektivet, organisationens förmåga att tillhandahålla och serva

medborgarnas önskemål och behov samt möjligheten att implementera processororienterad styrning i organisationen.

Sid 16(25)

Uppdraget som förtroendevald

POG-kommittén har haft i uppdrag att se över hur den politiska styrningen i Gävle kommun skulle kunna organiseras, med särskilt fokus på rollerna kommunalråd och nämndsordförande. Uppdraget innebär att belysa möjliga alternativ och förutsättningar för en annan organisatorisk struktur.

REMISS

Kommitténs överväganden

Allmän motivering till kommitténs förslag

Ny nämndsorganisation

Kommitténs målsättning med en ny nämndsorganisation är att skapa förutsättningar för nämnderna att uppnå god resultatuppfyllelse, arbeta med kontinuerlig kvalitetsutveckling, säkerställa en god ekonomisk förvaltning samt kunna utöva effektiv styrning och göra tydliga prioriteringar inom sina respektive verksamhetsområden.

Kommittén konstaterar att den nuvarande nämndstrukturen inte fullt ut ger tillräckliga förutsättningar att nå dessa målsättningar, vilket motiverar behovet av en omstrukturering. Den bärande principen i det föreslagna förändringsarbetet är att skapa nämnder med sammanhängande och näraliggande ansvarsområden. Syftet med detta är att underlätta det politiska ansvarstagandet, förbättra beslutsunderlagen och effektivisera de politiska processerna. Genom en mer sammanhållen nämndstruktur förväntas även samordningen inom och mellan verksamhetsområden öka, vilket i sin tur bidrar till både verksamhetsmässig och ekonomisk effektivitet.

Sektorerna

En grundläggande princip i kommitténs förslag är att nämndernas politiska ansvarsområden i så hög grad som möjligt ska verkställas inom den sektor som är direkt knuten till respektive nämnd. Detta utgår från den kommunalrättsliga ordningen där nämnderna är ansvariga för beslutsfattandet inom sina verksamhetsområden och därmed också behöver ha faktisk rådighet över dessa områden även på förvaltningsnivå. En sådan struktur är enligt kommittén central för att skapa förutsättningar för god måluppfyllelse, kontinuerlig kvalitetsutveckling, en hållbar ekonomisk förvaltning samt en effektiv och tydlig politisk styrning.

Samtidigt vill kommittén understryka att sektorsindelningen även i ett bredare perspektiv kan bidra positivt till samverkan mellan olika verksamheter. Genom att samla flera nämnders verksamhetsområden inom en och samma sektor skapas möjligheter till samordning, resursdelning och gemensamma ledningsfunktioner. Detta stärker den interna effektiviteten, främjar helhetssyn och skapar förutsättningar för att

hantera komplexa frågor som spänner över flera nämnders ansvarsområden. Sida 15 (23)
Bevarandet av sektorstrukturen bedöms därför vara en viktig grund för att möjliggöra ett mer integrerat och hållbart arbetssätt inom kommunen.

Kommittén anser vidare att Sektor Styrning och stöd bör byta namn. Namnet upplevs idag som otydligt samt att det kan bli en förväxling med den nya nämnden Stöd- och omsorgsnämnden. Ett namn som återspeglar kommunstyrelsens särskilda ställning i kommunen bör väljas. Enligt 6 kap. 1 § KL är det styrelsen som ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över nämndernas verksamhet. Genom styrelsens samordnande och ledande roll i kommunen anser kommittén att kommunstyrelsens förvaltningsorganisation bör ha ett namn som återspeglar den verksamhet som bedrivs.

Kommittén rekommenderar att övriga sektorer även fortsättningsvis använder av de nuvarande och väletablerade benämningarna. Exempelvis Sektor Utbildning (Gävle kommun) kan även fortsättningsvis förkortas till UG. Den nya tjänstemannaorganisationen föreslås därför ha följande indelning:

- Sektor Styrning och stöd (med ny benämning)
- Sektor Livsmiljö
- Sektor Utbildning
- Sektor Velfärd

Som ett konkret exempel föreslår kommittén att tillståndsärenden enligt alkohollagen förs över från socialnämnden till samhällsbyggnadsnämnden. Handläggningen av dessa ärenden sker redan idag inom sektor Livsmiljö, medan det formella beslutsfattandet ligger hos Socialnämnden. Genom att samla både handläggning och beslut inom samma sektor och nämnd skapas en mer sammanhållen och effektiv struktur. Kommittén bedömer att detta inte bara underlättar styrning och ansvarsfördelning, utan även kan bidra till att de synergieffekter som uppnåtts på tjänstemannanivå också realiserar politiskt.

Samtidigt konstaterar kommittén att det fortfarande finns andra områden där den politiska organisationen och förvaltningsorganisationen inte fullt ut speglar varandra. Även om inga ytterligare specifika förändringsförslag lämnas i detta avseende, vill kommittén framhålla vikten av att i så hög utsträckning som möjligt eftersträva en

organisatorisk spegling mellan politik och förvaltning. Det bedöms som en strategiskt viktig fråga som bör belysas vidare inom förvaltningsorganisationen under kommande mandatperiod.

Kommittén har konstaterat att de olika sektorerna använder olika begrepp för att beskriva de olika organisatoriska nivåerna inom respektive sektor. Detta kan skapa problem när det gäller förståelsen för hur organisationen är uppbyggd och var beslut kan fattas. Eftersom kommittén menar att det behövs en ökad samverkan och samarbete mellan sektorerna kan gemensamma organisationsbenämningar underlätta arbetet.

Uppdraget som förtroendevald

Den politiska styrningen i kommunen utgår från kommunfullmäktige och den delegation som sker genom reglementen till kommunstyrelsen och övriga nämnder.

Kommunstyrelsen har ett övergripande samordnings- och styrningsansvar, vilket ger den en särställning. Samtidigt har varje nämnd ett eget strategiskt ansvar inom sitt verksamhetsområde. För att denna styrkedja ska fungera effektivt krävs att kommunstyrelsen och nämnderna arbetar samordnat mot gemensamma mål.

En fråga är därför om det finns skäl att i större utsträckning kombinera politiska uppdrag, till exempel att ett kommunalråd också är ordförande i en nämnd, eller att nämndsordförande ingår i kommunstyrelsen.

I Gävle kommun har det funnits en tradition att hålla isär rollerna som kommunalråd och nämndsordförande. Däremot har det varierat mellan partier hur vanligt det är att nämndsordförande också har uppdrag i kommunstyrelsen, liksom om kommunstyrelsens ledamöter har andra uppdrag i nämnder. Detta har lett till olika modeller för hur ansvar och inflytande fördelas.

För att stärka den strategiska styrningen har kommittén diskuterat anledning att överväga om en större samordning mellan rollerna kan vara lämplig, särskilt i ljuset av att många ärenden i kommunstyrelsens utskott har direkt koppling till nämndernas ansvarsområden. Som nämnts i andra delar av rapporten har kommittén identifierat ett behov av gemensamma utskott eller tjänstemannastyrgrupper. Dessa skulle kunna främja en mer sammanhållen politisk styrning och underlätta samverkan mellan

kommunens sektorer. En sådan struktur kan också bidra till att minska stuprörstänkande och skapa en mer enhetlig riktning i det politiska arbetet.

I dag baseras Gävle kommuns modell för kommunalrådsarvoden på mandatfördelningen i kommunfullmäktige. Det innebär att varje parti får ett totalt arvode i proportion till sina mandat, och sedan själva avgör hur det ska fördelas. Detta ger både styrande och opposition stor frihet att forma sina politiska roller och uppdrag. Det finns exempel på andra politiska organisationer i Sverige där det finns bestämmelser om att kommunalråd även fungerar som nämndsordförande. Linköping tillämpar denna modell, liksom exempelvis Region Gävleborg för sina regionråd. Modellen är vanligare inom regioner än i kommuner, men det finns erfarenheter att dra nytta av även för en kommun som Gävle.

Modeller för att utse förtroendevalda där utnämningarna inte enbart baseras på partiernas mandat i kommunfullmäktige, utan snarare på om ett parti ingår i den styrande koalitionen eller i oppositionen, innebär inte per automatik att alla partier får ett kommunalråd. Exempelvis en modell där kommunalrådsposter utgörs endast av nämndernas presidium. I en styrande koalition är det sannolikt att fördelningen av kommunalrådsposter blir en del av koalitionsförhandlingarna. Motsvarande förhandlingar kan även förekomma inom oppositionen, förutsatt att det finns en samlad och samarbetande oppositionsgrupp. Saknas en sådan enighet, är det troligt att samtliga oppositionsrådsposter tillfaller det största oppositionspartiet. En förändring av Gävle kommuns nuvarande modell skulle därför kunna försvåra för mindre oppositionspartier att ha heltidsarvoderade politiker, om det inte samtidigt införs en garanti som säkerställer att varje parti i fullmäktige har rätt till minst ett kommunalråd eller oppositionsråd.

Redan i dagens modell finns dock möjlighet att kombinera uppdrag. Ett exempel är att ett av kommunens kommunalråd även är nämndsordförande. Kommittén vill därför framhålla att det redan i nuvarande system är möjligt för en styrande koalition att forma den politiska organisationen utifrån vad som bedöms ge bäst styrning, och att någon särskild bestämmelse för detta inte är nödvändig. Det är även möjligt för kommunfullmäktige att i samband med att kommunalråd utses, ge dem en titel för att tydliggöra en koppling mellan kommunalrådsposten och uppdraget i nämnd.

Kommittén har också noterat att begreppet kommunalråd i opposition upplevs som otydligt. En förändring av titeln till oppositionsråd skulle enligt kommittén bättre spegla uppdragets karaktär och tydliggöra den politiska rollens funktion i organisationen.

REMISS

Kommitténs förslag

Mot bakgrund av det som anförts ovan föreslår kommittén följande:

Omvårdnadsnämnden

- Omvårdnadsnämnden ska byta namn till **Stöd- och omsorgsnämnden**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

- Nyinrättad nämnd

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden

- Nämnden ska avvecklas och nämndens verksamhetsområden övergå till andra nämnder
- Ansvar för skolformen kommunal vuxenutbildning som idag bedrivs av Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden ska övergå till **Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden**
- Ansvar för verksamhet enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) ska övergå till **Stöd- och omsorgsnämnden**
- Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämndens ansvar för försörjningsstöd ska övergå till **Socialnämnden**
- Ansvar att vara kommunens arbetslöshetsnämnd, enligt lag (1944:475) om arbetslöshetsnämnd, övergår till **Socialnämnden**

Utbildningsnämnden

- Utbildningsnämnden ska byta namn till **Förskole- och grundskolenämnden**
- Nämndens ansvar för skolformen gymnasieskolan ska övergå till **Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden**

Socialnämnden

- Ansvar enligt alkohollagen ska övergå till **Samhällsbyggnadsnämnden**

Kommundirektören föreslås ges i uppdrag att:

- Göra en översyn av sektorernas organisationsbenämningar (exempelvis kontor, avdelning, verksamhet och enhet) och därefter implementera gemensamma benämningar inom sektorsorganisationerna.
- Formulera ett förslag på ny benämning av sektor Styrning och stöd.

Oppositionsråd

Kommittén har också noterat att begreppet kommunalråd i opposition upplevs som otydligt. En förändring av titeln till oppositionsråd skulle enligt kommittén bättre spegla uppdragets karaktär och tydliggöra den politiska rollens funktion i organisationen. En förändring av titeln innebär alltså inte att uppdraget förändras utan bara att uppdraget tydliggörs med titeln.

Kommittén föreslår därför att

- Att kommunalråd i opposition ska benämnas oppositionsråd

Samverkan mellan nämnder och sektorer

Det kommunala uppdraget omfattar ett stort antal ansvarsområden och uppgifter, vilket medför att många frågor inte kan hänföras entydigt till en enskild nämnd eller sektor. För att kommunen ska kunna fullgöra sitt uppdrag på ett effektivt, rättssäkert och utvecklingsorienterat sätt krävs en välfungerande samverkan mellan nämnderna och sektorerna. Organisatoriska "stuprör" behöver därför motverkas aktivt, även efter att en ny nämndsorganisation har trätt i kraft.

Kommittén understryker att strukturer och arbetssätt för samverkan måste etableras som en integrerad del av den kommunala styrningen. Ett exempel på ett fungerande samverkansforum är den befintliga samverkansgruppen *Social hållbarhet för unga*, där kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden, tillsammans med representanter från samtliga sektorer, ingår. Denna typ av konstellation har visat sig vara en värdefull plattform för att hantera komplexa frågor som spänner över flera organisatoriska gränser.

För att säkerställa fortsatt och fördjupad samverkan framöver föreslår kommittén att kommunstyrelsen, i sin roll som kommunövergripande och strategisk nämnd, ges ett särskilt ansvar för att:

- identifiera frågor som kräver samverkan över nämnds- och/eller sektorsgränser,
- initiera och stödja samverkan inom dessa områden,
- följa upp och utvärdera hur samverkan bedrivs och vilka resultat som uppnås.

Utifrån det förslag till ny nämndsorganisation som kommittén presenterat har följande områden redan identifierats som särskilt angelägna att organisera samverkan kring:

- **Övergången mellan grundskola och gymnasieskola** – för att stärka elevernas utbildningskedja och öka måluppfyllelsen.
- **Vuxenutbildning och arbetsmarknadsinsatser** – för att skapa en mer sammanhängande arbetslinje och effektivare insatser för att få fler i arbete.
- **Funktionsrättsfrågor** - de flesta av kommunkoncernens nämnder har på något sätt ansvar för frågor som rör funktionsrätt. Det är därför viktigt att samverkan sker i dessa frågor.
- **Nämndernas lokalutnyttjande** – för att säkerställa god resursanvändning och funktionella lokaler som stödjer verksamheternas behov.
- **Arbetsmiljöfrågor** – som ofta rör flera nämnder men kräver en gemensam syn på ansvar, roller och förebyggande arbete.
- **Näringslivsfrågor** - Stärka företagsklimatet på koncernnivå.
- **Nya socialtjänstlagen** - för stärkt samverkan mellan olika delar av socialtjänsten och andra delar av organisationen, inklusive översyn av budget- och skuldrådgivningens organisatoriska tillhörighet.

För att skapa hållbara och effektiva samverkansformer krävs tydliga mandat, strukturer för gemensam uppföljning samt ett ledarskap som främjar en helhetssyn. Kommittén ser det därför som avgörande att samverkan inte enbart ses som ett komplement till den ordinarie styrningen, utan som ett strategiskt verktyg för att nå kommunens

övergripande mål. Kommunkoncernen behöver ha en tydligare gemensam styrning kopplad till kommunens övergripande strategiska program. SSIC 702 (23)

Nämnderna ska ha arbetsmiljöansvar

I samband med att kommunen omorganiserades till en förvaltning flyttades det politiska arbetsgivaransvaret till kommunstyrelsen. Det innebär att kommunstyrelsen är anställande myndighet för alla medarbetare i Gävle kommun och ansvarar för kommunens arbetsgivarepolitik samt arbetsmiljö. Styrelsen företräder kommunen som arbetsgivare och har det övergripande ansvaret för arbetsmiljön för samtliga anställda. Ansvar för tillsättning av personal och organisering av nämndernas verksamhet delegeras från kommunstyrelsen via kommundirektör och sektorchefer. Syftet var att säkerställa en tydlig arbetsgivarstruktur med politiskt ansvar på kommunstyrelsenivå och operativt ansvar i förvaltningen. Den nya organisationen skapade dock en otydlighet när det kom till nämndernas arbetsmiljöansvar för de anställda i dess verksamheter. Nämnderna har uttalat ett ansvar för dess verksamheter men kommunstyrelsen är den nämnd som i sitt reglemente har ett uttalat ansvar för alla kommunanställdas arbetsmiljö. Kommittén ser att det är svårt att göra denna uppdelning. Här bör det förtydligas att nämnderna har ett arbetsgivaransvar kopplat till de medarbetare som arbetar inom den verksamhet som en nämnd ansvarar för enligt sitt reglemente.

Kommittén föreslår därför att

- Reglementena bör ändras så att det tydligt framgår att nämnden/styrelsen har ett arbetsmiljöansvar för de medarbetare som arbetar inom den verksamhet som nämnden/styrelsen ansvarar för.
- Kommunstyrelsen bör, genom HR-styrprocessen, etablera tydligare processer och rutiner för rapportering och återrapporering till nämnderna. Dessutom bör en tydligare rollfördelning inom arbetsmiljöområdet utarbetas.
- Kommunstyrelsen bör regelbundet tillhandahålla arbetsmiljöutbildningar för förtroendevalda, med ökat fokus på deras ansvar och nämndernas relation gentemot kommunstyrelsen.

Avveckling av gruppen Revisorer för granskning av revisorskollegiet

Kommittén konstaterar att gruppen *revisorer för granskning av revisorskollegiet* i dagsläget har en otydlig roll, särskilt mot bakgrund av att dess uppdrag inte har något tydligt stöd i kommunallagen

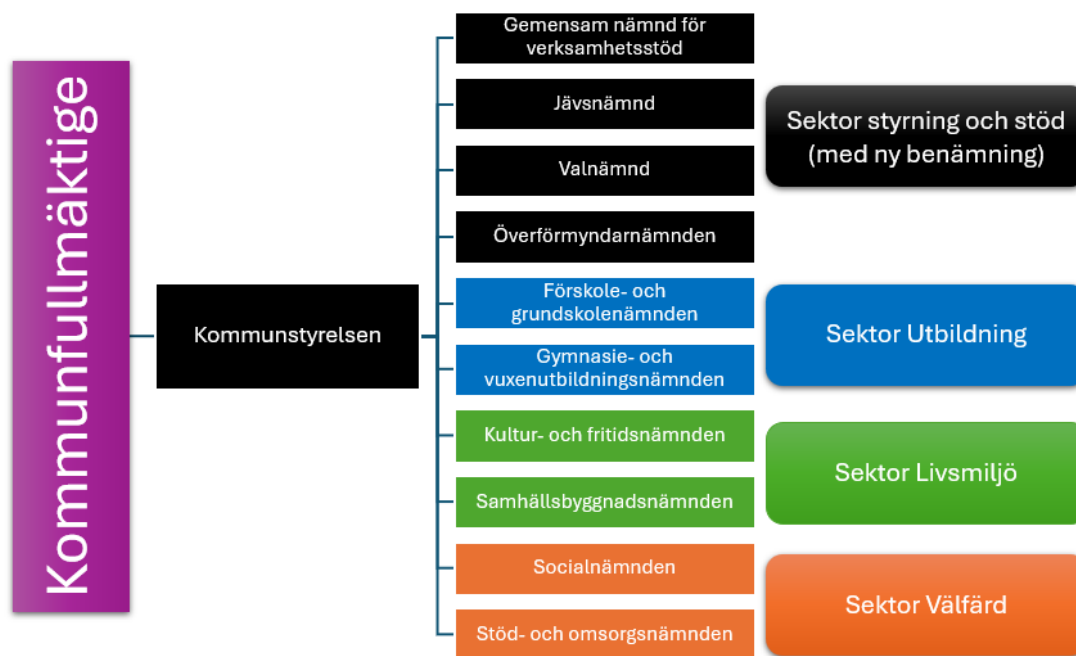
Det organ som idag tillsammans med revisorskollegiet bereder dess budget är kommunfullmäktiges presidium. Presidiet har därmed redan ett etablerat ansvar i frågor som rör revisorskollegiets verksamhet. Kommittén menar därför att det är ändamålsenligt att ytterligare tydliggöra kommunfullmäktiges presidiums uppdrag, så att det även omfattar uppföljning av revisorskollegiets förvaltning och granskning av dess årsredovisning.

Genom att överföra detta uppdrag till presidiet skapas en mer ändamålsenlig och rättsligt förankrad struktur för den interna kontrollen av revisionsverksamheten. Den funktion som tidigare legat på gruppen *revisorer för granskning av revisorskollegiet* kan därmed avvecklas. Kommittén föreslår således att kommunfullmäktige, från och med kommande mandatperiod, upphör att välja denna grupp. Det skapar en mer tydlig och effektiv ansvarsfördelning, i linje med principerna för god styrning och kommunal transparens.

Kommittén föreslår därför att

- Kommunfullmäktige, från och med kommande mandatperiod, upphör att utse *revisorer för granskning av revisorskollegiet*.
- De väsentliga uppgifter som tidigare ålegat denna grupp istället formellt tillskrivs kommunfullmäktiges presidium, inklusive uppföljning av revisorskollegiets förvaltning och granskning av dess årsredovisning.

Bilaga 1 – Organisationsschema och förkortningar

Etablerade förkortningar:

Namn	Förkortning
Kommunfullmäktige	KF
Kommunstyrelsen	KS
Gemensam nämnd för verksamhetsstöd	GNFV
Överförmyndarnämnd	ÖN
Jävsnämnd	JN
Förskole- och grundskolenämnd	FGN
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnd	GVN
Samhällsbyggnadsnämnd	SBN
Kultur- och fritidsnämnd	KFN
Socialnämnd	SN
Stöd- och omsorgsnämnd	SON
Sektor Styrning och stöd Gävle kommun	SG (Tills dess att namnet ändrats)
<u>Sektor Utbildning Gävle kommun</u>	UG
<u>Sektor Livsmiljö Gävle kommun</u>	LG
<u>Sektor Vårld Gävle kommun</u>	VG

REMISS

Beslutsärende: Remiss
gällande handlingsplan
Äldrevänlig kommun 2026

10

25ON379

Tjänsteskrivelse

2025-10-07

Diarienummer: 25ON379

Handläggare:

Caroline Engberg
026-17 80 00
engberg.engberg@gavle.se

Nämnd:

Omvårdnadsnämnd

Yttrande – Handlingsplan – Äldrevänlig kommun 2026, 19KS245

Förslag till beslut

Att anta yttrandet som sitt eget.

Sammanfattning av ärendet

Omvårdnadsnämnden har tagit emot rubricerad remiss för yttrande.

Handlingsplan för Gävle - en äldrevänlig kommun löper ut under 2025.

Handlingsplanen har reviderats och kommer sedan att gälla 2026 och tills vidare.

Nämnder, bolag och råd ska inkomma med ett remissvar gällande reviderad handlingsplan för äldrevänlig kommun senast den 19 november 2025.

Yttrande

Generellt

Arbetet inom Äldrevänlig kommun har varit angeläget för nämnden och nämndens ansvarsområden. Generellt sett ställer sig nämnden positiv till processen i framtagandet och revideringen av befintlig handlingsplan som förefaller ha präglats av målgruppens delaktighet och inflytande. Nämnden önskar dock att det är nämnden och ej nämndens förvaltning som står som ansvarig för aktiviteter i olika områden. Från 1 juli 2025 har den nya socialtjänstlagen trätt i kraft. Lagstiftningen syftar till att göra

socialtjänsten mer förebyggande, lättillgänglig och kunskapsbaserad och kommer ställa andra krav på kommunerna där ändrade arbetssätt kommer behövas. Handlingsplanen kan med fördel ta en ansats i lagstiftningen och hur de olika delområdena kan utvecklas i syfte att möta kraven. Gällande finansieringen av vissa aktiviteter bör det beaktas en finansiering för att möjliggöra genomförandet ex kultur för äldre.

Område boende och bostäder

Nämnden, och förvaltningen, ansvarar för vård- och omsorgsboenden i egen regi och har privata vård-och omsorgsboenden som arbetar på uppdrag av nämnden. Dock har nämnden *inte* ansvar för trygghetsboenden och ej heller andra tillgänglighetsanpassade bostäder och därav behöver tas bort som ansvariga för dessa aktiviteter.

Område hälsofrämjande, gemenskap och aktiviteter

Under VAD?

Utveckla med fördel texten till: *att Gävle kommun försätter tillsammans med civilsamhället att erbjuda arenor för social samvaro och meningsfulla aktiviteter*. Detta framkommer i aktivitetslistan, men bör också stå med i beskrivningen.

Område information och kommunikation

Utveckla gärna området till att innefatta kommunikativ och digital tillgänglighet. Gällande aktiviteter så bör rimligen fler sektorer och bolag beröras av aktiviteten *Hitta former för att nå seniorer som inte är digitala*. Seniorer borde ha behov av att kunna ta del av övrig information från kommunkoncernen exempelvis vattenläckor, elavbrott, snöröjning eller annan information som är angelägen att ta del av.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Sektor Valfärd

Omvårdnadsnämnden har ålagts yttra sig över remiss gällande "Handlingsplan – Äldrevänlig kommun 2026".

Caroline Engberg, bitr sektorchef, har varit ansvarig handläggare i ärendet.

Ärendet behandlas av Omvårdnadsnämnden 2025-10-23.

Missiv

Dnr 19KS245-58

2025-09-22

Handläggare: Ann-Charlotte Jansson
E-post: ann-charlotte.jansson@gavle.se

Till Enligt sändlista

Ärende Handlingsplan - Äldrevänlig kommun 2026

Vårt dnr **19KS245**

Begäran om yttrande i rubricerat ärende.

Handlingar Beslutsprotokoll SHU, Remissversion av Handlingsplan Äldrevänlig kommun 2026

Svarsdatum Senast den **19 november 2025**

Upplysningar

Handlingsplan för Gävle - en äldrevänlig kommun löper ut under 2025. Handlingsplanen har reviderats och kommer sedan att gälla 2026 och tills vidare.

Nämnder, bolag och råd ska inkomma med ett remissvar gällande reviderad handlingsplan för äldrevänlig kommun senast den 19 november 2025.

Yttranden ska skickas till Kommunstyrelsens diarium kommunstyrelsen@gavle.se med hänvisning till 19KS245.

Finns inga förslag till förändringar ska även det meddelas till Kommunstyrelsens diarium.

Med vänlig hälsning
Ann-Charlotte Jansson
Strateg Social hållbarhet

Sändlista:

Utbildningsnämnden
Socialnämnden
Omvårdnadsnämnden
Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden
Kultur- och fritidsnämnden
Samhällsbyggnadsnämnden
Gävle Energi AB
AB Gavlegårdarna
Gavlefastigheter Gävle kommun AB
Gävle Hamn AB
Gävle Parkeringsservice AB
Gävle Vatten AB
Gästrike Räddningstjänst
Gästrike återvinnare
Kommunala Pensionärsrådet
Gävle kommuns Funktionsrättsråd
Samråd Finskt förvaltningsområde

Handlingsplan för Gävle

– en äldrevänlig kommun 2026

Diarienummer:19KS245

Innehållsförteckning

1. Bakgrund	2
1.1 Statistik och data Gävles seniora befolkning	4
2. Handlingsplanens giltighetstid	5
3. Koppling till andra styrande dokument	5
4. Syfte och mål med handlingsplanen	5
4.1 Vilka omfattas av denna plan	5
4.2 Uppföljning av handlingsplanen	5
5. Utformning av handlingsplanen	6
6. Handlingsplan	7

1. Bakgrund

År 2007 lanserade Världshälsoorganisationen (WHO) en guide för ett globalt utvecklingsarbete, The Global Network for Age-friendly Cities and Communities (GNAFCC). Bakgrunden till detta är befolkningsutvecklingen i världen som kommer innebära en åldrande befolkning och att allt fler äldre lever i städer. År 2030 bedöms 25 procent av invånarna i städerna i höginkomstländer att vara över 60 år. År 2050 antas samma situation att gälla även för städerna i nuvarande utvecklingsländerna. WHO uttrycker därför att det är en stor utmaning världen över att skapa samhällen som är tillgängliga och inkluderande och där människor ges möjlighet att leva ett självständigt, hälsosamt och delaktigt liv.

Administrativa avdelningen, Social hållbarhet, fick via Kommunplanen¹ i uppdrag att under 2019 ansöka om att Gävle kommun ska bli en äldrevänlig kommun utifrån WHO:s nätverk för äldrevänliga städers kriterier. År 2025 är 1739 städer och kommuner i 57 länder runt om i världen med i nätverket².

Gävle kommun antogs som medlemmar i nätverket 2019-08-28. Syftet med ansökan var att Gävle kommun, genom att bli en äldrevänlig kommun avsåg att förbättra äldres³ möjligheter att leva ett hälsosamt och oberoende liv med ökad delaktighet i samhällsfrågor⁴.

Medlemskapet erbjuder:

- Tillgång till informationsdelning med alla i nätverket
- Stöd från ett globalt nätverk av utövare, forskare, experter med flera som har för avsikt att främja åldersvänliga miljöer.
- Erkännande och synlighet i nätverkets aktiviteter och på WHO:s webbplats
- Åldersvänlig värld - där ledamöterna kan presentera sina aktiviteter, prestationer och länka tillbaka till sin egen webbplats och resurser.
- Möjligheter till samarbete som internationella forskningsprojekt, gemensamma publikationer, nätverk och delning mellan varandra, etc.

Via medlemskapet i WHO:s nätverk genomförs även möten och seminarier i det "Nordiska nätverket för åldersvänliga städer och samhällen". Därigenom främjas omvärldsbevakning och tillgång till aktuell forskning i frågor som rör seniorer i Norden och nätverket bidrar till att de nordiska länderna kan ta lärdom av varandra.

Seniorers deltagande är en förutsättning i en äldrevänlig kommun. Det är målgruppen själv som har kunskap om hur kommunen kan bli en bättre plats att åldras i. Medlemskapet i WHO:s nätverk förutsätter att staden eller kommunen involverar och engagerar äldre människor i utvecklingsarbetet. Gävle kommun genomförde en baslinjemätning kring kommunens äldrevänlighet och tog fram en handlingsplan som gällt 2022-2025. Handlingsplanen har årligen följts upp med hjälp av relevanta indikatorer. För att uppnå

¹ Kommunplan med årsbudget 2019 och utblick 2020-2022 [Huvudrubrik \(gavle.se\)](https://www.gavle.se/plan-och-budget)

² Källa WHO: <https://extranet.who.int/agefriendlyworld/who-network/>

³ Med benämningen äldre menas personer 65 år och äldre i Gävles projekt för äldrevänlig kommun

⁴ Projektplan Gävle en äldrevänlig kommun dnr19KS245

målsättningen med handlingsplanen behöver nämnder och styrelser aktivt söka ^{SSB(17)} samverkan med varandra, internt och externt samt involvera äldre personer.

Gävle kommun ingår i finskt förvaltningsområde. Cirka 8 % av gävleborna har finska rötter, och en stor del av dem som har en stark finsk minoritetsidentitet är 65 år eller äldre. Det är därför viktigt att ha med det finska perspektivet i arbetet med äldre Gävlebor och att skapa likvärdiga möjligheter för sverigefinnar att leva ett oberoende och aktivt liv i Gävle.

WHO:s utvecklingsprogram bygger på en struktur som består av åtta fokusområden som har betydelse när det gäller tillgänglighet och inflytande för äldre människor.

Dessa åtta utvecklingsområden är:

- Boende och bostäder
- Transporter och mobilitet
- Tillgänglighet till byggnader och miljöer
- Gemenskap och aktiviteter
- Social inkludering, åldersdiskriminering
- Medborgerligt deltagande och inflytande
- Kommunikation och information
- Omsorg, vård och service

Arbetet för en äldrevänlig kommun ska också bidra till att Gävle är aktiv i genomförandet av de globala målen för hållbar utveckling enligt Agenda 2030.

Ett utvecklingsarbete i enlighet med denna plan bidrar bland annat till att nå Agendans

mål 3 God hälsa och välbefinnande

mål 5 Jämställdhet

mål 10 Minskad ojämlikhet

mål 11 Hållbara städer och samhällen

mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

mål 17 Genomförande och partnerskap

Genomförandet av handlingsplanen stärker kommunens möjligheter att hålla hög kvalitet, vara resurseffektiv och relevant för dem verksamheterna är till för.

Gävle kommun har sedan 1 februari 2022 en anställd strateg Social hållbarhet med särskilt ansvar för äldre frågor. Denna funktion ansvarar för arbetet med en äldrevänlig kommun, att följa upp och driva arbetet framåt.

1.1 Statistik och data Gävles seniora befolkning

Gävle kommuns folkmängd **31 december 2024** är 103 838 invånare⁵

- varav åldersgruppen 60 år och äldre: 28 393 invånare
- varav åldersgruppen 65 år och äldre: 22 181 invånare
- varav åldersgruppen 80 år och äldre: 6 542 invånare

Antalet *ensamboende* i åldersgruppen 65 år och äldre är 10 579 personer (47,7 procent i åldersgruppen).

Antalet *utrikes födda* i åldersgruppen 65 år och äldre är 2 155 personer (9,7 procent i åldersgruppen).

2 948 personer i åldersgruppen 65 år och äldre i Gävle kommun har ett biståndsbeslut 31 december 2024.

Fördelningen av dessa ser ut som nedan:

- Personer över 65 år med beslut om hemtjänst behovsprövad: 1 478 st
- Personer över 65 år med beslut om hemtjänst med förenklat beslutsfattande: 75 st
- Personer över 65 år med beslut⁶ om vård- och omsorgsboende: 1 153 st
- Personer över 65 år med beslut om dagverksamhet: 242 st

Gävle kommuns framtida befolkning **år 2035** enligt beräknad prognos i juni 2024⁷

Totalbefolkning: 104 457 invånare

- varav åldersgruppen 60 år och äldre: 31 701 invånare
- varav åldersgruppen 65 år och äldre: 25 332 invånare
- varav åldersgruppen 80 år och äldre: 8 604 invånare

Medellivslängden år 2024⁸

Gävle kommun: 84,6 år för kvinnor och 80,8 år för män

Riket: 84,8 år för kvinnor och 81,4 år för män

Utifrån befintliga data noteras att andel individer över 65 år som har biståndsbedömda insatser är förhållandevis få. Det innebär att det främjande arbetet för fortsatt hälsa och självständighet är av vikt ur flera perspektiv, inte minst ekonomiskt.

⁵ Källa: Statistiska centralbyrån

⁶ inkluderar även personer som har beslut om vård- och omsorgsboende men ännu inte flyttat till ett vård- och omsorgsboende

⁷ Källa: Gävle kommun, SG

⁸ Källa: Statistiska centralbyrån

2. Handlingsplanens giltighetstid

Enligt WHO:s kriterier för medlemskap ska handlingsplanen ha minst ett treårigt perspektiv. Den första handlingsplanen för Gävle – en äldrevänlig kommun hade en giltighetstid 2022–2025. Handlingsplanen revideras under 2025 och kommer att gälla från 2026 och tills vidare.

3. Koppling till andra styrande dokument

Arbetet med framtagandet av handlingsplanen har baserats på tvärsektoriell samverkan. Både kommunövergripande styrdokument och respektive sektor och bolags styrdokument har varit till stöd för utformningen, inte minst Kommunplanen och det Sociala hållbarhetsprogrammet.

4. Syfte och mål med handlingsplanen

Gävle kommun tar genom handlingsplanen ett långsiktigt åtagande för att leva upp till WHO:s kriterier till att vara en äldrevänlig kommun. Kriterierna innebär att involvera och engagera seniorer i utvecklingsarbetet och att genomföra och följa upp aktiviteterna i handlingsplanen. Handlingsplanen skapar förutsättningar för seniorer att leva ett hälsosamt och självständigt liv med hög delaktighet och inflytande. Målet är att Gävle kommun ska vara en bra plats för seniorer att leva och bo i.

4.1 Vilka omfattas av denna plan

Gävle kommuns sektorer och bolag har, likväl som seniorer i Gävle kommun, aktivt bidragit till utformningen av handlingsplanen och är också de som omfattas och berörs av de föreslagna åtgärderna.

4.2 Uppföljning av handlingsplanen

Handlingsplanen och arbetet med äldrevänlig kommun ska följas upp en gång per år. Alla berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen och verkställa handlingsplanens aktiviteter. Ansvar för uppföljning ligger hos enheten för Social hållbarhet och det Sociala hållbarhetsutskottet. Uppföljningen sker bland annat med hjälp av utvalda indikatorer.

Som en del av uppföljningen genomfördes under hösten 2024 ytterligare en enkätundersökning utifrån den ursprungliga baslinjemätningen. Syftet var även då att undersöka seniorernas upplevelse av Gävle som en äldrevänlig kommun. Fyra indikatorer valdes ut; självskattad hälsa, engagemang i frivilligt arbete, delaktighet i sociala/kulturella aktiviteter och tillgänglighet till information.

Till viss del används också statistikverktyget Power BI i uppföljningsarbetet.

5. Utformning av handlingsplanen

Handlingsplanen för Gävle en äldrevänlig kommun granskas och revideras under 2025. WHO:s kriterier för äldrevänliga städer och samhällen genomsyrar hela arbetet.

Underlaget till handlingsplanen utgörs av olika delar:

Sedan arbetet startades i Gävle kommun 2019 har många dialoger och workshops med olika teman genomförts med seniorer, dels i förarbetet till den första handlingsplanen, men även fortsatt under handlingsplanens giltighetstid och inför revideringen av denna.

En baslinjemätning⁹ genomfördes under år 2020 av FoU Valfärd Region Gävleborg. Syftet med baslinjemätningen skulle dels vara att efterfråga äldre personers åsikter om hur Gävle kan bli mer äldrevänligt, dels att belysa den äldre befolkningens förutsättningar för ett aktivt liv - hela livet. 654 personer över 65 år svarade på enkätundersökningen.

Som en uppföljning av baslinjemätningen erbjöds äldre personer att få delta i en kvalitativ forskningsstudie¹⁰. Studien genomfördes i form av fokusgruppsintervjuer av forskare vid Högskolan i Gävle under hösten 2020.

Ytterligare en enkätundersökning bland Gävles seniorer genomfördes hösten 2024. I enkäten valdes frågor utifrån ett antal indikatorer: självskattad hälsa, engagemang i frivilligt arbete, delaktighet i sociala/kulturella aktiviteter och tillgänglighet till information. Enkäten spreds via pensionärsorganisationer, Träffpunkter för seniorer, flera trygghetsboenden i kommunen, via Gävle kommuns webbsida och via ett stormöte i augusti 2024. Enkäten fick 675 svarande.

”Egentligen dumt att dela in människor efter ålder. Äldre vill inte vara särbehandlade
Utgå ifrån senioren i stället för att utgå från den kommunala verksamheten.”

- Citat från deltagare i en dialoggrupp

I de uppsökande telefonsamtalen till alla som fyller 80 år under året och som inte tidigare har några biståndsbedömda insatser, tas frågor upp utifrån WHO:s åtta utvalda områden. Det som kommer fram i samtalen används som underlag till handlingsplanen.

I det fortsatta arbetet att vara en mer äldrevänlig kommun deltar strateg från enheten för social hållbarhet i samtliga av kommunala pensionärsrådets sammanträden och föredrar vid behov.

⁹ Baslinjemätningen [gavle-aldrevanlig-kommun-fou-rapport.pdf \(regiongavleborg.se\)](https://regiongavleborg.se/gavle-aldrevanlig-kommun-fou-rapport.pdf)

¹⁰ Hig:s studie [FULLTEXT02.pdf \(diva-portal.org\)](https://diva-portal.org/FULLTEXT02.pdf)

Under sommaren 2025 genomfördes dialoger med seniorer på Träffpunkter för seniorer och på Pukslagarvägens trygghetsboende. Även medarbetare i Gävle kommun har intervjuats. ^{SS188(17)}

Utifrån synpunkter i dialoger, samtal och enkätresultat har befintliga aktiviteter i den ursprungliga handlingsplanen setts över. Några aktiviteter i handlingsplanen har tagits bort och några har tillkommit utifrån WHO:s utvecklingsområden.

Medlemsskapet i WHO:s nätverk för äldrevänliga städer och samhällen ger stora möjligheter till omvärldsbevakning i Sverige och i Norden. Detta kan bidra till nya åldersvänliga initiativ och aktiviteter som främjar ett hälsosamt åldrande. Det kan även leda till nya angreppssätt för att förverkliga aktiviteterna i handlingsplanen.

6. Handlingsplan

I denna handlingsplan används både benämningen "äldre" och "seniorer". Båda benämningarna avser personer som är 65 år och äldre.

Utifrån insamlat material föreslås följande aktiviteter för att uppnå målet att bli en äldrevänlig kommun. Samtliga aktiviteter i handlingsplanen och dess genomförande ska ske i en samskapande process med Gävles seniorer. Seniorerna ska vara informerade och involverade i arbetet.

ÖVERGRIPANDE

Beskrivning:

Arbetet med att utveckla Gävle till att bli en äldrevänlig kommun är ett långsiktigt åtagande. Handlingsplanen föreslår aktiviteter i riktning att bli en äldrevänlig kommun enligt WHO:s kriterier. Samhället är föränderligt och nya behov och insikter kan uppkomma i framtiden. Arbetet måste vara levande och ska följas upp.

Det finns en funktion som agerar sammanhållande länk och stöd till bolagens och sektorernas arbete i frågor som berör seniorer i Gävle kommun. Nämnder och styrelser söker samverkan med varandra, internt och externt samt involverar seniorer inför beslut.

Målbild:

Gävle kommun ska ha ett seniorperspektiv i alla beslut där seniorer kan komma att beröras.

Varför?

Gävle har beslutat att vara en äldrevänlig kommun.

Vad?

Gävle kommun ska säkerställa att Gävles arbete mot en äldrevänlig kommun fortlever.

AKTIVITETER

Aktivitet	Ansvar
Uppföljning av aktiviteterna i handlingsplanen	Styrning och stöd Gävle
Att i sociala konsekvensanalyser beakta seniorperspektivet i beslut som rör målgruppen	Styrning och stöd Gävle

OMRÅDE BOENDE OCH BOSTÄDER

Beskrivning:

Seniorer ger uttryck för att bostaden och boendemiljön är en av de viktigaste platserna för dem. Det framkommer olika önskemål avseende val av boendeform. En grundförutsättning för att kunna ändra och anpassa sitt boende över tid är att det finns ett varierat utbud av olika boendeformer i form av både upplåtelseformer och hustyper på den lokala bostadsmarknaden, detta enligt riktlinjerna för bostadsförsörjning. Syftet med dessa riktlinjer är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och att säkerställa att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.¹¹

Målbild:

Gävles seniorer har tillgång till fysiskt tillgängliga, trygga och ekonomiskt överkomliga bostäder och boendemiljöer.

Varför?

Seniorer är inte en homogen grupp dvs de har olika önskemål och behov. Några vill ha möjligheten att flytta till ett trygghetsboende eller vård- och omsorgsboende när behovet uppstår. Andra vill hellre bo i miljöer med blandande åldrar så länge bostaden är tillgänglighetsanpassad.

Vad?

Gävle kommun ska arbeta för att det finns ett utbud av olika boendeanternativ där det alltid finns ekonomiskt överkomliga valmöjligheter.

¹¹ [Riktlinjer för bostadsförsörjning – Gävle kommun](#)

AKTIVITETER

Aktivitet	Ansvar
Bibehålla befintlig modell för trygghetsboende	AB Gavlegårdarna Styrning och stöd Gävle Välfärd Gävle
Utveckla attraktiva boendelösningar för äldre	AB Gavlegårdarna Styrning och stöd Gävle Välfärd Gävle
Säkerställa kvarboende i stadsdelen genom möjlighet till tillgänglighetsanpassade bostäder i alla stadsdelar	AB Gavlegårdarna Styrning och stöd Gävle Välfärd Gävle

OMRÅDE TRANSPORTER OCH MOBILITET

Beskrivning:

Transporter och mobilitet är ett viktigt område för seniorer då det handlar om individers möjligheter att förflytta sig i kommunen. Betydelsen av att främja möjligheten att vara rörlig i staden/kommunen påverkar individers hälsa, rörelseförmåga och sociala delaktighet. Att bibehålla förutsättningar att kunna ta del av exempelvis samhällslivet, kultur, hälso-och sjukvårdstjänster utan att belasta andra bidrar till självständighet.

Målbild:

Gävles seniorer kan fortsätta att resa via kollektivtrafik till ett ekonomiskt överkomligt pris. Det ska vara tydligt vilket parkeringsbolag som gäller och det ska finnas flera sätt att betala för sin parkering.

Varför?

I syfte att bibehålla hälsa och välbefinnande bör det vara genomförbart att ta sig runt i kommunen på ett ekonomiskt fördelaktigt sätt. Genom de subventionerade resorna erbjuds större möjlighet att delta i samhällets olika aktiviteter.

Vad?

Gävle kommun ska underlätta för seniorer att fortsatt självständigt ta sig runt i kommunen.

AKTIVITETER

Aktivitet	Ansvar
I dialog med Region Gävleborg vidareutveckla arbetet för att underlätta biljettinköp och planering av busslinjernas sträckning, samt anpassning och placering av busshållplatser	Livsmiljö Gävle
Bibehålla det förmånliga seniorbusskortet och om möjligt utöka nyttjandetiden för kortet	Livsmiljö Gävle
Inventera lösningar som förenklar för invånarna att kunna parkera och betala parkering på ett enkelt sätt	Gävle Parkeringsservice AB

OMRÅDE UTEMILJÖER

Beskrivning:

En trygg, trevlig och säker utemiljö är av intresse för alla målgrupper. Att det finns miljöer som är inbjudande att vistas och promenera i är viktigt för att seniorer ska fortsätta med detta och därmed bibehålla rörlighet, hälsa och trygghet.

Målbild:

Gävle kommun arbetar för en tillgänglighetsanpassad utemiljö. Allmänna platser är belysta och har trevlig utformning som upplevs trygg och säker. Det finns platser där det är möjligt att slå sig ner för en stunds vila.

Varför?

Seniorer uttrycker rädsla för att bli påkörd av både cyklister och elsparkcyklar. Snöröjning och borttagning av plogvallar är viktigt när senioren ska ta sig fram, både med och utan rullator. Seniorer uttrycker vikten av att det känns tryggt att vistas utomhus och lägger tonvikt på bra belysning och kameror. Brist på ställen att vila i utemiljön kan innebära att man söker hemtjänstinsatser eller färdtjänst för att göra sina inköp eller att man undviker att gå ut.

Vad?

Gävle kommun ska förbättra utemiljön för att seniorer ska kunna fortsätta leva ett självständigt och aktivt liv.

AKTIVITETER

Aktivitet	Ansvar
Säkerställa äldres medverkan i arbetet med att ta fram trygghetsplaner för Gävles stadsdelar	Styrning & Stöd Gävle
Utöka antalet bänkar i de olika stadsdelarna. Involvera seniorer vad gäller placering av dessa	Livsmiljö Gävle
Utreda behov och möjlighet till utökat antal separerade gång- och cykelbanor	Livsmiljö Gävle
Översyn och vid behov åtgärda trottoarkanter utifrån tillgänglighetsperspektivet	Livsmiljö Gävle
Fortsätta att förbättra snöröjning och sandning	Livsmiljö Gävle

OMRÅDE DELAKTIGHET INKLUDERING OCH RESPEKT

Beskrivning:

Seniorer har ett tydligt önskemål om att få vara delaktiga i såväl samhällsfrågor som beslut som berör den egna personen. Ofta beskrivs en känsla av utanförskap och diskriminering. En stor oro finns kring den snabba digitaliseringen av samhället. Det bör finnas möjlighet till stöd och hjälp från olika aktörer.

Många äldre har svårigheter att ta del av den information som kommuniceras ut i digitala kanaler. Detta leder till en känsla av exkludering, en källa till minskad delaktighet i samhällslivet. Utbildningsinsatser bör finnas för de som önskar, kring olika tekniska och digitala lösningar. Kunskap är en viktig del i att motverka ett utanförskap.

Forskning visar att volontärarbete stärker hälsan¹² Att fortsatt vara behövd efter avslutat arbetsliv, och att finnas i ett sammanhang är viktigt för välbefinnandet. Flera seniorer uttrycker att de, genom sitt ideella engagemang håller sig pigga och känner att de bidrar med värdefull tid för en medmänniska. Detta speciellt i övergången från yrkesverksam till pensionär.

I Gävle kommun finns en volontärsamordnare, som samordnar arbetet med volontärer inom Valfärd Gävles verksamhetsområden och samarbetar med ideella föreningar och organisationer.

Ca 180 aktiva volontärer finns registrerade i Volontär i Gävle och arbetar ideellt i genomsnitt en timme/vecka. Det generar ca 9 360 volontärtimmar per år riktade mot seniorer i kommunens verksamhet¹³. Det finns behov av en sektorsövergripande strategi för hur vi jobbar med volontärer i kommunen och hur vi samverkar med ideella

¹² Kan frivilligarbete påverka hälsan Göteborgs universitet

https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/66292/1/gupea_2077_66292_1.pdf

¹³ Källa: Gävle kommun, Valfärd

organisationer och föreningar, så att fler kan dra nytta av att vara volontär eller ta del av aktiviteter volontärer erbjuder. SSIC 016(47)

Målbild:

Gävle kommun erbjuder ett utökat stöd till seniorer för att de ska få vägledning i samhällsfrågor och känna sig trygga och delaktiga i frågor som berör dem. Gävle kommun tar tillvara äldres resurser och engagemang.

Varför?

Seniorer uttrycker att de fortsatt vill känna sig inkluderade i samhället. De ska lättare kunna ta del av information som ger möjlighet till ett fortsatt oberoende och ett aktivt liv.

Vad?

Gävle kommun ska arbeta för att förstärka synen på att seniorer är samhällsdeltagare med resurser, erfarenhet, kunskaper, engagemang, idéer, kontaktnät och tid och som är viktiga delar till att Gävle blir en bättre kommun att åldras i.

AKTIVITETER

Aktivitet	Ansvar
Utveckla uppdraget för befintlig äldrelots till att även innefatta fältverksamhet för seniorer (uppsökande och förebyggande arbete). Titeln ändras till Seniorlots	Styrning och stöd Gävle Välfärd Gävle
I samverkan med studieförbund och andra samarbetspartners erbjuda utbildning för att öka kunskapen i att använda digital teknik och service	Styrning och stöd Gävle Välfärd Gävle Livsmiljö Gävle
Fortsätta medborgardialoger riktat mot äldre i enlighet med WHO:s nätverks riktlinjer	Styrning och stöd Gävle
Stärka och utveckla arbetet inom verksamheten Volontär i Gävle	Välfärd Gävle Styrning och stöd Gävle

OMRÅDE HÄLSOFRÄMJANDE, GEMENSKAP OCH AKTIVITETER

Beskrivning:

För att bibehålla en meningsfull tillvaro och gott välbefinnande är det viktigt med både organiserade aktiviteter på mötesplatser och att det finns strukturer som främjar möten med grannar, familj och vänner. Möten ger förutsättningar att använda sin kompetens, kunskap, känna respekt och bygga självförtroende inom och över generationer. Bristen på sociala relationer och ofrivillig ensamhet kan enligt WHO jämföras med hälsoriskerna med rökning, fetma och fysisk inaktivitet.¹⁴

Det finns i Gävle ett stort utbud av aktiviteter och även flera arenor för gemenskap för seniorer. Svårigheten är att nå ut med information till alla.

Vid samtal med seniorer har det även varit tydligt att det finns en omsorg kring de som är ofrivilligt ensamma.

Målbild:

Gävle kommun bidrar genom att skapa förutsättningar för intressestyrda aktiviteter och social samvaro för Gävles seniorer. Fler ska få kännedom om vilket utbud och vilka möjligheter som finns.

Varför?

Det finns risk för ensamhet och isolering med stigande ålder, en avsaknad av sociala sammanhang. Den psykiska ohälsan tenderar att öka hos gruppen seniorer.

Vad?

Gävles seniorer har lätt att hitta information om de aktiviteter som erbjuds.

Gävle kommun erbjuder information som är relevant, lättförståelig och ökar möjligheten att vara aktiv i samhället hela livet

Gävle kommun fortsätter att erbjuda arenor för social samvaro och meningsfulla aktiviteter. Gävle kommun arbetar utifrån ett salutogent perspektiv med seniorers välbefinnande i fokus.¹⁵

¹⁴ WHO 2017:55

¹⁵ Det salutogena perspektivet fokuserar på faktorer som främjar och vidmakthåller hälsa

AKTIVITETER

Aktivitet	Ansvar
Bibehålla formerna för uppsökande verksamhet, där varje individ, som fyller 80 år, personligen kontaktas via ett telefonsamtal	Välfärd Gävle
Ta fram innovativa metoder för att nå fler seniorer och minska ofrivillig ensamhet	Styrning och stöd Gävle Livsmiljö Gävle Välfärd Gävle
I samverkan med föreningar, organisationer och näringsliv, skapa mötesplatser och sprida information om aktiviteter för seniorer i stadsdelarna	Styrning och stöd Gävle Välfärd Gävle
Bibehålla de två träffpunkter för seniorer som finns centralt i Gävle, Brunnsgatan 59 och Kaplansgatan 10	Välfärd Gävle
Möjliggöra samtalsgrupper som bidrar till ökad psykisk hälsa bland målgruppen seniorer	Välfärd Gävle Styrning och Stöd Gävle
Kultur för äldre erbjuds Gävles seniorer	Livsmiljö Gävle Välfärd Gävle

OMRÅDE INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

Beskrivning:

Hur Gävle kommun kommunicerar är av stor vikt för att seniorer ska kunna ta del av tjänster, hålla sig uppdaterade och vara självständiga. Seniorer har ett behov av att förstå var de kan hitta information men de har även gett uttryck för önskemål att uppleva det lättare att kommunicera med kommunen. Seniorer är en viktig kunskapskälla i att utveckla tillgänglig kommunikation. De är också en viktig kanal för att sprida information vidare i sina sociala nätverk.

I underlaget till handlingsplanen har framkommit att det finns behov av en funktion som kan vägleda och lotsa seniorer i olika frågor, någon som har tid att samtala och ge personligt stöd. Denna lotsningsfunktion ska vara ett komplement till Gävle kommuns kundtjänst.

Målbild:

Gävle kommun erbjuder tillgänglig information och kommunikation som är relevant, lättförståelig och som ökar möjligheterna att kunna hålla sig uppdaterad.

Varför?

Många seniorer upplever att det är svårt att ta del av den information som kommuniceras ut även om senioren är digital. En del upplever det svårt att hitta och söka information på www.gavle.se.

Många seniorer vet inte vilket stöd och vilken service kundtjänsten kan bidra med.

Vad?

Gävle kommun har ett brett stöd som hjälper seniorer att söka nödvändig information i olika kanaler. Funktionen Seniorlots är en del i detta stöd.

Gävle kommun ska arbeta för att förbättra kommunikationen, även för de som inte är digitala.

AKTIVITETER

Aktivitet	Ansvar
Förbättra sökfunktionen på www.gavle.se	Styrning och stöd Gävle
Marknadsföringsinsats för kundtjänst	Styrning och stöd Gävle
Hitta former att nå seniorer som inte är digitala	Styrning och stöd Gävle Välfärd Gävle

OMRÅDE ÄLDREOMSORG OCH STÖD I VARDAGEN

Beskrivning:

Baslinjemätningen och Högskolans i Gävles rapport visar att det finns en oro för brister inom äldreomsorgen. De svarande ger uttryck för en bild av äldreomsorgen som präglad av låg personalkontinuitet samt bristande kundperspektiv och kompetens. Denna bild tycks ge upphov till oro inför den eventuella dagen de svarande själva är i behov av vård- och omsorgsinsatser.

Målbild:

En hållbar vård och omsorg som är känd för sin goda kvalitet.

Varför?

Gävle kommun ska ha ett gott rykte så att oron minskar hos de som ännu inte har insatser och att de som har insatser upplever att omsorgen fungerar och har hög kvalitet.

Vad?

Den nya socialtjänstlagen ska ge möjligheter att erbjuda seniorer ett förebyggande, tidigt och tillgängligt stöd.

Den vård och omsorg som erbjuds i Gävle kommun ska ha hög kvalitet, uppvisa gott bemötande och bygga på individuella lösningar.

Det finns ett utbud av stimulans som skapar meningsfulla dagar.

Anhöriga som vårdar eller har stor omsorg om en närstående får stöd.

AKTIVITETER

Aktivitet	Ansvar
Fler insatser ska erbjudas utan behovsprövning.	Välfärd Gävle
Fler mötesplatser för seniorer skapas i stadsdelar samt på vård- och omsorgsboenden.	Välfärd Gävle
Bibehålla och utveckla anhörigstödet i Gävle kommun	Välfärd Gävle
Höja kompetens hos medarbetare inom äldreomsorgen genom utbildningsinsatser	Välfärd Gävle
Bibehålla Fixarteamets verksamhet	Välfärd Gävle
Vidareutveckla samarbetet med Region Gävleborg	Välfärd Gävle Styrning & Stöd Gävle

Beslutsärende: Initiativärende
(SD) - Framtagande av
riktlinjer för religiösa pauser
inom Valfärd Gävle

11

25ON384

Initiativärende

2025-09-25

Initiativärende från Sverigedemokraterna

Förslag till beslut

I Omvårdnadsnämnden

1. **Att** nämnden ger förvaltningen i uppdrag att kartlägga befintliga styrdokument och riktlinjer som berör pauser under arbetsdagen.
2. **Att** förvaltningen analyserar hur religiösa pauser och bönestunder hanteras i praktiken inom olika verksamheter.
3. **Att** nämnden, utifrån kartläggningen, beslutar om behovet av att ta fram kompletterande riktlinjer för religiösa pauser och bönestunder.
4. **Att** riktlinjerna utformas i samråd med verksamhetschefer, HR och arbetsmiljöombud.
5. **Att** riktlinjerna särskilt beaktar behovet av kontinuerlig personalnärvaro för att garantera brukarnas trygghet och säkerhet.
6. **Att** riktlinjerna kommuniceras tydligt till medarbetare och chefer för att främja likabehandling, arbetsro och ansvarstagande i verksamheten.

Bakgrund till initiativärende

I verksamheter där personalens närvaro är avgörande för att upprätthålla omsorg, tillsyn och stöd – såsom inom äldreomsorg – är det av yttersta vikt att bemanningen är stabil och förutsägbar. När medarbetare lämnar sina arbetsuppgifter för pauser utan tydliga ramar eller samordning, kan det uppstå situationer där brukare lämnas utan tillräckligt stöd, vilket i vissa fall kan innebära direkt fara.

Inom flera av Valfärd Gävles verksamheter förekommer religiösa pauser och bönestunder under arbetstid. Det är möjligt att det redan finns styrdokument eller riktlinjer som berör pauser generellt, men i praktiken upplevs hanteringen av just religiösa pauser som oregelbunden och varierande mellan olika arbetsplatser. Denna otydlighet riskerar att skapa känslor av orättvisa bland personalen, men framför allt kan den påverka brukarnas trygghet och säkerhet negativt.

Det är viktigt att betona att detta inte handlar om att begränsa individers rätt till religiös utövning, utan om att strukturera upp och säkerställa att denna rättighet balanseras mot det ansvar som följer med att arbeta i verksamheter där människors trygghet står i centrum.

För att undvika att brukare hamnar i utsatta lägen, och för att skapa en arbetsmiljö där både medarbetare och chefer vet vad som gäller, bör kommunen se över befintliga styrdokument och vid behov komplettera dem med tydliga riktlinjer för religiösa pauser.

Elizabeth Puhls

Anna-Karin Åström

Beslutsärende:
Delegationsbeslut

13

25ON34

Delegationsbeslut

1. Avgiftsbeslut
Perioden 2025-09-04 – 2025-10-06 101 st
2. Sammanställning av yttrande/handlingar från Inspektionen för vård och omsorg (IVO).
3. Sammanställning av Lex Sarah 2024.
4. Sammanställning av informationssäkerhetsincidenter till Omvårdnadsnämnden.
5. Sammanställning av personuppgiftsincidenter till Omvårdnadsnämnden.

Kommande beslut:
Gallringsbeslut för
pappershandlingar efter
ersättningsskanning

14

25ON397

Tjänsteskrivelse

2025-10-07

Diarienummer: 25ON397

Handläggare:

Lena Wigg
lena.wigg@gavle.se
Tfn 026-17 80 00

Nämnd:

Omvårdnadsnämnden

Gallringsbeslut för pappershandlingar efter ersättningsskanning

Förslag till beslut

- Att allmänna handlingar på papper, som inkommit till eller som har upprättats av Omvårdnadsnämnden och dess verksamheter, och som enligt rutin ska registreras samt bevaras i nämndens diarium eller annat verksamhetsspecifikt system, får gallras efter att en likvärdig elektronisk kopia skapats genom skanning,
- Att skanningen ska ske enligt specificerade metoder och format som är lämpliga med hänsyn till behovet av arkivbeständighet,
- Att elektroniska kopiers riktighet och kvalitet ska kontrolleras och säkerställas,
- Att pappersoriginal hålls ordnade och gallras senast 6 månader efter att de inkommit eller upprättats, under förutsättning att de inte ingår bland undantagen enligt bilaga 1,
- Att uppdra till sektor Velfärd att ta fram rutiner för korrekt och ändamålsenlig hantering av berörda handlingstyper med hänsyn till de sammanhang de förekommer, samt
- Att beslutet gäller från och med 2026-01-01.

Ärendebeskrivning

Sektor Velfärd arbetar med att digitalisera sin handläggning genom att minska bevarandet av pappershandlingar i de fall elektroniska kopior kan ersätta dem. För att gallra pappershandlingar i original behövs ett gallringsbeslut. Det behövs också rutiner och kontroller som säkerställer att ersättningsskanningen inte innebär någon informationsförlust. För att den elektroniska kopian ska betraktas som originalhandling behöver även särskilda krav uppfyllas med hänsyn till arkivbeständighet och arkivvård.

Med hjälp av skanningen kan nämnd, förvaltningssektor och verksamhet på ett mer samlat sätt hantera och förvara sin information digitalt. Hanteringen kommer underlätta införandet gemensamma arbetssätt inom alltmer digitaliserade sammanhang.

Gallringsbeslutet ska kompletteras av styrdokument och rutiner som beskriver hanteringen av berörda handlingstyper med hänsyn till de sammanhang de förekommer.

Sektor Velfärd genomför i och med sitt digitaliseringsarbete utredningar och förberedelser över vilka processer som kan digitaliseras och genomförandet sker successivt i den takt som bedöms lämpligt.

Först ut är att tillämpa denna hantering på är nämndens diarium.

Gallring

Utgångspunkten är att en allmän handling ska arkiveras i den form den var i när den inkom/upprättades. Gallringen får endast ske under förutsättning att allmänhetens rätt till insyn inte åsidosätts eller att handlingen bedöms sakna värde för rättskipning, förvaltning och forskning.

Gallring sker om man

- förstör en allmän handling eller en uppgift i en allmän handling,
- förstör möjliga sammanställningar,
- förstör sökmöjligheter
- förstör möjligheten att fastställa informationens äkthet.

Ersättningsskanning innebär att en allmän handling i pappersformat skannas in och ersätts av en elektronisk kopia. Efter att den elektroniska kopian riktighet kontrollerats och säkerställts kan den betraktas som originalhandling och pappershandlingen därmed gallras.

Magnus Höjjer

Sektorchef
Sektor Velfärd

Bilaga 1, Allmänna handlingar undantagna från ersättningsskanning

Bedömningen huruvida ett pappersoriginal kan ersättas av en elektronisk kopia ska göras utifrån handlingens informationsinnehåll och arkivlagens krav. Handlingar kan även behöva sparas i pappersoriginal och hållas ordnade under en bestämd tid efter genomförd skanning. Beslut om hur länge pappersoriginalet behöver finnas kvar fattas med hänsyn till originalets bevisvärde, särskilda formkrav och verksamhetens behov.

Nedanstående beskrivna undantag från ersättningsskanning kan komma att kompletteras utifrån vilken process som avses digitaliseras.

Allmänna handlingar undantagna från ersättningsskanning

- Avtal, kontrakt, överenskommelser som upprättats på papper och som är verksamhetskritiska eller av stort ekonomiskt värde.
- När det pågår en rättslig tvist med anledning av avtalet eller om en sådan kan väntas uppstå.
- När det finns anledning att ifrågasätta handlingens äkthet eller giltighet.
- Handlingar som behövs för bevisvärde, för att styrka ett legalt förhållande eller för att styrka rättigheter och skyldigheter.
- Betyg som signerats på papper
- Handlingar som på grund av format, gråskala, färg eller andra liknande egenskaper inte kan bevaras enbart som skannat dokument.

Kommande beslut:
Sammanträdesplanering år
2026 för
Omvårdnadsnämnden
15
25ON351

Tjänsteskrivelse

2025-10-15

Handläggare:

Maria Vidman
026-17 80 00
maria.vidman@gavle.se

Diarienummer: 25ON351

Nämnd:

Omvårdnadsnämnden

Sammanträdesplanering år 2026 för Omvårdnadsnämnden

Förslag till beslut

Att fastställa föreslagna sammanträdesdatum för Omvårdnadsnämnden år 2026.

Ärendebeskrivning

Omvårdnadsnämndens sammanträden för 2026 föreslås äga rum en gång i månaden, med undantag av januari, juni, juli och augusti som är mötesfria.

Sammanträdena i februari, maj, september och november föreslås vara heldagar.

Omvårdnadsnämndens sammanträden är öppna för allmänheten, med undantag vid behandling av sekretessärenden.

Förslaget grundar sig på en samordnad planering för de tre nämnder som tillsammans verkar inom Sektor Vårld samt en dialog med övriga sektorer.

Huvudprincipen är att kommunens nämndsammanträden förläggs i slutet på varje månad och att kommunstyrelsen har sina sammanträden andra veckan i månaden.

Med denna huvudprincip ges nämnderna möjlighet att ha sina möten innan underlag lämnas in till Ekonomi/Styrning och stöd för vidare hantering.

Sammanträdestillfällena för de tre nämnderna som tillsammans verkar inom Sektor Vårld har förlagts i anslutning till varandra, samlade under en och samma vecka.

Detta underlättar det förberedande arbete som det innebär för

tjänstemannaorganisationen att förbereda och upprätta underlag till nämnderna.

Förslaget innebär därmed att nämnderna över tid befinner sig i samma del av nämndsprocessen, vilket bidrar till att processen skall löpa smidigt och korrekt och att de handlingar och underlag som levereras till politikerna är väl förberedda och av god kvalitet.

Förslaget

Följande tider och datum är grunden vid Omvårdnadsnämndens mötesplanering år 2026:

Halvdag

- Gruppmötena förläggs samma dag som nämnd, kl. 07.30-08.30.
- Nämndens sammanträde sker kl. 08.30-12.00, normalt på en tisdag.

Heldag

- Gruppmötena förläggs samma dag som nämnd, kl. 07.30-08.30.
- Nämndens sammanträde sker kl. 08.30-17.00, normalt på en tisdag.

Beredningen förläggs ca 2 veckor före nämndens sammanträde, kl. 08.15 – max 09.15, normalt på en torsdag.

Sammanträde

24 februari - heldag

24 mars

28 april

26 maj – heldag

22 september - heldag

20 oktober

24 november - heldag

8 december

Beredning

10 februari

11 mars (onsdag)

14 april

12 maj

9 september (onsdag)

6 oktober

10 november

30 november (måndag)

Utöver detta kan det, om behov uppstår, läggas förslag till kompletterande mötesdagar eller förlängda sammanträden för t ex workshops och planeringsdag/ar.

Magnus Höjjer

Sektorchef

Sektor Valfärd

Informationsärende:
Initiativärende (SD) och (M) -
Inför en stående
informationspunkt på
dagordningen

16

25ON382

Initiativärende

2025-09-25

Initiativärende från Sverigedemokraterna och Moderaterna

Förslag till beslut

I Omvårdnadsnämnden

1. **Att** en lägesbild från det kommunkoncerngemensamma säkerhetsnätverkets möten delges omvårdnadsnämndens ledamöter i samband med omvårdnadsnämndens sammanträden.

Bakgrund till initiativärende

Det gemensamma säkerhetsnätverket inom Gävle kommunkoncern fungerar som en plattform där olika delar av kommunen – inklusive nämnder, förvaltningar och kommunägda bolag – samt polis, räddningstjänst och Addici samlas för att ta fram en lägesbild avseende trygghet. I forumet lyfts och diskuteras händelser och information kopplat till säkerhet och bevakning ur ett koncernperspektiv, och en aktuell lägesbild tas fram för sektorer och bolag.

Vi ser ett tydligt behov av att dessa möten återrapporteras till omvårdnadsnämndens ledamöter. Syftet är att etablera en rutin för regelbunden informationsöverföring mellan säkerhetsnätverket och sektor Välfärd, för att stärka insynen och det strategiska trygghetsarbetet.

Elizabeth Puhls (SD)

Anna-Karin Åström (SD)

Anders Jansson Gladh (M)

Annika Everth (M)

Gun Lundberg (M)

Informationsärendet: Svar på
frågor från (M) till Sektor
Välfärd – Vilka åtgärder har
vidtagits utifrån 2024 års
Patientsäkerhetsberättelse?

17

25ON346

Tjänsteskrivelse

2025-10-13

Handläggare:

Anneli Lindblom
Tfn 026- 17 80 00
anneli.lindblom@gavle.se

Diarienummer: 25ON346

Nämnd:

Omvårdnadsnämnden

Sektor Velfärds svar på frågor från (M) – Vilka åtgärder har vidtagits utifrån 2024 års Patientsäkerhetsberättelse?

Bakgrund

Anders Jansson Gladh (M) har inkommit med frågor till Sektor Velfärd angående sjuksköterskebemanning.

Sektor Velfärds svar på frågorna

När kommer inventering/register för att uppfylla lagkrav gällande spårbarhet och kalibrering/service av kommunalägda medicintekniska produkter såsom mätutrustning vara genomförd?

Inventering avseende kommunägda medicintekniska produkter är genomförd. Det finns utsedd person med ansvar för att uppdatera excelfil – register. Gävle kommun saknar beslut avseende program för inventeringslista med spårbarhet. Detta beslut fattas inte av Velfärd Gävle utan vilar hos IT avdelning, Styrning och stöd.

När är arbetet med att kvalitetssäkra delegeringsprocessen och revidering av rutin för delegering slutfört?

Rutin avseende delegeringsprocess är upprättad och reviderad. Det finns en kvalitetssäkrad utbildning. Utbildningsmaterial är framtaget. All legitimerad personal tar del av detta.

Har granskningen av palliativ vård startat?

Det finns ingen beställd granskning. Beskrivning i patientsäkerhetsberättelse 2024 avser identifierade brister. Verksamheten har under året vidtagit åtgärder såsom:

- Samarbete med palliativa teamet.
- Utbildningar palliativ vård genomförs under året i samarbete med palliativa teamet.
- Kontor hälso och sjukvård ansluter under oktober 2025 i Palliativa registret, ett nationellt kvalitetsregister.

Hur fungerar rapporteringen av förekomst av infektioner och antibiotikaanvändning, rapporterar alla vård- och omsorgsboenden i Senior Alert?

Det finns ingen rapportering i Senior Alert. Kontor hälso och sjukvård ansluter till Senior Alert oktober 2025. I och med att Gävle kommun inte registrerar i Senior Alert saknas rapportering ang infektioner och antibiotikaanvändning.

Användning av kvalitetsregistret Senior Alert påbörjades år 2010 och fortsatte till år 2019 då Valfärd Gävle begärde utträde ur registret.

I samband med utträdet upprättades en rutin gällande att riskbedömningar ska ske med samma fyra bedömningsinstrument som använts tidigare och att dessa ska registreras på en blankett i journalsystemets "Documenta" för respektive patient. Vid risk ska vårdprocesser upprättas. I tillägg ska den som utför riskbedömningar registrera detta som en "Enstaka åtgärd" per riskbedömningsinstrument i journalsystemet. Utifrån denna statistik har det tidigare varit möjligt att få statistik över antalet utförda riskbedömningar.

Dessvärre finns ingen statistik för år 2025, då det efter leverantörens uppdatering av Treserva Hälsoärende i våras inte längre är tekniskt möjligt att få statistik via registrering av "Enstaka åtgärd".

Ärendet är överlämnat till CGI. Senaste återkoppling från CGI: saknas lösning för detta. Statistikuttag blir därmed möjligt först efter inträde i Senior Alert.

Hur har eller kommer konsultverksamheten att utvecklas?

Som ett led i systematiskt arbetsmiljöarbete har flera åtgärder vidtagits. Detta för att minska upplevd stress och påfrestning vid arbete utanför kontorstid.

- MICC – ett telefonistöd med köfunktion installerades 9 april 2025. Detta utifrån ett antal allvarliga avvikelser där patienter i palliativt skede inte kommit fram på telefon. Sedan det nya telefonisystemet tagits i bruk har det ej framkommit allvarliga avvikelser inom den palliativa vården. Patienter och anhöriga når sjuksköterska dygnets alla timmar. Det är en stor framgång vilken även skapar trygghet hos sjuksköterskor.
- Delegeringsutbildning ger möjlighet att delegera insatser till omvårdnadspersonal (se ovan stycke om kvalitetssäkrad utbildning). Genom att delegera hälso- och sjukvårdsinsatser avlastas sjuksköterska.
- Förstärkning av stöd kring konsultsköterskor genom planerade insatser undersköterskor kvällar och helger.
- Kompetensutveckling i palliativ vård genom samarbete med palliativa teamet.
- Fortsatt dialog med Region Gävleborg avseende möjlighet att utöka tillgång till läkarstöd kvällar, helger, nätter.

Magnus Höjer
Sektorchef
Sektor Velfärd

Fråga till Sektor Velfärd – Vilka åtgärder har vidtagits utifrån 2024 års Patientsäkerhetsberättelse?

I Patientsäkerhetsberättelse år 2024 för Omvårdnadsnämnden, 25ON33, redovisas planerade åtgärder och aktiviteter 2025. Vi Moderater har konstaterat att flertalet av de aktiviteter och åtgärder som redovisas är de samma som i Patientsäkerhetsberättelsen 2023 och vi ställer oss frågan varför det inte har genomförts.

Moderaterna har nu ett antal frågor på hur långt Velfärd Gävle har kommit i de planerade aktiviteterna för 2025. Vi önskar skriftligt svar.

Fråga till Sektor Velfärd

Ur Patientsäkerhetsberättelse år 2024, planerade åtgärder och aktiviteter 2025. **Att** säkerställa hantering med inventering/register för att uppfylla lagkrav gällande spårbarhet och kalibrering/service av medicintekniska produkter såsom mätutrustning. Det behövs även ett fortsatt utvecklingsarbete för motsvarande säkerställande gällande kommunägda hjälpmedel.”

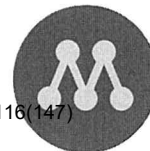
Fråga 1) När kommer inventering/register för att uppfylla lagkrav gällande spårbarhet och kalibrering/service av kommunalägda medicintekniska produkter såsom mätutrustning vara genomförd?

Ur Patientsäkerhetsberättelse år 2024, planerade åtgärder och aktiviteter 2025. **Att** slutföra arbetet med att kvalitetssäkra delegeringsprocessen och revidering av rutin för delegering.”

Fråga 2) När är arbetet med att kvalitetssäkra delegeringsprocessen och revidering av rutin för delegering slutfört?

Ur Patientsäkerhetsberättelse år 2024, planerade åtgärder och aktiviteter 2025. **Att** genomföra en granskning av palliativ vård.”

Fråga 3) Har granskningen av palliativ vård startat?

Ur Patientsäkerhetsberättelse år 2024, planerade åtgärder och aktiviteter 2025. "**Att** strukturerat mäta riskfaktorer, förekomst av infektioner och antibiotikaanvändning för att skapa underlag för ett fortsatt förbättringsarbete. Det ger även incitament till att försöka minska och förebygga riskfaktorer. Rapportering gällande vårdrelaterade infektioner kommer att startas upp och målet är att rapportering sker varje månad från verksamheterna till MAS." I Patientsäkerhetsberättelsen 2024 konstaterades att rapporteringen inte fungerade tillräckligt bra och att det förelåg ett behov att återgå till Senior Alert. Välfärd Gävle har nu återgått till Senior Alert.

Fråga 4) Hur fungerar rapporteringen av förekomst av infektioner och antibiotikaanvändning, rapporterar alla vård- och omsorgsboenden i Senior Alert?

Ur Patientsäkerhetsberättelse år 2024, planerade åtgärder och aktiviteter 2025. "**Att** utveckla arbetet gällande konsultverksamheten inom kontor hälso- och sjukvård för att uppnå hög patientsäkerhet."

Fråga 5) Hur har eller kommer konsultverksamheten att utvecklas?

Anders Jansson Gladh (M)

Informationsärende:
Nattfasterapport 2025 samt
sektorns arbete med nutrition

18

25ON327

Nattfasterapport

Vård- och omsorgsboende 2025

Dnr: 25ON327

Handläggare: Linnéa Skytt, Nutritionsansvarig dietist
Planering, analys och utvärdering, Valfärd Gävle

Innehåll

Sammanfattning	3
Bakgrund	3
Målsättning.....	4
Syfte	4
Metod	4
Ansvar och tillvägagångssätt.....	4
Resultat	4
Antal respondenter.....	4
Bortfall.....	4
Erbjuden nattfasta alla enheter	5
Nattfastans faktiska längd alla enheter	5
Den erbjudna nattfastans längd per enhet	5
Den faktiska nattfastans längd per enhet	7
Metoddiskussion	7
Diskussion	8
Slutsats	9
Referenser	9
Bilaga 1. Blankett för nattfastemätning.....	11

Sammanfattning

Inom äldreomsorgen har 60% av brukarna risk för undernäring, utifrån nationella kvalitetsregister. En av orsakerna är att äldre av olika anledningar får minskad aptit som i sin tur medför ett minskat energi- och näringsintag. Nattfastan är tiden mellan kvällens sista intag av något ätbart till påföljande dags första intag. För att förebygga undernäring bör inte nattfastans längd överstiga 11 timmar. På Gävles vård- och omsorgsboenden är målet att nattfastan inte ska överstiga 11 timmar ofrivilligt. Nattfastan mäts en gång per år som ett kvalitetsmått i nutritionsarbetet.

Av de 842 inkluderade brukarna i mätningen 2025 visar resultatet att 88 % har erbjudits en nattfasta som är 11 timmar eller kortare. Målet är att alla kunder (100%) ska erbjudas en nattfasta på 11 timmar eller kortare. Totalt medverkade 18 enheter. Om vi separerar grupperna för egen regi och externa utförare visar resultatet att 90% respektive 84% erbjöds en tillräckligt kort nattfasta. Resultatet om 88 % är det högsta uppmätta sedan nattfastan började mätas.

Bakgrund

Inom äldreomsorgen är undernäring fortfarande ett förekommande problem, tio år efter att föreskriften *HSL-FS 2022:49 Att förebygga och behandla undernäring* publicerades (Socialstyrelsen, 2022). Omfattningen av undernäring bland äldre i Sverige är osäker då det saknas en övergripande nationell kartläggning. Förekomsten av risk för undernäring bedöms finnas hos 60% av individerna på vård- och omsorgsboenden (Senior Alert, 2025). Minskad hunger och aptit, ofta i samband med sjukdom eller funktionsnedsättning, medför i sin tur svårigheter för den äldre att tillgodose sig mat och dryck.

Äldre som har tappat muskelmassa och har nedsatt muskelstyrka har ökad sårbarhet att drabbas av sjukdom, skada och en förtida död och dessa definieras ofta som sköra äldre i litteraturen. Den allra sköraste gruppen individer vinner mest på att få sitt energi- och näringsbehov tillgodosett. Genom att sprida måltiderna över dygnet och minska nattfastan skapas bättre förutsättningar för att förebygga undernäring, fall och trycksår och samtidigt höja livskvalitén hos individen (Livsmedelsverket 2024, Socialstyrelsen 2023; Soderstrom et al. 2013).

Även ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är det viktigt att jobba förebyggande med mat och måltider. I Danmark har man nyligen räknat ut att sjukvården kan spara upp till 46 miljarder

danska kronor fram till 2035 om man förebygger undernäring (Rapport Samhällsekonomiska konsekvenser av undernäring i Danmark, 2024). Det finns idag inga beräkningar med svenska mått mätt, men många sakkunniga inom området, bland annat ordförande i Dietisternas riksförbund DRF vill se en utredning kring detta även i Sverige (Debattartikel, Alltinget, 2025)

Att Gävle kommun arbetar förebyggande med mat, måltider och nutrition, där nattfastan är en del, är avgörande för att kunna möjliggöra hälsa och livskvalitet och för att kunna använda kommunens skattemedel på ett klokt och hållbart sätt.

Målsättning

Att mäta nattfastans längd är en del av kvalitetsuppföljningen i ledet att minska undernäringen hos äldre inom Gävles vård- och omsorgsboenden. Detta skall uppnås genom att erbjuda ett kvälls-, natt-, eller tidigt morgonmål som bryter nattfastan. Den så kallade erbjudna nattfastan tar hänsyn till kundens egenbestämmande kring när och om hen vill inta mat och dryck. Målet är att 100% skall erbjudas en nattfasta under 11 timmar.

Syfte

Syftet med nattfastemätningen är:

- att förebygga och behandla undernäring, genom att identifiera ofrivilligt lång nattfasta hos kunder som har undernäring eller har risk för undernäring.
- att identifiera brister i rutiner som orsakar att nattfastan överskrider 11 timmar ofrivilligt.

Metod

Nattfastan har mätts under tre nätter på varandra i mars på Gävle kommuns 18 vård- och omsorgsboenden (11 st inom egen regi samt 7 st externa utförare).

Mätningarna genomförs på pappersblankett, se bilaga 1. Tiden för den faktiska nattfastan och tiden för den erbjudna nattfastan registreras.

- Den faktiska nattfastan avser den längsta tiden från att en kund intagit något ätbart tills att vederbörande åter intar något.
- Den erbjudna nattfastan mäts på samma sätt, men tar även hänsyn till om kunden erbjudits något men tackat nej eller inte ätit.

Samtliga kunder som vistas på enheterna under mätperioden registreras. Vissa kunder exkluderas sedan i mätningen med hänsyn till kriterier som annars kan påverka resultatet falskt negativt. De kunder som exkluderas är de som har egen mat och äter på rummet, kunder som har enteral nutrition (sondmat), kunder som avböjt besök nattetid samt kunder som är i ett sent palliativt skede.

Ansvar och tillvägagångssätt

Nutritionsansvarig dietist (NAD) initierade nattfastemätningen via e-post som skickas till samtliga enhetschefer/verksamhetschefer. Alla enheter erbjöds innan mätningen att boka in informationsmöte med dietist för att gå igenom tillvägagångssätt. All information, pappersblanketter och filer för att fylla i sitt resultat har sedan legat i en mapp i Microsoft Teams.

Enhetschef/verksamhetschef ansvarar för att meddela berörd personal om mätningarna samt att dessa genomförs på boendets alla avdelningar. Enhetschef/verksamhetschef eller samordnare ansvarar för att samla in blanketter och sammanställer resultatet i Excelfilen "Att fyllas i av enhetschef" i Teams. NAD sammanställer resultaten för slutlig rapportering.

De ifyllda pappersblanketterna lämnas till ansvarig sjuksköterska för individuell bedömning av varje kund. Ansvarig sjuksköterska planerar åtgärder för de personer som har behov av minskad nattfasta och ordinerar individuell nutritionsbehandling.

Resultat

Antal respondenter

1052 personer har registrerats i mätningen. Av dessa har 842 personer inkluderats och fått sin nattfasta uppmätt. På Hemlingborg var det ca 70 kunder (om beläggningen varit 100%) som inte registrerats alls och som inte kommer med som vare sig deltagare eller bortfall.

Bortfall

Fördelningen av bortfallet 25 % (210 kunder) var följande:

- 43% hade egen mat på rummet
- 32% hade avböjt besök nattetid
- 4% hade enteral nutrition
- 6% var ej hemma vid mättillfället

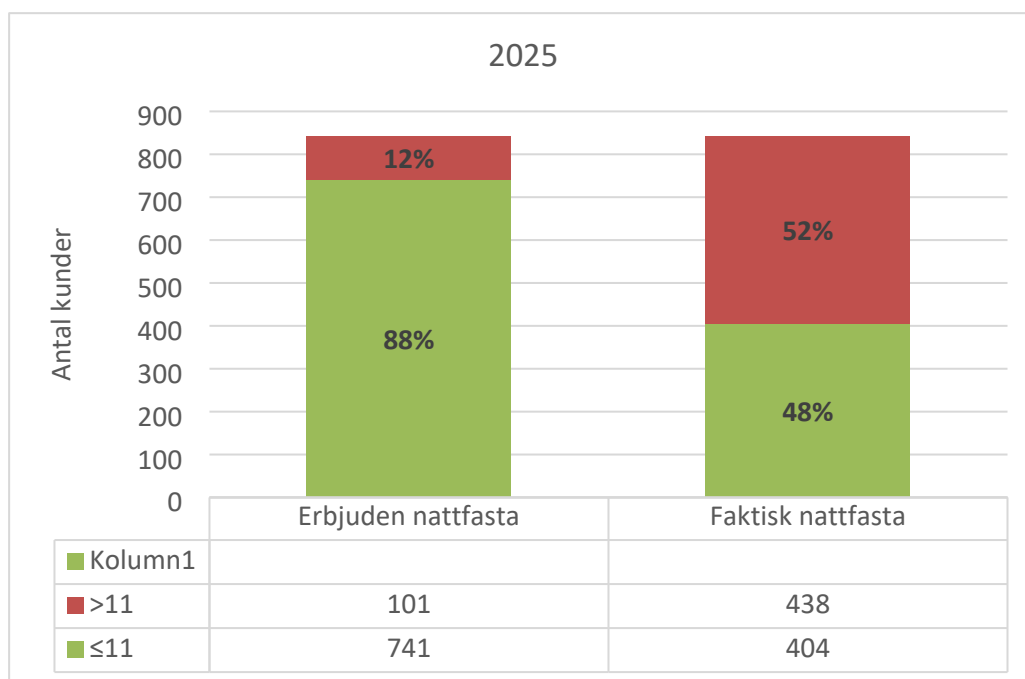
- 3% var i palliativt skede
- 12 % exkluderades p.g.a. fel registrering

Erbjuden nattfasta alla enheter

Mätningen 2025 visar att 88 %, 741 av de inkluderade kunderna erbjöds en nattfasta som var 11 timmar eller kortare (*Tabell 1*). Egen regin visar ett resultat på 90% och externa utförare 84% (tabell 2).

Nattfastans faktiska längd alla enheter

Vid mätningen hade 48 %, 404 kunder, en faktisk nattfasta som var 11 timmar eller kortare (*tabell 1*). Egen regin visar ett resultat på 41% och externa 59% (tabell 3).

Tabell 1. Sammanställning av samtliga deltagande enheters erbjudna och faktiska nattfasta. Antal unika individer var 842 st. Det gröna fältet visar antal kunder med tillräckligt kort nattfasta och det röda visar antal kunder som inte erbjudits eller har haft för lång nattfasta.

Den erbjudna nattfastans längd per enhet

Andelen kunder som erbjuds en tillräckligt kort nattfasta varierar mellan enheterna med ett resultat mellan 54 % och 100 % (*tabell 2*).

Tabell 2. Förändringen över tid med avseende på hur stor andel, på respektive enhet samt genomsnitt för alla enheter och även uppdelat egen regi och externa, som har erbjudit en nattfasta på 11 timmar eller kortare.

Vård- och omsorgsboende	2022 (%)	2023 (%)	2024 (%)	2025 (%)
Egen regi				
Fleminggatan	49	59	85	54
Forellplan	81	92	77	95
Furugården	-	99	98	95
Gävle strand	82	93	60	88
Hilleborg	86	97	99	85
Selggrens	88	56	82	90
Solberga	-	92	91	99
Solgårdsgatan	70	55	99	95
Vallongården	95	99	98	94
Hemlingborg	-	-	72	100**
Ängslyckan	-	100	98	100
Medelvärde egen regi:	79	84	87	90
Externa				
Sjätte Tvärgatan 26	98	98	79	90
Vinddraget 14	96	100	95	98
Sätraåsen	-	-	82	98
Villa Vallonen	-	-	98	72
Södra Centralgatan	-	-	77	97
Pukslagarvägen	-	-	59	66
Murégatan	-	-	38	64
Medelvärde externa:	97*	99*	76	84
Medelvärde alla:	82	87	83	88

*Observera att endast två enheter står bakom siffran.

**Observera att endast 7 kunder står bakom siffran pga problem med inrapportering.

Den faktiska nattfastans längd per enhet

Andelen kunder med en faktisk nattfasta på 11 timmar eller kortare varierar mellan enheterna, med resultat mellan 13% och 98 % (tabell 3).

Tabell 3. Förändringen över tid med avseende på hur stor andel av de registrerade kunderna på respektive enhet samt genomsnitt för alla enheter, uppdelat på egen regi samt externa, som har en faktisk nattfasta på 11 timmar eller kortare.

Vård- och omsorgsboende	2022 (%)	2023 (%)	2024 (%)	2025 (%)
Fleminggatan	46	43	61	46
Forellplan	31	42	77	41
Furugården	-	54	33	32
Gävle Strand	57	56	53	65
Hilleborg	67	85	86	48
Hemlingborg	-	-	35	64**
Selggrens	37	44	61	13
Solberga	-	15	17	18
Solgårdsgatan	9	34	4	61
Vallongården	68	74	70	38
Ängslyckan	-	23	32	23
Medelvärde egen regi:	45	47	48	41
Externa				
Sjätte Tvärgatan 26	80	68	50	75
Vinddraget 14	52	80	44	53
Murégatan	-	-	17	98
Pukslagarvägen	-	-	29	55
Sätraåsen	-	-	70	36
Villa Vallonen	-	-	40	51
Södra Centralgatan	-	-	40	43
Medelvärde externa:	66*	74*	41	59
Medelvärde alla:	52	52	46	48

*Observera att endast två enheter står bakom siffran.

** Observera att endast 7 kunder står bakom siffran pga problem med inrapportering.

Metoddiskussion

Nattfastemätningen är en punktprevalensmätning, vilket ger oss en ögonblicksbild av nattfastan under tre nätter en gång per år. Hur det ser ut övriga nätter kan vi inte veta. En viktig faktor att ta i beaktning vid tolkning av resultatet är att varje enskilt värde har hanterats av tre personer; registrerande omvårdnadspersonal som fyller i varje matintag på pappersblankett och sedan chef/samordnare som för över varje enskilt värde till slutgiltigt

dokumentet. NAD går slutligen igenom alla resultat och korrigerar eventuella felaktigheter.^{Sid 126(147)}
Denna hantering skulle kunna vara en möjlig felkälla.

Diskussion

Resultatet visar att Gävles vård- och omsorgsboenden fortsätter att i hög grad erbjuda brukarna måltider som medför att nattfastan inte överskrider 11 timmar. Resultatet om 88% på övergripande nivå är det högsta som har uppmätts och får anses som ett mycket bra resultat även om målet inte uppfylls.

Mellan egen regin och externa skiljde det sig 6 procentenheter vid mätningen, men det är svårt att på den grunden dra några generella slutsatser då mätningen ger en ögonblicksbild av arbetet med att bryta nattfastan.

Det som sticker ut vid denna mätning är att resultatet för den faktiska nattfastan, att en kund har erbjudits något och även ätit, är mycket högre i medel hos externa (59%) än hos egen regin (41%). Man kan fundera om detta beror på bättre metoder för servering som gör att kunden faktiskt väljer att äta. Detta är något som kommer följas upp på utförarmöte för att se om det finns goda exempel som kan spridas vidare.

Fleminggatan uppvisar åter ett försämrat resultat i nivå med åren 2022–2023. Fleminggatan har gjort ett stort arbete med omfattande informationsinsatser kring nattfastan samt jobbat med förbättringar gällande flera områden som nämnden tagit del av tidigare utifrån händelserna 2023. En förklaring, men ingen ursäkt till det lägre resultatet, kan vara att kunderna ofta har medicinska diagnoser och utmanande beteenden som gör det svårare att bryta nattfastan. Resultatet kommer att diskuteras med enhetschefer för att hitta en väg framåt.

Att mäta nattfastan årligen ger en signal om att det förebyggande arbetet mot undernäring är av stor vikt. Varje år identifieras också kunder som har för lång nattfasta, som då kan få individuella åtgärder. På så sätt kan den ses som en extra screening utöver riskbedömningen för undernäring.

Ett nära teamarbete där både omsorgspersonal och legitimerad personal diskuterar lösningar kring nutritionsomhändertagande, där nattfastan är en del, är av största vikt för att förebygga och behandla undernäring.

Inom snar framtid registreras åter igen i det nationella kvalitetsverktyget Senior Alert. Utöver registrets funktion som verktyg i det uppföljande arbetet kommer även en hel del statistik, som idag inte kan levereras av verksamhetssystemet, att kunna läsas ut:

- Andel genomförda riskbedömningar med risk för undernäring
- Andel med risk som fått sina bakomliggande orsaker utreda
- Andel som fått en åtgärdsplan
- Andel som fått åtgärderna utförda
- Antal unika individer med för lågt BMI (under 22)

Om resultatet av nattfastan fortsatt skall presenteras i dagens form och vara ett komplement till den statistik som kommer presenteras från Senior Alert är något som behöver övervägas kommande år.

Slutsats

Nattfastemätningen visar att Gävles vård- och omsorgsboenden fortsatt arbetar aktivt med att förebygga undernäring, med ett resultat på 88 % som är det högsta hittills. Även om mätningen har begränsningar och möjliga felkällor, ger den värdefull information om verksamhetens kvalitet. Skillnader mellan egen regi och externa utförare, särskilt i faktisk konsumtion av nattmål, väcker frågor om metoder och rutiner som kan vara värdefulla att dela och sprida vidare. Enheter med lägre resultat behöver fortsatt stöd och dialog kring utmaningar, speciellt där komplexa vårdbehov verkar försvåra arbetet med nattmål.

Referenser

Socialstyrelsen (2022) *Att förebygga och behandla undernäring – Kunskapsstöd i hälso- och sjukvården och socialtjänst*. Artikelnummer 2020-4-6716. [Att förebygga och behandla undernäring – Nationellt kunskapsstöd i hälso- och sjukvård och socialtjänst](#)

Senior Alert (2025) Publik rapport. [Senior alert publik](#)

Livsmedelsverket. (2024). *Nationella riktlinjer för måltider i äldreomsorgen*. [Nationella riktlinjer för måltider i äldreomsorgen](#)

Soderstrom et al. (2013). Mealtime habits and meal provision are associated with malnutrition among elderly patients admitted to hospital. *Clinical Nutrition* 32(2) 281-288. <https://doi.org/10.1016/j.clnu.2012.07.013>

Rapport samhällsekonomiska konsekvenser av undernäring i Danmark (2024) [Samfundsøkonomiske konsekvenser af underernæring i Danmark november 2024.pdf](#)

Debattartikel, Alltinget (2025) [Låt inte fler äldre dö av undernäring - Altinget](#)

Bilaga 1. Blankett för nattfastemätning

Datum:

Boende:

Avd:

Dag:

MÄTNING AV NATTFASTA

- ☐ Skriv i tiden för när mat serveras. Vi mäter middag till frukost (ca 16:00-11:00)
- ☐ Om personen tackar nej, sover eller inte är hemma vid erbjudande av något ätbart sätts ett kryss (X) i rutan bredvid tiden.
- ☐ Fyll i avvikelseorsak i sista rutan för kunder som ej ska delta i mätningen.
- ☐ Sjuksköterska kopplas in för individer där nattfastan överstiger 11 timmar, efter sammanställning av chef/ samordnare

Förslag på bra mellanmål för att bryta nattfastan:

Ett glas varm eller kall mjölk, välling, fil, yoghurt, energihutt, proteinhutt.

Smörgås med pålägg om personen är extra hungrig.

OBS! Enbart vatten, svart kaffe och te registreras inte. 1 msk filmjölk eller kräm till medicin registreras inte.

Rumsnr.	Middag		Kvällsmål		Nattmål		Förfrukost		Frukost		Intag 6		Intag 7		Intag 8		Exkluderas (skriv orsak)
	Tid	Tackat nej	Tid	Tackat nej	Tid	Tackat nej	Tid	Tackat nej	Tid	Tackat nej	Tid	Tackat nej	Tid	Tackat nej	Tid	Tackat nej	

KUNDER SOM EXKLUDERAS

Mat på rummet

Avböjt besök nattetid

Sondmat

Bortrest

Utebliven/ fel registrering

Palliativt skede

Informationsärende: Ej
verkställda beslut, kvartal 3 år
2025
20
25ON149

Tjänsteskrivelse

2025-10-13

Diarienummer: 25ON149

Handläggare:

Katarina Pettersson Södergren
026-17 80 00
katarina.pettersson_sodergren@gavle.se

Nämnd:

Omvårdnadsnämnd

Rapport om ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen, kvartal 3, år 2025

Omvårdnadsnämnden är skyldig att kvartalsvis anmäla till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) om beviljade insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) inte har verkställts senast tre månader efter beslut. Nämnden ska på motsvarande sätt också rapportera om en insats har avbrutits och inte verkställts på nytt inom tre månader.

Om IVO bedömer att insatsen inte verkställts inom skälig tid skall IVO ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av en särskild avgift. Innan beslut fattas om utdömande av särskild avgift får nämnden yttra sig om skälen till dröjsmålet med att verkställa insatsen.

Insats vård- och omsorgsboenden

I rapporteringen för kvartal 3, år 2025 har 15 ärenden rapporterats.

1 ärenden har återrapporterats, beslut har verkställts under rapporteringsperioden.

14 ärenden rapporteras icke verkställda på grund av att kunden enbart önskar ett specifikt boende och har därmed tackat nej till erbjuden insats.

**Ej verkställda beslut för bistånd enligt socialtjänstlagen - för kunder över 65 år,
Välfärd Gävle**

Kvarta I	Typ av bistånd	Kvarstående ej verkställda beslut vid kvartalets utgång
3(2025)	Vård och omsorgsboende	14

**Ej verkställda beslut för bistånd enligt socialtjänstlagen - för kunder under 65 år,
Välfärd Gävle**

Kvarta I	Typ av bistånd	Kvarstående ej verkställda beslut vid kvartalets utgång
3(2025)	Vård och omsorgsboende	

Insats dagverksamhet

I rapporteringen för kvartal 3, 2025 har inga ärenden rapporterats in som icke verkställts under rapporteringsperioden.

Biståndshandläggare beviljar antal dagar på dagverksamheten utifrån kundens behov och i rapporten framkommer inte om kunderna fått samtliga dagar beviljade utan enbart att insatsen är verkställd.

Insats avlösningstvistelse

I rapporteringen för kvartal 3, 2025 har 5 ärenden rapporterats.

3 ärenden har återrapporterats icke verkställda på grund av att kunden tackat nej till erbjuden insats, 2 har av sagt sig insatsen på egen begäran.

Biståndshandläggare beviljar antal dagar på avlösningvistelsen utifrån kundens behov och i rapporten framkommer inte om kunderna fått samtliga dagar beviljade utan enbart att insatsen åter är verkställd.

Utdömande av särskild avgift

Om Inspektionen för vård och omsorg (IVO) bedömer att en insats inte verkställts inom skälig tid kan IVO ansöka om utdömande av särskild avgift hos förvaltningsrätten enligt 16 kap 6 a § Socialtjänstlagen (2001:453) SoL.

Innan beslut fattas om utdömande av särskild avgift får nämnden yttra sig om skälen till dröjsmålet med att verkställa insatsen.

Kommentar

Det finns i dagsläget inga aktuella ärenden om utdömande av särskild avgift.

Informationsärende: Anmälningensärenden

21

25ON157

Sammanträdesdatum 2025-09-29

§ 13 Sammanträdesdagar för Kommunfullmäktige 2026

Diarienummer: 25KS332

Expedieras till:

Samtliga nämnder och bolag.

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar

att fastställa följande sammanträdesdagar för Kommunfullmäktige för år 2026:

16 februari, 30 mars, 11 maj, 15 juni, 26 oktober, 23 november och 14 december

Ärendebeskrivning

Styrning och stöd har upprättat ett förslag till sammanträdesdatum för Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige för år 2026. Förslaget utgår från föregående års mötesstruktur, med undantag för en justering som innebär ett sammanträde i juni månad i stället för två. Denna förändring har samordnats med ekonomiavdelningen. Avstämning har även skett med övrig nämndsadministration. Kommunfullmäktige utgår i september, då det nya fullmäktige ännu inte tillträtt.

Kommunfullmäktiges sammanträden börjar kl. 09:00 och pågår som längst till kl. 17:00 på sammanträdesdagen. Sammanträdena 15 juni och 14 december kommer vid behov ej ha sluttid kl. 17:00.

Inlägg i ärendet

Per-Åke Fredriksson (L).

Kommunfullmäktige

Sida 2 (27)

Sammanträdesdatum 2025-09-29

Handlingar i ärendet

- Tjänsteskrivelse - Sammanträdesdagar för Kommunstyrelsen och Kommunfullmäktige 2026, dnr 25KS332-2

Sammanträdesdatum 2025-09-29

§ 12 Samarbete med Brovary City Territorial Community

Diarienummer: 25KS418

Expedieras till:

Kommunstyrelsen

Nämnder och bolagsstyrelser

Sektorchefer och bolagschefer

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar i enlighet med kommunstyrelsens förslag att besluta att Gävle kommun upprättar en Avsiktsförklaring - Letter of Intent tillsammans med Brovary City Territorial Community, Ukraina

Ärendebeskrivning

Sedan den ryska invasionen 2022 står ukrainska kommuner inför stora utmaningar och samarbeten med europeiska städer har blivit allt viktigare. Ett 40-tal svenska kommuner har idag samverkansavtal med ukrainska kommuner.

Gävle har fått en förfrågan om samarbete från Brovary, en kommun i Kievregionen, då det finns tidigare erfarenheter av samarbete inom avfallshantering mellan Brovary och Gästrike Återvinnare.

Samarbetet föreslås inledas med en Avsiktsförklaring - Letter of Intent för att utveckla utbyten och identifiera områden för samarbete, med avsikt att i nästa steg ingå ett Partnerskapsavtal. Kommunerna avser tillsammans söka externa medel för utbyten och samarbete och organisera samarbetet genom en gemensam styrgrupp.

Inlägg i ärendet

Per-Åke Fredriksson (L).

Sammanträdesdatum 2025-09-29

Yrkanden

Per-Åke Fredriksson (L) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Handlingar i ärendet

- §166 KS Samarbete med Brovary City Territorial Community, dnr 25KS418-6
- Tjänsteskrivelse - Samarbete med Brovary City Territorial Community , Ukraina, dnr 25KS418-5
- Letter of Intent, engelska - För informati, dnr 25KS418-4
- Avsiktsförklaring - Letter of Intent, svenska. För underskrift, dnr 25KS418-2
- Avsiktsförklaring - Letter of Intent, ukrainska. För underskrift, dnr 25KS418-3
- Bakgrundsbeskrivning - Samarbete med Brovary City Territorial Community, dnr 25KS418-1

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I FALUN**

DOM
2025-09-30
Meddelad i Falun

Mål nr Sid 138(147)
2316-25

KLAGANDE

Anders Jansson Gladh, 560617-7532

MOTPART

Gävle kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Omvårdnadsnämnden i Gävle kommuns beslut den 30 april 2025, § 44,
dnr 24ON503

SAKEN

Laglighetsprövning

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

Besöksadress
Kullen 4

Telefon
023-383 0000, tider se
hemsida

Öppettider
måndag–fredag
08:00–12:00
13:00–16:00

Postadress
Box 45
S-791 21 Falun

E-post
forvaltningsrattenifalun@dom.se

Webbplats
www.forvaltningsrattenifalun.domstol.se

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Omvårdnadsnämnden i Gävle kommun beslutade den 30 april 2025 i ett ärende benämnt "Långsiktig plan för att minska antalet boendeplatser" bl.a. att uppdra till Valfärd Gävle att fortskrida arbetet i enlighet med utredningens rekommendationer, vilket primärt innebär att inte genomföra en ny upphandling av verksamheten på Vinddraget 14.

Anders Jansson Gladh yrkar att beslutet ska upphävas och uppger följande.

Beslutet om att inte upphandla vård- och omsorgsboende Vinddraget 14 medför att mer än 60 lägenheter för äldre på vård- och omsorgsboende försvinner i Gävle kommun. Kötiden till vård- och omsorgsboende före detta beslut var ca en månad, och kön bestod av ungefär 40 personer. Efter beslutet förlängs kötiden till ca två till tre månader, och kön blir kring 100 personer. Att besluta om att öka kötiden från en månad till tre månader är fel då det förlänger tiden att verkställa beslut "omedelbart". Gävle kommun har inte tre månader på sig att verkställa ett beslut, utan beslut ska verkställas omedelbart. Beslutet strider mot bestämmelserna om omedelbar verkställighet i 16 kap. 3 § socialtjänstlagen (2001:453) då det förlänger kötiden och omöjliggör för kommunens att verkställa biståndsbeslut omedelbart.

Gävle kommun har förelagts att svara i målet men avstår från detta.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Frågan i målet**

Anders Jansson Gladh gör gällande att det överklagade beslutet strider mot 16 kap. 3 § andra stycket socialtjänstlagen (2001:453), förkortad SoL. Lagen upphävdes den 1 juli 2025 när den nya socialtjänstlagen (2025:400) trädde i

kraft. Frågan i målet förblir om det överklagade beslutet fattades i strid med då tillämplig lag. Upplysningsvis finns motsvarande bestämmelse i 35 kap. 5 § första stycket i den nya socialtjänstlagen.

Rättslig reglering m.m.

Det överklagade beslutet är ett kommunalt beslut som ska prövas i den ordning som stadgas för laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725), förkortad KL. Det innebär att förvaltningsrätten inte kan pröva lämpligheten eller skäligheten i beslutet. Prövningen omfattar endast om beslutet ska upphävas på någon av de grunder som uttömmande anges i 8 §. Enligt 7 § är prövningen begränsad till de omständigheter som klaganden har hänvisat till före överklagandetidens utgång.

Vid laglighetsprövning gäller att klaganden har bevisbördan för att det finns omständigheter som innebär att ett kommunalt beslut ska upphävas på någon av grunderna i 13 kap. 8 § KL (se t.ex. rättsfallen RÅ 2010 ref. 119 I och II).

Enligt 13 kap. 8 § första stycket KL ska ett överklagat beslut upphävas, om

1. det inte har kommit till på lagligt sätt,
2. beslutet rör något som inte är en angelägenhet för kommunen eller regionen,
3. det organ som har fattat beslutet inte har haft rätt att göra det, eller
4. beslutet annars strider mot lag eller annan författning.

Av 16 kap. 3 § andra stycket SoL framgår att beslut i frågor om bl.a. bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL gäller omedelbart.

I 16 kap. 6 a § första stycket SoL anges att en kommun som inte inom skälig tid tillhandahåller bistånd enligt 4 kap. 1 § som någon är berättigad till enligt ett beslut av socialnämnden, ska åläggas att betala en särskild avgift.

I förarbetena till SoL uttalas att beslut om bistånd i princip ska verkställas omedelbart. Det ligger dock i sakens natur att det inte kan anses rimligt att kommunen alltid ska kunna tillhandahålla ett visst bistånd omedelbart. Verktällighet av sådana beslut ska ske inom skälig tid från tidpunkten för det gynnande beslutet. En bedömning av hur lång tid socialnämnden skäligen bör få på sig måste alltid avgöras utifrån en individuell bedömning (se prop. 2005/06:115 s. 124).

Förvaltningsrättens bedömning

Det överklagade beslutet innebär primärt att en ny upphandling av verksamheten på Vinddraget 14 inte kommer att genomföras. Beslutet anges vara ett första steg i en långsiktig plan för att minska antalet platser i vård- och omsorgsboenden. Som grund för att beslutet är olagligt anför Anders Jansson Gladh att beslutet innebär att kötiden för kommunens vård- och omsorgsboenden kommer att öka från en månad till tre månader och påverka kommunens förutsättningar för att verkställa beslut om bistånd omedelbart.

Förvaltningsrätten konstaterar att bestämmelsen i 16 kap. 3 § andra stycket SoL, liksom dess motsvarighet i den nu gällande socialtjänstlagen, endast innebär att biståndsbeslut som utgångspunkt gäller omedelbart. Förarbetsuttalandena om att sådana beslut i princip ska verkställas omedelbart medför inte att beslut som skulle kunna medföra fördröjd verktällighet strider mot den bestämmelsen. Rätten finner att lagstiftarens intention i stället är att frågan om fördröjd verktällighet i det enskilda fallet ska prövas enligt bestämmelserna om särskild avgift.

Förvaltningsrätten bedömer mot denna bakgrund att Anders Jansson Gladh inte har visat att det överklagade beslutet har fattats i strid med 16 kap. 3 § andra

stycket SoL. Det saknas därmed grund för att upphäva beslutet enligt 13 kap. 8 § KL. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilagan till avgörandet (FR-03).

Jack Hillerström-Forsyth
rådman

I avgörandet har även de särskilda ledamöterna Leif Nilsson och Sinikka Pisilä deltagit.

Målet har föredragits av förvaltningsrättsnotarien Juni Sjöberg.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

Interpellationssvar

Dnr 25KS271-2
2025-09-26

Kommunfullmäktige

Svar på interpellation från Moderaterna (M) - Andersberg

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 16 juni 2025, väckte Lars Beckman - Moderaterna (M) följande interpellation.

”I Andersberg bedriver Gävle kommun ett arbete som man kallar Andersbergs Lyftet. Nu avser Gävle kommun att ta bort det enda äldreomsorgsboendet som finns i området. Man avser också att kraftigt förlänga köerna generellt i Gävle kommun till äldreomsorgen.

Man skriver:

”Omvårdnadsnämnden har gett Valfärd Gävle i uppdrag att ta fram en långsiktig plan för att minska antalet boendeplatser i vård och omsorgsboenden. I dagsläget är det ett visst överskott på boendeplatser och kön omsätts på ungefär en månad. Att minska antalet platser ger snabbt ökad kötid men det finns också uppgifter som tyder på att Gävle är något mer generösa med att bevilja boende och utnyttjar inte möjligheten till hemsjukvård i lika stor utsträckning som andra kommuner. Om platser ska minskas inom egenregion finns två alternativ. Att stänga ett helt boende för att kunna spara in på både lokal- och personalkostnaden alternativt att stänga enskilda avdelningar för att snabbt kunna öppna igen om behovet skulle öka. För att besparingen ska kunna motivera ingreppet i verksamheten skulle dock de lediga lokalerna behöva användas till någon annan verksamhet.

Det finns två upphandlade entreprenader där externa företag driver verksamheten men lokaler och en del av inventarierna ägs av Valfärd Gävle. Avtalet med Forenade Care på Vinddraget 14 i Andersberg löper ut under 2026 utan möjlighet till förlängning. Att avstå från att upphandla verksamheten igen är ett alternativ för att minska med 64 platser och lokalerna kan antingen sägas upp eller användas för annan verksamhet. Omvårdnadsnämnden tog beslut att upphandla verksamheten på sjätte tvärgatan 26 på nytt på sammanträdet i februari.

Det är även möjligt att begränsa köp av platser på externa vård- och omsorgsboenden. Under nuvarande avtal skulle det kunna finnas viss tolerans från företagen att minska köpen något under en period men för att kunna göra någon större begränsning måste upphandling av nytt ramavtalet inväntas. Nuvarande avtal för köp av plats hos externa utförare löper ut 2027. Konsekvenserna av att dra ner på antalet boendeplatser är ökad kötid för att få en boendeplats. Under kötiden behöver kunderna stöttas med hemtjänst och hemsjukvård vilket kan kräva resursförstärkning och därmed ökade kostnader.

Med anledning av ovanstående frågar jag ansvarig nämndordförande följande:

- Hur är det förenligt med satsningen på Andersberg om man samtidigt tar bort de boendeplatser för äldre i området?”

Eva Ålander (S), Omvårdnadsnämndens ordförande fick i uppdrag att besvara interpellationen.

Som svar på interpellationen vill jag anföra följande

Tack för interpellationen, Lars Beckman!

Det gläder mig storligen att Moderaterna på sistone har börjat visa intresse för det sociala hållbarhetsprojektet Stadsdelslyftet, där Andersberg är den första stadsdelen att jobba i enlighet med den framtagna modellen. Inom ramen för Stadsdelslyftet samarbetar Gävle kommun med de som bor och verkar i den aktuella stadsdelen; föreningsliv, invånare och näringsliv, för att genomföra åtgärder som skapar ökad trygghet och förbättrad integration i stadsdelen.

Stadsdelslyftet drivs på kommunövergripande nivå, sorterar under Kommunstyrelsens Sociala hållbarhetsutskott och var en satsning från den dåvarande majoriteten som tog sin början i budgeten 2021, efter initiativ från oss socialdemokrater.

En huvudsaklig målsättning för Stadsdelslyftet är att Andersberg ska vara en trygg plats som de boende i området känner en stolthet över. Stadsdelslyftet har även flera effektmål, det vill säga mål som handlar om vilka förändringar och effekter projektet ska leda till i den aktuella stadsdelen, som i det här fallet är Andersberg.

I interpellationen citerar Beckman en tjänsteskrivelse, som beskriver en del av ett pågående uppdrag som Omvårdnadsnämnden givit Valfärd Gävle om att hitta en balans i utbudet av platser på vård- och omsorgsboende, där vi länge haft en kostsam och överkapacitet i vår kommun som bidragit till att en betydligt högre andel Gävlebor bor på vård- och omsorgsboende än vad som är fallet i jämförbara kommuner. Valfärd Gävle arbetar därför, på nämndens uppdrag, med att försöka hitta rätt utbud av insatser för Gävlebornas behov nu och i framtiden. Det gäller boendeplatser, likväl som hemtjänst och hemsjukvård.

Under det första halvåret 2025 hade Omvårdnadsnämnden att ta ställning till framtiden för två vård- och omsorgsboenden som drivits av externa aktörer som upphandlade entreprenader, och där bägge avtalen skulle löpa ut under 2026 utan att det fanns möjlighet till förlängning. Efter noggrant övervägande valde Omvårdnadsnämnden att gå ut med en ny upphandling för driften av Sjätte Tvärgatan 26 på Brynäs, medan ett beslut togs om att inte upphandla driften för Vinddraget i Andersberg på nytt när det avtalet löper ut i oktober 2026.

Anledningarna till att Omvårdnadsnämnden kom till denna slutsats var flera. Behovet av att nå en bättre balans i utbudet av boendeplatser var en parameter. Att det aktuella boendet var slitet och lokalerna hade ett renoveringsbehov togs också med i analysen, likväl som att boendet, trots en god kvalitet på vård och omsorg, hade haft svårt att fylla sina platser under en längre tid. Naturligtvis är det också relevant i sammanhanget att kommunens allra nyaste vård- och omsorgsboende Hemlingborg öppnade upp förra året. Hemlingborg ligger som bekant mycket nära Andersberg, vilket gör att seniorerna i Andersberg fortsatt har möjlighet att bo geografiskt nära den stadsdel som de bor och trivs i även när det blir dags för vård- och omsorgsboende.

Sammanfattningsvis, för att kunna svara på interpellationen behöver vi hålla flera tankar i huvudet samtidigt. Jag vill hävda att det går bra att vara en varm förespråkare av Stadsdelslyftets arbetsmodell och glädjas över de resultat som projektet visar i Andersberg samtidigt som jag tycker det är bra att Omvårdnadsnämnden arbetar med sitt uppdrag om att ge den bästa möjliga vården och omsorgen till de Gävlebor som behöver vård och omsorg i alla Gävles stadsdelar.

Med detta anser jag interpellationen besvarad.

Eva Älander (S)
Omvårdnadsnämndens ordförande